

ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 15. JULIJA 1976

ŠTEVILKA: 28. LETO: XXV

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl – Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ – Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

POVPREČNI OSEBNI DOHODEK ZA JUNIJ 4.032 DIN

Z današnjo številko Železarja, sovpada tudi izplačilo osebnega dohodka za mesec junij. Čeprav smo računali, da zaradi sorazmerno slabih rezultatov v realizaciji, osebni dohodek ne bo naraščal in bo celo nižji od majskega, kaže dejansko izplačilo, da je v poprečju še za okrog 50 din na zaposlenega nižji, kot smo pričakovali, za kar zadostujeta samo dva, v bistvu malenkostna vzroka.

Število plačanih ur je presenetljivo nizko, saj dosega le 185,9 ure (računali smo na 187 ur) in učinek, ki znaša v poprečju le 30,68 odstotka, čeprav smo računali na vsaj 31 odstotkov. Zanimiv je podatek, da je v letošnjem juniju doseženo najnižje število plačanih ur nad določenim časom, ki velja za sistem dela 5 + 2, kar kaže tudi razpredelnica:

	indeks	določeno št. ur	dejansko št. ur
1971	184	190,9	103,75
1972	184	190,8	103,70
1973	184	187,3	101,79
1974	176	181,5	103,13
1975	184	187,4	101,85
1976	184	185,9	101,03

Čeprav ena ura pomeni le 0,54 odstotka razlike, je to že približna polovica od »zgrešenih« 50 din.

Druga polovica odpade na nižji učinek. Seveda je takšnih manjših vplivov tako v pozitivnem kot v negativnem smislu še več, vendar že ta, v grobem ugotovljena razlika zadostuje. Sicer pa si oglejmo še ostale podatke:

– (Nadaljevanje na 6. strani)

PROIZVODNJA SLOVENSKEGA ŽELEZARNA V JUNIJU IN PRVEM POLLETJU

Stanje naročil je bilo v mesecu juniju še vedno pod načrtovanimi količinami proizvodnje za poedine mesece v letnem gospodarskem načrtu. Nižja potreba vložka pogojuje tudi nižjo proizvodnjo jekla. V jeklarni železarne Ravne so celo ustavili obratovanje ene peči za 714 ur in v tem času omogočili koriščenje letnih dopustov ter zaposlili preostanek delavcev na mestih, kjer je bilo to bolj potrebno.

Zaradi več zastojev na plavžih železarne Jesenice in nižje vsebnosti železa v rudi kot je bilo načrtovano, tudi plan proizvodnje surovega

(Nadaljevanje na 6. strani)

URESNIČEVANJE PLANA POPRAVIL V PRVEM POLLETJU

Pri izdelavi plana popravil za leto 1976 smo predvidevali, da bomo dali v tem letu večji poudarek preventivnim, enodnevnim popravilom posameznih proizvodnih naprav. Zato je bil letni plan večdnovnih popravil za leto 1976 po obsegu manjši kot leta 1975. Za prvo polletje smo v letu 1976 programirali skupno samo 119 večdnovnih popravil, na osnovi tega pa smo izdelovali mesečne operative programe. Le-ti so bili izdelani na podlagi nakazanih potreb za popravila na posameznih proizvodnih napravah, razpoložljivih kapacitet vzdrževanja in glede na pripravljenost rezervnih delov, ki so potrebni za posamezna popravila.

V prvem polletju smo tako v operative plane skupno zajeli 109 večdnovnih popravil. To je deset manj kot smo jih planirali. Pri tem pa je treba povedati, da smo iz letnega plana popravil v mesečne operative plane zajeli samo 68 večdnovnih popravil ali malo več kot polovico od predvidenih, pač pa smo kar 33 večdnovnih popravil vnesli v operative plane šele naknadno tekom mesecev. Iz tega se vidi, da pri programiranju nismo imeli preveč uspeha.

Od 109 programiranih popravil smo v prvem polletju dokončali samo 84, 24 smo jih odložili, in enem pa nadaljujejo dela v drugem polletju. Pri 84 dokončanih popravilih pa je po letnem planu le 59 ali 50 %.

Primerjava z letom 1975 nam pokaže naslednje:

(Nadaljevanje na 6. strani)

Ob dnevu vstaje
slovenskega
naroda –
22. juliju
čestitamo
vsem borcem
in aktivistom NOV

USPEŠNO KONČAN REMONT KISIKARNE »ŠAVA« IN VODIKARNE HVŽ

Doslej največji transport tekočega kisika in tekočega dušika v Jugoslaviji v kooperaciji z F. Juvent – Zagreb. Tekoči kisik in tekoči dušik smo vozili iz Italije, Zagreba in Sarajeva. Vsi obrati so bili v času remonta normalno napajani s kisikom in dušikom. Proizvodnja jekla zaradi remonta kisikarne ni bila zmanjšana. Stare kisikarne tipa Gorenjska verjetno zadnjič v obratovanju.

PRIHODNJA ŠTEVILKA ŽELEZARJA V PETEK

Zaradi praznika – dneva vstaje slovenskega naroda – bo prihodnja številka Železarja izšla v petek, 23. julija. Ker bomo redakcijo glasila prav tako zaključevali v torek, kakor običajno prosimo vse dopisnike, da nam pošljejo prispevke najkasneje do torka do 12. ure. Zelo pa bomo hvaležni dopisnikom, ne samo za to številko, temveč nasploh, če nam bodo prispevke pošiljali že preje, to je v četrtek, petek in ponedeljek. Za razumevanje se zahvaljuje

UREDNIŠTVO

Remont obeh objektov se je pričel, 6. julija ob 6. uri zjutraj. Prvič v desetih letih se je zgodilo, da tuje firme niso sodelovale pri remontu kisikarne. Celo specialist za turbokompresorje firme CLARK, ki je bil naročen več kot mesec pred pričetkom remonta, ne vemo po čigavi krivdi ni prispel. Še bolje. Naši vzdrževalci so stopili na lastne noge in v bodoče za zračni turbokompresor ne bomo več naročali tujega strokovnjaka.

Letošnji remont kisikarne Sava smo izvajali tako, kot vsako leto, skupaj z remontom vodikarne od 6. do 14. julija. Kot je znano potrebuje Železarna na dan 100 ton kisika in 5 ton dušika. S pričetkom obratovanja HV se bo poraba dušika podvojila. Da bi to količino zagotovili, smo se prvič v zgodovini remonta naše kisikarne odločili, da bomo kisik in dušik dovažali s cisternami, ga pretakali v naše tanke od tam pa distribuirali po Železarni. Za dobavo

(Nadaljevanje na 6. strani)

Sodelavec na plavžu

DAN VSTAJE SLOVENSKEGA NARODA IN LEGENDARNE DRAŽGOŠE

Komaj pet mesecev po ustanovitvi se je Cankarjev bataljon, ki so ga sestavljali predvsem delavci prvoborci z Jesenic, iz Kranja, Tržiča, Škofje Loke, iz kamniškega in šmarnogorskega območja, poleg kmečkih ljudi, ki so se bataljonu priključili po decembrski vstaji in borci iz nekaterih drugih krajev, v legendarni dražgoški bitki od 9. do 12. januarja 1942 uspešno branil in spoprijemal z več tisoč Hitlerjevimi vojaki in policisti. Bitka je imela izreden odmev v vsej Sloveniji in še dlje, plamen upora pa je zagorel še višje. Bitka je dobila svoj odmev tudi v Hitlerjevem Berlinu, saj je bilo s tem preprečeno množično izseljevanje in odložena začasna priključitev k rajhu.

Te partizanske Dražgoše so letos gostitelj osrednje republiške proslave dneva vstaje slovenskega naroda, hkrati pa bo to tudi osmi zbor gorenjskih aktivistov, s slavlja pa bo krenila na pot tudi letošnja brigada AVNOJA. V tej sončni vasi pod Jelovico, bodo ta dan odkrili veličasten spomenik borcem Cankarjevega bataljona, junakom domačinom, prebivalcem Dražgoš in vsem slovenskim partizanom. Spomenik je delo akademskega kiparja Stojana Batiča, projektanta inž. arhitekta prof. Borisa Kobeta in akademskega slikarja Iveta Šubica, prvotorca in udeleženca dražgoške bitke.

»Dan vstaje slovenskega naroda, 22. julij, bomo letos praznovali še posebno slovesno,« je na nedavni tiskovni konferenci dejal predsednik republiškega odbora ZZB NOV Janko Rudolf, »kajti letos se spominjamo 35-letnice vstaje naših narodov in 35-letnice ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda. Le pol leta zatem pa bo minilo tudi natanko 35 let od legendarne bitke Cankarjevega bataljona v Dražgošah. Zato je prav, da se že zdaj spomnimo na ta dogodek. In na dražgoški proslavi čez nekaj dni, ob odkritju veličastnega spomenika, se ga tudi bomo. V tem trenutku, je že na razpolago nova, tretja izdaja knjige Dražgoška bitka znanega književnika Ivana Jana. V njej so zabeležena nova in nova spoznanja o borbi Cankarjevega bataljona v Dražgošah. Borba v Selški dolini je takrat pretresla ves nemški rajh. Kajti Nemci so bili do takrat vajeni le zmagovati. V Dražgošah pa so prvič bežali in se umikali...«

Slovesnost v Dražgošah se bo začela v četrtek, 22. julija ob 10. uri. Slavnostni govornik na svečanosti bo predsednik predsedstva skupščine SR Slovenije Sergej Kraigher. V kulturnem programu, ki bo sledil, bodo amaterski pevski zbori in glasbene skupine z Gorenjske ter godba milice iz Ljubljane, izvajali recital, ki ga je pripravil književnik Ivan Jan.

Iz jeseniške občine je predvideno, da se bo osrednje proslave dneva vstaje slovenskega naroda v Dražgošah, v četrtek, 22. julija udeležilo 600 borcev in aktivistov ter ostalih delovnih ljudi in občanov, od tega 50 borcev jeseniško-bohinjskega odreda, nosilci Spomenice 1941, borci Cankarjevega bataljona in drugi. Prijave za udeležbo sprejemajo krajevne organizacije ZB NOV in SZDL. Ker je število avtobusov omejeno, naj zainteresirani čimprej prijavijo svojo udeležbo v svojih krajevnih organizacijah.

NOV PRISPEVEK ŽELEZARNE K ČIŠČENJU NAŠIH VODA

Vse bolj zahtevno delo v martinarni je narekovalo tudi izboljšanje kvalitete dolomita, katerega pridobivamo v kamnolomu Trebež. Poizkusili smo s separacijo po sistemu pralnega rotacijskega bobna, kar se je izkazalo zelo uspešno. Toda takoj se je pojavil problem čiščenja odpadne vode, pomešane z drobnim peskom in blatom.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Med ukrepi, ki smo jih sprejeli za stabilizacijo gospodarstva pa tudi stabilizacijo naših notranjih razmer v Železarni, so poudarjena tudi prizadevanja za večjo delovno disciplino in odgovornost. Kljub temu, da smo v Železarni dosti tekoče informirani o dosti težki gospodarski situaciji, ki še posebno postavlja naslovno vprašanje v ospredje, se v nekaterih sredinah ponasamo še dosti nedisciplinirano in neodgovorno tako do svojega dela, kakor do svojega kolektiva. Čeprav so taki pojavi prisotni tudi med delavci v materialni proizvodnji, pa vendarle lahko trdimo, da so očitno manjši kot med ostalimi delavci, predvsem delavci v delovni skupnosti Skupne službe. Čeprav morda zveni nekoliko smešno, pa vendarle ima človek včasih občutek, da smo v Železarni kar legalizirali razne privatne nakupe med delovnim časom. Namreč vse bolj pogosti so pojavi, ko se predvsem sodelavke po malici vračajo v svoje pisarne oprtane z vsemogočimi zavitki. Seveda se običajno vse to opravlja na račun malice, ki se zato prav gotovo zavleče preko odrejenega časa. Redki tudi niso primeri, ko srečujemo sodelavke in sodelavce med delovnim časom na Jesenicah oprtane ali neoprtane z zavitki. K temu bi seveda lahko prišli proslavljanje raznih jubilejev sodelavcev med delovnim časom in še in še.

Pri vseh teh negativnih pojavih, ki rušijo delovno disciplino in se izražajo tudi v neodgovornosti do dela, gre v bistvu za globlje vprašanje, ki bi mu lahko rekli humanizacija in kultura dela. Gre tudi za negativne posledice tudi v tem, da se taki »zgledi« neverjetno hitro širijo in lahko zavzamejo obseg, ki bo imel daljše negativne posledice. In končno se ob tem lahko marsikdo vpraša, ali ni morda po sredi tudi vprašanje preštevilčnega administrativnega kadra, če se lahko tako neodgovorno dela z delovnim časom. Seveda pa je tu še temeljno vprašanje, kaj delajo in kako vodijo račun o svojem kadru neposredni vodje dela.

Vse te pojave in vprašanja bi v bistvu morali obravnavati kot vprašanje humanizacije in kulture dela. Kajti pri vsem tem je temeljno vprašanje: odnos do delavcev v materialni proizvodnji s katerimi si oziroma si bodo administrativni in strokovni delavci v delovni skupnosti urejali dohodkovne odnose s svobodno menjavo dela. To pa z drugimi besedami pomeni delovna, ustvarjalna udeležba delavcev v delovni skupnosti pri celotnem dohodku ustvarjenem v materialni proizvodnji. S tem pa se seveda začnejo kvalitativno drugačni odnosi med delavci v materialni proizvodnji in delavci pri administrativno strokovnem delu. Pri takih, kvalitativno povsem novih odnosih, ki bodo zahtevali visoko stopnjo humanizacije in kulture dela delavcev v delovni skupnosti, bodo vsi v uvodu omenjeni negativni pojavi pa tudi drugi, še kako stopili v ospredje. Kajti učinkovitosti ali neučinkovitosti administrativno strokovnega dela pri takih odnosih ne bomo mogli več meriti po nekih pavšalnih odstotkih, kot doslej, temveč po konkretnem prispevku k skupno ustvarjenemu dohodku v materialni proizvodnji.

V PRIZADEVANJIH ZA VEČJO DELOVNO DISCIPLINO IN ODGOVORNOST

Končno bi morali začeti vprašanje delovne discipline in delovne odgovornosti obravnavati tudi z vidika ustavne kategorije, ki je v osnutku zakona o združenem delu dobila zelo konkretne opredelitve v pogledu odgovornosti delavcev v združenem delu. Torej odgovornosti, katerih neizvrševanje pomeni kršitev ustavnih določil oziroma s sprejemom zakona o združenem delu tega zakona, kar pa ima seveda posledice sankcije. Tako lahko v omenjenem osnutku v poglavju o odgovornosti za izpolnjevanje delovnih obveznosti preberemo:

»Delavci so medsebojno in osebno odgovorni za vestno izpolnjevanje delovnih in drugih obveznosti v združenem delu.

Delavec odgovarja za nespoštovanje sklepov organizacije, v kateri dela, za kršitev delovnih obveznosti in za druge kršitve delovne discipline, če delovne obveznosti in delovno disciplino krši po svoji krivdi.

Delavec odgovarja v temeljni organizaciji disciplinsko in materialno.

In dalje:

»Za kršitev delovnih obveznosti in druge kršitve delovne discipline je mogoče delavcu izreči enega izmed naslednjih disciplinskih ukrepov: — opomin; — javni opomin; — razporeditev na drugo delovno mesto v skladu s tem zakonom; — denarno kazen; — prenehanje delovnega razmerja.«

Marsikdo bo lahko ugotovil, da smo mnogo tega imeli v Železarni vgrajenega že v sedanje samoupravne akte, pa vendarle se kljub temu srečujemo s številnimi pojavi nediscipline in neodgovornosti. To pa zategadelj, ker nismo bili dosledni pri uresničevanju samoupravnih sprejetih norm in obveznosti in zato, ker smo prepogosto poudarjali le pravice, mnogo premalo pa odgovornosti, ker prav iz tega izhajajo samoupravne pravice. Mnogo bolj pogosti so bili disciplinski ukrepi zaradi nediscipline in neodgovornosti pri delavcih v materialni proizvodnji, ker se je to pač neposredno odražalo na rezultatih materialne proizvodnje, medtem, ko smo bili mnogo bolj tolerantni pri neodgovornosti in nedisciplini pri delavcih v delovni skupnosti, čeprav je tudi to povzročilo negativne posledice, ki pa so se pač bolj »posredno« odražale v materialni proizvodnji.

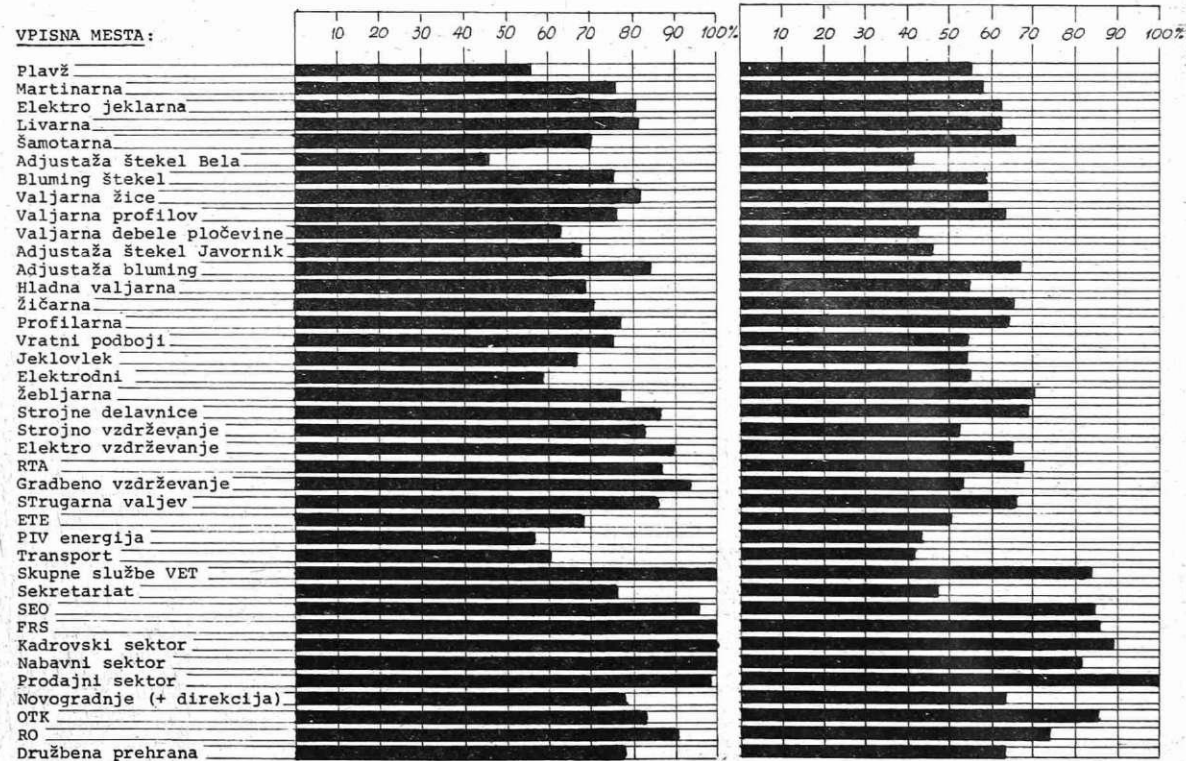
Seveda bi bilo pri vsem tem idealno, da bi že danes imeli delavce z visoko družbeno zavestjo in delovno kulturo, ki bi vse te odgovornosti nosili v sebi, ki bi pred seboj polagali obračun o svojem prispevku v združenem delu, kar je seveda vizija prihodnosti, zato pa imamo danes še delovodje, obratovodje, šefe in direktorje služb, ki morajo voditi račun tako o organizaciji dela, kakor o delovni disciplini in odgovornosti delavcev, ki z njim skupaj uresničujejo zaupane naloge. Brez očitka bi lahko v uvodu, navedene pa tudi nenavedene negativne primere naprtili prav njim, ker v svojem delovnem okolju dovoljujejo to. Na žalost pa se tudi med njimi najdejo taki, ki delajo iste napake.

V prizadevanjih za večjo delovno disciplino in odgovornost nas torej čaka odločen in odgovoren prehod od besed k dejanjem. Pri tem nimamo kaj nanovo sklepati, kajti sklepov o večji delovni in tehnološki disciplini ter odgovornosti je že dovolj, potrebno jih bo le dosledno uresničevati tako na osnovi obstoječih samoupravnih dokumentov, kot v duhu zakona o združenem delu. Uresničevati ne samo horizontalno, temveč tudi vertikalno, kajti do danes še ni bil nobenemu vodilnemu delavcu izrečen disciplinski ukrep, če so se v njegovem obratu ali oddelku oziroma službi pojavljali taki negativni pojavi.

V ŽELEZARNI JE DO 10. JULIJA VPISALO POSOJILNO ZA CESTE 76 % DELAVCEV

Vpisno mesto	Šifra A-014	Od 8. 7. – vklj. 10. 7.		KUMULATIVA			50 % april. OD	znesek	% na april. OD
		štev. vpis.	znesek	stalež 31. 5. 1976	štev. vpis.	% na stalež			
TOZD HL. PREDELAVA									
Hladna valjarna	– 9	–	–	251	175	69.7	485.378	269.800	55.6
Zičarna	– 10	–	–	282	200	70.9	555.047	361.300	65.1
Profilarna	– 11	–	–	85	66	77.6	169.025	108.600	64.3
Vratni podboji	– 12	–	–	37	28	75.7	79.134	42.800	54.1
Jeklovlek	– 13	1	1.200	167	111	66.5	322.284	174.200	54.1
Elektrodni	– 14	8	8.700	221	127	57.5	392.368	215.300	54.9
Želbljarna	– 15	1	1.000	90	71	78.9	153.265	108.200	70.6
skupaj:		10	10.900	1.133	778	68.7	2.156.501	1.280.200	59.4
TOZD VALJARNE									
Adjustaža štekel Bela	– 16	–	–	102	47	46.1	147.526	61.800	41.9
Bluming štekel	– 17	–	–	82	62	75.6	170.959	101.600	59.4
Valjarna žice	– 18	–	–	144	118	81.9	318.026	188.600	59.3
Valjarna profilov	– 19	–	–	179	136	76.0	387.830	244.800	63.1
Valj. debele ploč.	– 20	1	1.000	186	118	63.4	418.971	179.200	42.8
Adjust. štekel. Jvk.	– 174	–	–	88	60	68.2	200.910	92.600	46.1
Adjust. bluming	– 175	1	1.200	146	124	84.9	305.696	204.800	67.0
skupaj:		2	2.200	927	665	71.7	1.949.918	1.073.400	55.0
TOZD V E T									
Strojne delavnice	– 21	2	3.000	283	246	86.9	629.473	435.700	69.2
Strojno vzdrževanje	– 22	10	13.500	480	349	72.7	1.162.998	610.500	52.2
Elektro vzdrževanje	– 23	6	8.800	254	228	89.8	599.337	391.000	65.2
RTA	– 24	–	–	79	68	86.1	180.390	122.100	67.7
Gradbeno vzdrževanje	– 25	–	–	112	104	92.9	242.630	130.500	53.8
Strugarna valjev	– 26	2	1.000	47	40	85.1	99.946	66.300	66.3
ETE	– 27	10	17.300	107	73	68.2	265.628	133.000	50.1
PIV energija	– 28	–	–	108	61	56.5	244.325	104.500	42.8
Transport:									
od tega: ŽT		1	1.000	181	94	51.9	377.709	135.700	35.9
CT		1	3.000	92	57	62.0	198.219	86.000	43.4
VTS		–	–	95	74	77.9	181.044	94.500	52.2
Skupne službe VET	– 177	–	–	39	39	100.0	118.262	98.700	83.5
skupaj		32	47.600	1.877	1.433	76.3	4.299.961	2.408.500	56.0
TOZD TALILNICE									
Plavž	– 30	–	–	253	141	55.7	497.538	277.100	55.7
Martinarna	– 31	7	8.800	435	330	75.9	945.167	555.300	58.6
Elektro jeklarna	– 32	4	5.000	181	146	80.7	394.394	244.600	62.0
Livarna	– 33	–	–	92	75	81.5	194.816	121.100	62.2
Šamotarna	– 34	–	–	95	67	70.5	172.041	112.200	65.2
skupaj		11	13.800	1.056	759	71.9	2.203.956	1.310.500	59.5
DEL. SKUP. SKUP. SLUŽB									
Sekretariat	– 35	–	–	158	121	76.6	335.619	159.700	47.6
SEO	– 36	3	4.000	114	109	95.6	291.885	247.300	84.7
FRS	– 37	2	2.500	107	107	100.0	253.052	218.200	86.2
Kadrovski sektor	– 38	–	–	150	162	108.0	374.404	334.500	89.3
Nabava	– 39	–	–	78	78	100.0	175.449	143.200	81.6
Prodaja	– 177	–	–	56	55	98.2	135.817	135.800	100.0
Novogradnje (+ direkcija)	– 178	1	2.000	161	125	77.6	416.104	265.100	63.7
OTK	– 179	2	3.900	193	160	82.9	373.341	322.900	86.5
RO TKR	– 40	–	–	62	56	90.3	182.421	136.400	74.8
Družbena prehrana	– 41	–	–	197	155	78.7	335.197	209.800	62.6
skupaj		8	12.400	1.276	1.128	88.4	2.873.289	2.172.900	75.6
ŽELEZARNA SKUPAJ:		63	86.900	6.269	4.763	76.0	13.483.625	8.245.300	61,2
Obveza (brez upokoj. in jubil. nagrad)							13.289.000	8.245.300	62,0

GRAFIČNI PRIKAZ ŠTEVILA DELAVCEV, KI SO VPISALI POSOJILNO V % ODNOSU NA STALEŽ

NOV PRISPEVEK ŽELEZARNE...

(Nadaljevanje s 1. strani)

Prva akcija je stekla takoj po končanem eksperimentalnem obratovanju, ko smo poizkusni bobni zamenjali z novimi, z ustreznimi kapacitetami. Na podlagi meritev smo ob tej priliki vgradili ustrezen dehidrator, ki deluje na principu posodalne posode, iz katere polžasti transporter odnaša droben pesek (od 0 do 4 mm), na posebno deponijo. Ta pesek sproti odvažajo kupci za gradbene namene.

Med nadaljnjim obratovanjem se je izkazalo, da omenjeni dehidrator ne izloči iz vode vseh najdrobnejših delcev. To so delci, ki se kljub minimalnemu pretoku ne vsedejo na dno, temveč dalj časa lebdijo v vodi. S tem se je pokazala potreba izgradnje usedalnega bazena.

Dimenzije usedalnih jam so bile določene s pomočjo posebnega hidravličnega izračuna na podlagi meritev onesnažene vode. Usedalnik ima dva prekata enakih svetlih di-

menzij 2,5×6×1,5 m, ki sta locirana eden za drugim. Vrednost zgrajenega objekta znaša 143.250,40 din.

Čistilno napravo smo pričeli uporabljati, 14. junija 1976. Uspešnost čiščenja vode smo ugotovili s šestdnevним zaporednim jemanjem vzorcev na iztoku usedalnika. V tehnološkem laboratoriju so ugotovili, da je stopnja čiščenja od 99,1 do 99,91 %.

Rezultat čiščenja je odličen in je spodbuden že pri samem pogledu na čisto vodo, ki priteka iz usedalnika v potok Javornik.

Karel Jančič

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE TER ODPREME V PRVEM POLLETJU

Obrat	Skupna proizvodnja			Gotova proizvodnja			Odprema
	Program	Izvršitev	%	Program	Izvršitev	%	
Plavž	83.100	77.776,3	93,6				
SM jeklarna	164.600	157.747,3	95,8				
El jeklarna	91.300	93.472,3	102,4				
Livarna	924	905,8	98,0	370	250,8	67,8	250,8
Šamotarna	8.450	8.582,0	101,6	1.260	1.080,7	85,8	1.080,7
TOZD TALILNICE	348.374	338.483,7	97,2	1.630	1.331,5	81,7	1.331,5
Bluming	226.600	224.813,7	99,2	5.780	4.093,1	70,8	3.530,2
Štekel		45.697,1			23.425,9		23.211,1
Term. obd.	65.310	16.555,3	95,3	40.980	16.226,2	96,8	15.452,3
SKUPAJ	291.910	287.066,1	98,3	46.760	43.745,2	93,6	42.193,6
Valj. žice	55.430	61.769,8	111,4	14.530	26.063,1	179,4	25.024,8
Met. menj.	1.600			1.600			
Valj. prof.	15.490	16.296,7	105,2		748,3		612,6
Valj. deb. pl.	45.470	44.710,4	98,3	45.000	44.092,5	98,0	40.345,4
TOZD VALJARNE	409.900	409.843,0	100,0	107.890	114.649,1	106,3	108.176,4
Hladna valj.	15.420	13.892,1	90,1	14.140	13.012,1	92,0	12.971,6
Žičarna	33.700	31.429,9	93,3	24.120	20.920,0	86,7	20.871,1
Profilarna	13.700	9.275,6	67,7	12.650	8.886,4	70,2	8.684,0
Podbojarna	400	177,4	44,4	400	177,3	44,4	186,3
Jeklovlek	10.980	10.478,7	95,4	10.930	10.451,7	95,6	10.329,5
Elektrodni	8.710	9.040,4	103,8	8.675	9.005,6	103,8	9.070,5
Želbarna	6.480	5.814,1	89,7	6.475	5.811,6	89,8	5.766,2
TOZD PREDELAVA	89.390	80.108,2	89,6	77.390	68.264,7	88,2	67.879,2
ZELEZARNA	847.664	828.434,9	97,7	186.910	184.245,3	98,6	177.387,1

TOZD Talilnice

Po zelo uspešnem prvem tromeščju se je zaradi zmanjšanja naročil v treh obratih pojavilo manjko do plana, preko plana pa sta v skupni proizvodnji elektro jeklarna in šamotarna. Iz istih razlogov so bile v martinarni od aprila dalje v obratovanju le štiri peči, namesto planiranih šest. Tako je proizvodnja letos manjša v martinarni in livarni. Na plavžu je povečanje za deset odstotkov v primerjavi z istim obdobjem lani, vendar obratovalni čas ni primerljiv, ker je bil lani v popravilu plavž I.

PLAVŽ:

Poraba koksa je znašala 665 kg na tono, kar je za 13 kg več kakor v letu 1975. Pri tem posebno izstopa plavž II, zaradi manjše proizvodnje in zaradi vsipa, v katerem ni stružev. Z dobavo slabših vrst rud v primerjavi z letom 1975, so nastopile težave tako v proizvodnji kakovitega sintra kot v samem hodu plavžev.

MARTINARNA:

Z zmanjšanjem potrebe po jeklu in zaradi poslabšane vzdržnosti peči, je v drugem tromeščju padla produktivnost. Peč 3 je bila dotrajana in je v velikem popravilu od 30. maja dalje. Namesto nje pa obratuje manjša peč št. 1. V splošnem so se poslabšale porabe materialov in goriva. Posebno je zaskrbljujoča poraba ognjestalnih materialov za peči.

ELEKTRO JEKLARNA:

V primerjavi z lanskim prvim polletjem je bilo izdelano 960 ton jekla. Sicer zelo dober uspeh sta zmanjšala meseca maj in junij, zaradi težav z vzdržnostjo peči. Poraba elektrod je še vedno preko normativ, slabši so tudi pokazatelji izplena.

LIVARNA:

Zaradi manjšega števila nadur ni bil dosežen plan in lanskega količina. Odprema je bila manjša, zaradi plačilne nesposobnosti kupcev, za katere so bili že izdelani odlitki. Produktivnost je v naraščanju.

ŠAMOTARNA:

Po pomanjkanju surovih v prvem tromeščju se je stanje normaliziralo. Obrat v količinskem pogledu presega plan in to za 555 ton več izdelanih opek. Stanko Čop

TOZD Valjarne

Leto 1976 smo pričeli v obratih TOZD Valjarne dosti dobro in smo v prvih treh mesecih dosegli solidne proizvodne rezultate. Situacija se je poslabšala v naslednjih treh mesecih. Najprej zaradi delnega pomanjkanja naročil, kasneje pa zaradi težav v obratih in zaostrenih dobavnih pogojev kupcev. Celotna TOZD je sicer dosegla oziroma presešla z družbenim planom predvideno skupno in blagovno proizvodnjo za prvo polletje, vendar gre to na račun zelo dobrega dela in zadostne količine naročil v valjarni žice in valjarni profilov. Ostali obrati družbenega plana skupne in blagovne proizvodnje v prvem polletju niso dosegli. Vendar sta pri skupni proizvodnji zelo malo pod družbenim planom valjarna bluming z 99,2 odstotka in valjarna 2400 z 98,3 odstotka. Slabše rezultate smo dosegli pri

odpremi teh dveh obratov in s tem tudi nižjo povprečno prodajno ceno ter manjšo finančno realizacijo.

VALJARNA BLUMING:

Ta valjarna je v prvih treh mesecih letošnjega leta obratovala dobro in je v tem obdobju za 2,257 ton presešla z družbenim planom predvideno skupno proizvodnjo. Tudi skupni zastoji so bili s 23,65 odstotki v tem obdobju nizki. V naslednjih treh mesecih pa so bile določene težave, ki so imele za posledico poslabšanje situacije na področju skupne proizvodnje. Ob koncu aprila smo imeli 26 ur zastoj zaradi okvare vijakov na nastavni napravi. V maju so narastli zastoji zaradi čakanja na potrebno temperaturo blokov v globinskih pečeh, ki so se gibali v prejšnjih mesecih okoli tri odstotka na 8,23 odstotkov obratovalnega časa. Vzrok za to je bila manjša proizvodnja obeh jeklarn in s tem manjša količina razpoložljivih vročih blokov. V juniju pa so bili vsi glavni zastoji (valjarski, tehnološki, mehanski, elektro in čakanje na temperaturo blokov), nekoliko previsoki in je bil zato proizvodni rezultat tudi slab. Skupni zastoji so zaradi zgoraj navedenih vzrokov narastli v tem obdobju na 25,5 odstotka. To je za 1,5 odstotka slabši rezultat, kot smo ga dosegli v letu 1975.

V tem obdobju je tudi vsak mesec periodično obratovala potisna peč. Skupno smo prevajali 17.806 ton domačih in tujih slabov.

VALJARNA ŠTEKEL:

Vzporedno z valjarno bluming je tudi valjarna štekel v prvih treh mesecih delala dosti dobro. V kasnejšem obdobju se je situacija poslabšala predvsem zaradi slabšega stanja tega orodja: (aksialni ležaji, merilne doze, naprava za odbrizgavanje okujine, in še nekateri drugi deli). Zato so naraščali tudi kvalitni problemi z izvajalno pločevino in izplen se je zniževal. V juliju bo izveden večji remont, med katerim bodo zamenjali oziroma popravljali vsi problematični deli na tem valjavniškem ogrođu.

VALJARNA ŽICE:

Ta valjarna je obratovala zelo dobro skoraj celotno prvo polletje in je bilo samo junija nekaj obratovalnih težav z zastoji. Zato je tudi lahko močno presešla družbeni plan skupne in blagovne proizvodnje. Skupnih zastojev je bilo v tem obdobju 33,4 odstotka na obratovalni čas. To je za 4,1 odstotek manj kot je bilo doseženo v letu 1975. Odkar ta valjarna obratuje, so bili doseženi najnižji mesečni zastoji v letošnjem marcu z 28,0 odstotka na obratovalni čas. K temu rezultatu so pripomogli s svojim dobrim delom tako valjavci, kakor tudi vzdrževalci, ki so zaposleni v tem obratu.

VALJARNA 2400:

V tej valjarni smo imeli že v letošnjih prvih treh mesecih nekaj težav z gotovo proizvodnjo in odpremo. V mesecu aprilu in tudi kasneje so se težave zaradi znane situacije še povečale. Poleg tega smo dobili določena naročila za izvoz, ki so zahtevala pri njihovi pripravi v adjustazi dosti več dela kot normalno. Tudi količina pločevine v medfazni proizvodnji je iz raznih vzrokov izredno narastla in jo do konca junija, kljub nekaterim ukrepom, nismo uspeli bistveno znižati. Posledica vseh teh težav je bila, da družbenega plana skupne in gotove proizvodnje za obdobje januar-junij v tem obratu nismo dosegli.

VALJARNA PROFILOV:

Ta valjarna je s solidnim delom uspela znatno prekorajčiti z družbenim planom predvideno skupno proizvodnjo. Gotova proizvodnja in prodaja letos ni bila planirana. Zato smo prodali v prvem polletju v tem obratu samo 748 ton izdelkov. Avgust Karba

TOZD Hladna predelava

Zaradi spremenjenega asortimenta v hladno valjanih trakovih, vlečnih palicah in žičnikih, je planirana proizvodnja enaka kot je bila dosežena v prvem polletju 1975 leta.

Proizvodnja pa je v vseh obratih, razen v elektrodnem manjša od planirane in manjša od dosežene v lanskem letu. Sprememba v vložku, pomanjkanje naročil in sprememba programa proizvodnje so osnovni vzroki za manjšo proizvodnjo.

Enako kot pri skupni proizvodnji, je tudi pri blagovni planirana količina enaka, odnosno manjša kot je bila dosežena v letu 1975.

Dosežena blagovna proizvodnja pa je tako kot skupna manjša od programirane, zaradi spremenjenega vložka, pomanjkanje naročil in spremembe proizvodnega programa. Blagovna proizvodnja elektrodnega obrata pa presega planirano in lanskega količino.

HLADNA VALJARNA:

Skupna in blagovna proizvodnja sta manjši kot v lanskem letu in tudi manjši od planirane količine za letošnje prvo polletje.

V prvem četrtletju je proizvodnja manjša zaradi spremembe vložnih toplo valjanih trakov. Hladna valjarna je proizvajala HVT iz domačih TVT, ki so pa 20 odstotkov lažji od uvoznih in je zato storilnost manjša od 5-20 odstotkov. Na valjnih strojih je storilnost nižja do deset odstotkov, v žarjenju in luženju pa je storilnost manjša za 20 odstotkov. V drugem četrtletju pa se je k temu pridružil pomanjkanje naročil, kar je osnovni vzrok za izredno nizko proizvodnjo. Zaradi pomanjkanja naročil se je spremenil tudi asortiment naročil in to k finjšim in tanjšim HVT, zato proizvodnja tudi s tujimi TVT ne dosega planiranih količin.

ŽIČARNA:

Proizvodnja je v prvem četrtletju dosegla, odnosno presešla planirano količino. Blagovna proizvodnja je bila sicer nekaj manjša zaradi večjih dobav v elektrodni obrat, a še vedno zadovoljiva. V drugem četrtletju pa je pomanjkanje naročil debele žice, predvsem žice za armaturne mreže, povzročilo izpad proizvodnje. Ta izpad znaša 2.695 oziroma okroglo 2.700 ton, kar je povzročilo, da smo v polletju 6,74 odstotkov izpod planirane količine.

PROFILARNA:

Proizvodnja v tem obratu je dobrih 32 odstotkov pod planirano količino. Pomanjkanje naročil za HOP je problem, ki traja že več kot pol leta. Primanjkuje naročil predvsem za težje profile, približno 600 ton mesečno. Pomanjkanje naročil v obratu vratnih podbojev pa negativno vpliva tudi na proizvodnjo profilarne, namesto 400 ton specialnih profilov za vratne podboje, smo jih izdelali samo 200 ton.

Proizvodnja diskov za krožne brane je pričela in smo jih izdelali 128 ton, kar je 68 ton več kot smo programirali za prvo polletje.

PODBOJARNA:

Proizvodnja v tem obratu je tudi izredno nizka in manjša od planirane in lanskega proizvodnje. V lanskem letu smo v polletju izdelali 19 ton podbojev, letos pa 177 ton.

Prodaja kovinskih podbojev še vedno ni normalna, odnosno kovinski podboji še niso osvojili tržišča.

JEKLOVLEK:

Proizvodnja je približno pet odstotkov manjša kot smo predvidevali z načrtom za leto 1976. Proizvodnja vseh nizko in visokolegiranih profilov zahteva mnogo več proizvodnih kapacitet, zato ni mogoče dosegati enakih količin kot lansko leto. Izvoz večjih količin ene kvalitete in ene dimenzije je v lanskem letu omogočil proizvodnjo rekordne količine.

ELEKTRODNI OBRAT:

Investicije v proizvodne zmogljivosti v letih 1974 in 1975 dajejo v tem letu polne rezultate, zato je

proizvodnja v vseh mesecih presešla planirane količine. Ugodni asortimenti elektrod, odnosno večja količina izdelanih elektrod za SZ omogoča doseganje največjih storilnosti in s tem tudi količin proizvodnje. Oba faktorja sta omogočila rast proizvodnje v odnosu na lansko leto za 6,7 odstotkov, kar je izredno veliko, ker v vseh ostalih proizvodih nismo dosegli lanskega količin.

ŽELBARNJA:

Pomanjkanje naročil zadnje mesece in sprememba asortimenta so povzročili manjšo proizvodnjo kot predvideva plan.

Izvozili smo v posameznih mesecih do 80 odstotkov vseh izdelanih žičnikov, vendar v spodnjem dimenzijskem območju. Zato pri proizvodnji žičnikov nismo dosegli planirane proizvodnje.

Proizvodnjo bodoče žice pa smo praktično ustavili, ker ni bilo naročil za ta proizvod. Franc Vičar

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KO

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 19. 7.	BAŠTER FELIKS	TORKAR STANE
TOREK – 20. 7.	MOLAN IVAN	KOVAČ JANEZ
SREDA – 21. 7.	POGAČAR KAREL	BENEDIČIĆ MITJA
ČETRTEK – 22. 7.	MENCINGER STANE	SEKLOČA PETER
PETEK – 23. 7.	NOČ BRANKO	VEHAR JANEZ
SOBOTA – 24. 7.	SVETINA BOGO	AŽMAN ZVONE
NEDELJA – 25. 7.	ENIKO VANDA	LEBAN IVO

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dežurni od 14.00 do 18.00 ure
18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela: od 6.00 do 18.00 ure
od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD – VET.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 19. do 24. julija bosta delali naslednji obratni ambulanti:
dopoldan: I. obratna ambulanta
popoldan: II. obratna ambulanta
V soboto, 24. julija samo dopoldan I. obratna ambulanta
V soboto, 24. julija samo dopoldan II. obratna ambulanta.
V soboto, 24. julija, samo dopoldan II. zobna ambulanta.
Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30.
V soboto, samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.
Pripis: V juliju in avgustu bosta delali po ena obratna ambulanta in naj zato sodelavci iščejo zdravstveno pomoč v nujnih primerih. Prav tako ne bo v dneh od 12. do 24. julija delala I. zobna ambulanta.

ZA VEČJO VARNOST IN KULTURO DELA

Na osnovi sklepa zveznega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Jugoslavije, 28. maja 1976 o ustanovitvi letne nagrade za najuspešnejše rešitve na področju izboljšanja pogojev dela delavcev in pravilnika o nagrajevanju novatorjev in racionalizatorjev za najboljše rešitve na področju izboljšanja pogojev dela delavcev, odbor za nagrajevanje novatorjev oziroma racionalizatorjev za najuspešnejše rešitve na področju izboljšanja pogojev dela delavcev razpisuje:

NAGRADNI NATEČAJ

ZA NAJUSPEŠNEJŠE REŠITVE NA PODROČJU IZBOLJŠANJA POGOJEV DELA DELAVCEV V INDUSTRIJI IN RUDARSTVU

Na osnovi predloženih prijav po tem natečaju v letu 1976, bodo nagrade podeljene v maju 1977.

Nagrada se podeljuje v obliki diplome in denarnega priznanja:

- I. nagrada 60.000 din
- II. nagrada 40.000 din
- III. nagrada 20.000 din

Pravico udeležbe na natečaju imajo avtorji, katerih rešitve izpolnjujejo naslednje kriterije:

- humanizirajo delo,
- izboljšajo ali olajšajo pogoje dela delavcev v materialni proizvodnji,
- zmanjšujejo ali odstranjujejo možnosti poškodb pri delu,
- zmanjšujejo težke posledice poškodb pri delu,
- odstranjujejo ali znatno zmanjšujejo trajne posledice na posameznih organih delavcev (poklicne bolezni) zaradi neustreznih delovnih pogojev,
- odstranjujejo vzroke bolovanja delavcev zaradi škodljivega delovanja posameznih elementov delovne sredine,
- zmanjšujejo potrebo po beneficirani delovni dobi na posameznih delovnih mestih, na katerih so težki in za zdravje delavcev neustreznih delovni pogoji,
- prispevajo h krepitvi delovne sposobnosti delavcev,
- izboljšujejo sigurnost delavcev pri delu,
- zmanjšujejo invalidnost delavcev,
- povečujejo produktivnost dela in dohodek.

Prijavljene rešitve se morajo nanašati na izboljšanje pogojev dela delavcev organiziranih v sindikatu delavcev industrije in rudarstva Jugoslavije in morajo vsebovati:

- a) prijavo in opis rešitve s potrebno dokumentacijo,
- b) dokaz, oziroma obrazložitev učinka izboljšave na zdravje delavcev in na izboljšanje pogojev dela,
- c) obrazložitev in dokaz ekonomskih in drugih učinkov,
- d) sklep delavskega sveta TOZD ali zbora delavcev o osvojitvi inovacije oziroma racionalizacije,
- e) priporočilo osnovne organizacije sindikata in
- f) naslov avtorja.

Pri odločanju bodo imele prednost rešitve, ki so osvojene že v praksi. Prijave se lahko predložijo od dneva objavljenega natečaja do vključno 30. novembra 1976.

Prijave s potrebno dokumentacijo se dostavijo zveznemu odboru sindikata delavcev industrije in rudarstva Jugoslavije – odbor za nagrajevanje novatorjev oziroma racionalizatorjev za najuspešnejše rešitve na področju izboljšanja pogojev dela delavcev, Beograd, Trg Marksa in Engelsa št. 5. Podrobna pojasnila o pogojih natečaja se lahko dobijo na tel. 011 333-603.

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD Vzdrževanje, energija in transport

26. SEJA ODBORA ZA DOHODEK IN NAGRAJEVANJE

Predsednik odbora za dohodek in nagrajevanje pri DS TOZD VET Viko Smolej je sklical 26. sejo 25. junija. Na seji so ugotovili, da so bili vsi sklepi 25. seje realizirani. Pri obravnavi priznavanja ur za manjkajoče, je odbor ugotovil, da se pravilno izvaja, vendar naj obratovodstvu ETE in PIV pošljeta tozadevna zahtevka na SEO, odd. za nagrajevanje, le-ta pa jih posreduje s svojim mišljenjem odboru za dohodek in nagrajevanje pri DS ŽJ, ki naj odloči ali sta obrata opravljena do prejemanja oz. pisanja teh ur.

V nadaljevanju se je odbor podaljšal dodeljevanje stimulacijskega dodatka, na novo dodelil oz. ukinil stimulacijski dodatek naslednjemu številu delavcev:

Obrat	Na novo dodeljen stim. dodatek	Podaljšano dodeljevanje	Ukinitev stim. dod.	Skupaj obravnavanih predlogov
Strugarna valjev	2	—	2	4
Strojne delavnice	14	45	8	67
Strojno vzdrževanje	4	86	6	96
Elektro vzdrževanje	—	48	—	48
RTA	8	7	7	22
Gradbeno vzdrževanje	1	20	1	22
ETE	—	10	—	10
PIV	—	23	—	23
Transport	—	39	1	40
Tehnični inšpektorat	—	1	—	1
CPDV	—	2	—	2
Skupaj	29	281	25	335

ČESTITAMO

Na drugi stopnji metalurške fakultete sta 16. junija diplomirala VIKTOR RAKOVEC in TOMAŽ KAVČIČ in si pridobila pravico do naziva dipl. inženir metalurgije.

Na visoki tehnični šoli v Mariboru je 18. junija na prvi stopnji diplomiral MIRKO URBAS iz tehnične službe vzdrževanja in si s tem pridobil naslov inženirja strojništva.

Na srednjih šolah so diplomirali:

VLASTA KOBLAR iz finančno računovodskega sektorja na srednji komercialni šoli,

VINKO JAKOPIČ iz elektro vzdrževanja na tehnični elektro šoli,

JANEZ GUZELJ iz plavža, ANTON MARČIČ iz strojnega vzdrževanja in VASILIJ STANA iz nabavnega sektorja na srednji politični šoli.

Vsem diplomantom iskreno čestitamo in jim želimo zadovoljstva pri delu in velikih delovnih uspehov.

SESTANEK DELEGACIJE ZBORA ZDRUŽENEGA DELA

Vodja delegacije zbora združenega dela TOZD VET Edo Kavčič, je sklical 12. julija sestanek delegacije, na katerem so obravnavali: vprašanja, ki so na dnevnem redu 20. seje zbora združenega dela skupščine občine Jesenice, ki je bila sklicana na 14. julija. Pripombi delegati niso imeli in se strinjajo s predlaganim materialom.

Delegatom pa je bil prebran odgovor na postavljeno vprašanje glede izgradnje avtomobilske ceste. Odgovor je glede na situacijo zadovoljiv, pripominjajo pa, da v celoti podpirajo prizadevanje IS za izgradnjo tretjega pasu od Ukove do železniškega nadvoza. Delegati so prepričani o nujnosti tretjega pasu in bodo v okviru možnosti tudi finančno podprli ta projekt. Njihovo mnenje bo na seji zbora združenega dela razložil delegat TOZD VET. NZ

50. SEJA ODBORA ZA KADRE IN MEDSEBOJNA RAZMERJA

Predsednik odbora za kadre in medsebojna razmerja TOZD VET Ignac Juran je sklical 17. junija 50. sejo odbora z naslednjim dnevnim redom: pregled izvajanja sklepov zadnje seje in obravnava kadrovske problematike.

Pri pregledu izvajanja sklepov je odbor ugotovil, da so bili vsi sklepi realizirani, razen sklepa o razporeditvi na delovno mesto vodja orodjarne zaradi pritožb sokandidatov na DS, ki je dne 10. 6. 1976 na svoji 26. seji na osnovi obravnave le-teh

razpis razveljavil ter sklepa o premeštitvi dveh delavcev. V nadaljevanju se je odbor razporedil oz. premeštil naslednje število delavcev, nekaterim pa je ukinil odbitke od osnovne tarife postavke.

Obrat	Razporeditev delavcev	Premeštitve delavcev	Ukinitev odbitkov od osn. tar. post.	Skupaj
Str. del.	1	—	—	1
RTA	1	—	—	1
Strug. valjev	—	—	—	—
Elektro vzdrž.	1	11	11	23
ETE	1	—	—	1
HV Bela	—	1	2	3
Transport	8	5	—	13
Vodstvo vzdrž.	1	—	—	1
Str. vzdrž.	4	3	5	12
PIV	2	2	—	4
Skupaj	19	30	18	67

Pri obravnavanju prošelj in pritožb je odbor obravnaval tri prošnje za pridobitev lastnosti delavca TOZD VET, štiri za prekinitev lastnosti delavca TOZD VET, eno

prošnjo za počitniško delo, eno pritožbo na premeštitve, dve prošnji za prestop iz drugih TOZD, ter prošnji za premeštitve. NZ

39. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik odbora za gospodarstvo TOZD VET Bogomir Svetina je sklical 39. sejo odbora 29. junija z naslednjim dnevnim redom: proizvodni rezultati TOZD VET v maju 1976 s poudarkom na izvajanju akcijskega programa, delovni rezultati ŽJ in TOZD VET v maju 1976 in rebalans programa IV.

Pri obravnavi proizvodnih rezultatov je odbor sprejel sklep, da naj se pri obratu PIV interna realizacija obravnava po planskih cenah, eksterna realizacija pa po prodajnih cenah. Šele na osnovi takšnega obračuna naj bi se po mnenju odbora v tem obratu ugotavljalo zvišanje ali znižanje stroškov. Nadalje je odbor naročil šefu energetskih obratov, da

v zvezi s povečanimi specifičnimi porabami energetskih medijev pisмено obvesti porabnike energetskih medijev s ciljem, da ti ugotovijo možnosti za znižanje specifičnih porab. Odbor je dal vse priznanje delavcem vzdrževalnih obratov, ker so v mesecu maju uspeli znižati število nadur, kljub temu, da v tem času v Železarni ni bilo vzdrževalnih

delavcev tujih firm. Priporočil je, da v bodoče s smotno organizacijo dela število nadur še znižujejo.

V sedanjih neugodnih poslovnih situaciji podjetja je odbor sprejel sklep, s katerim se začasno ukine (do 30. 9. 1976) izvajanje malih uslug. V tem

času je potrebna tudi tehnična in samoupravna kontrola obstoječega pravilnika o izvrševanju malih uslug za člane kolektiva.

Ob koncu je odbor sprejel še predlagani rebalans investicijskega vzdrževanja za leto 1976. NZ

TOZD Talilnice

36. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Na 36. seji odbora za gospodarstvo, ki je bila 2. julija so razpravljali o poslovanju v mesecu maju in juniju, pregledali izpolnjevanje akcijskega programa, stanje izplena in potrdili program proizvodnje za mesec julij.

O doseženih proizvodnih rezultatih v mesecu maju je navzoče seznanil direktor TOZD Talilnic Stanko Čop, finančni obračun pa je podala Mija Čop. Iz finančnega obračuna je razvidno, da je imela TOZD Talilnice v maju za 1,493 milij. din višje stroške.

Pri pregledu dosežene proizvodnje v mesecu juniju je bilo ugotovljeno, da je le-ta iznad programa, toda družbeni plan dosega le obrat samotarna.

Odbor je pozval obratovodje TOZD Talilnice, da odsotnost delavcev, zaradi koriščenja rednega letnega dopusta, prilagodijo potrebam proizvodnje. Pregled izpolnjevanja akcijskega programa je pokazal, da so bile nekatere naloge v zvezi s programom že realizirane. Na seji pa so poudarili, da mora pri izvajanju programa vsak delavec doprinesiti

svoj delež in ne, da vsa odgovornost bremeni vedno le iste delavce.

Pri pregledu stanja izplena na blumih in slabih je odbor ugotovil, da se je stanje izplena izboljšalo, ker so bili izvedeni določeni ukrepi s strani obeh jeklarn in OTK.

Program proizvodnje za mesec julij so navzoči potrdili v sledečih količinah:

plavž 12.400 t grodja, martinarna 23.000 t SM jekla, elektrojeklarna 15.500 t elektro jekla, livarna 135 t jeklotine plus 5 t barvnih kovin, šamotarna 1.200 t opek in mas.

Iz sredstev investicijskega vzdrževanja je odbor odobril:

— 92.000 din za popravilo strehe nad livnami polji plavža,
— 160.000 din za popravilo kanala za odtočno vodo iz granulacijskih jam in
— 145.000 din za popravilo gar-derob — instalacije. MD

36. SEJA ODBORA ZA KADRE IN MEDSEBOJNA RAZMERJA

Predsednik odbora za kadre in medsebojna razmerja Stanko Podobnik je koncem meseca junija sklical 36. sejo odbora, na kateri so člani pregledali izvrševanje sklepov prejšnje seje, razpravljali o pregledu štipendistov v naši občini, potrdili razporeditve in premeštitve delavcev v posameznih obratih TOZD Talilnice ter rešili nekaj kadrovske zadeve.

Po tem, ko je predsednik odbora ugotovil, da so sklepi prejšnje seje realizirani, je navzočim kadrovnik talilnic Polde Lomovšek podal pregled štipendistov v občini Jesenice. Seznam oz. pregled štipendistov je odborom za kadre in medsebojna razmerja podala skupnost za zaposlovanje Kranj z namenom, da odbori to obravnavajo, ker se pri štipendiranju pojavljajo določene nepravilnosti glede na družbeni dogovor in samoupravni sporazum o štipendiranju učencev in študentov, kateri je bil sprejet leta 1974.

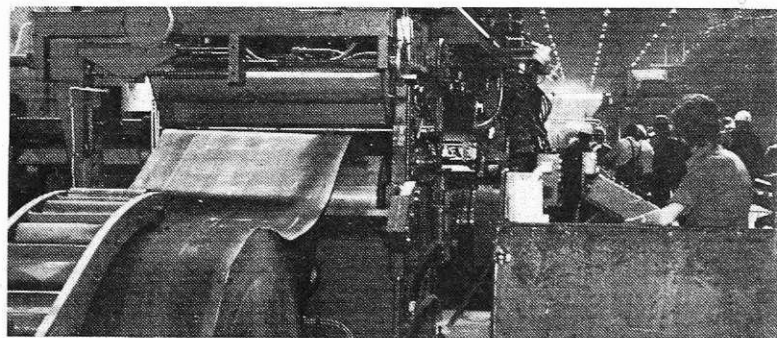
Odbor je v zvezi s tem predlagal strokovni službi kadrovskega sektorja, da v interesu celotne delovne organizacije ukrepa na tem podro-

čju, v kolikor smatra, da se to nanaša tudi na Železarno in njene štipendiste.

Nadalje je odbor pregledal predloge posameznih obratovodstev o razporeditvah in premeštitvah delavcev na posamezna delovna mesta in z njimi soglašal.

Nekatere vloge za ponovni sprejem v Železarno oz. TOZD Talilnice je odbor zavrnil zaradi zasedenosti delovnih mest v TOZD Talilnice.

Navzoči so bili seznanjeni s poročilom kadrovika o gibanju delovne sile in kadrovske problematiki zaposlovanja ter o pregledu izrednih štipendistov, ki se šolajo ob delu iz obratov TOZD Talilnice. MD

Testiranje Sendzimir valjavniškega ogrodja s pločevino

PREGLAD SESTANKOV SDS

V preteklem tednu so se v Železarni sestale vse samoupravne delovne skupine v okviru zborov delavcev temeljnih organizacij in delovne skupnosti, zaradi razprave in glasovanja o družbenem dogovoru temeljev plana in o samoupravnih sporazumih razvoja SR Slovenije za obdobje 1976 do 1980. Prisotnost na zborih je bila ključnega pomena za dopustov in naglice, s katero so bili zbori sklicani zadovoljiva. Pregled prisotnosti na zborih to potrjuje:

TOZD TALILNICE	511 delavcev ali 58,4 % na stalež
TOZD VALJARNE	716 delavcev ali 77,8 % na stalež
TOZD HLADNA PREDELAVA	756 delavcev ali 67,0 % na stalež
TOZD VET	1337 delavcev ali 71,3 % na stalež
DELOVNA SKUPNOST	888 delavcev ali 68,2 % na stalež
ŽELEZARNA SKUPAJ	4308 delavcev ali 68,7 % na stalež

Velika večina samoupravnih delovnih skupin, ki so se sestale v okviru zborov delavcev temeljnih organizacij in delovne skupnosti, je v celoti glasovala za predložene dogovore in samoupravne sporazume, le v nekaterih so posamezni delavci glasovali proti ali pa so se glasovanja vzdržali, nekatere samoupravne delovne skupine pa so imele tudi nekaj pripomb in sicer:

Samoupravna delovna skupina vodstvo TOZD Valjarne predlaga, da bi vse samoupravne interesne skupnosti, s katerim sklepamo sporazum, ob zaključku vsakega leta podale poročilo kaj je od predvidenega narejeno. Imeli so pripombo na to, da skoraj vedno tako važne sporazume, kot je razvoj Slovenije sprejemamo z naglico v zelo kratkem času, premalo obveščeni o resničnih potrebah, ki jih sporazumi predvidevajo. Menili so tudi, da bi morali sporazume objaviti v skrajšani razumljivi obliki tudi v ŽELEZARJU tako, da bi se sleherni delavec lahko z njimi seznanil tudi bolj podrobno. Podobnega mnenja so bile tudi samoupravne delovne skupine valjarne profilov in so zahtevale, da je v bodoče treba informacije pripraviti vsaj štirinajst dni pred razpravo. Samoupravne delovne skupine obratovodstva valjarne žice in profilov, lahke proge 2, tehtnice, adjustaže Javornik I./1 in 2 ter čistilnice pa so

bile poleg tega še proti gradnji rekreacijske dvorane v Kranjski gori, ker bi se ta denar lahko bolj koristno porabil za druge namene, so pa tudi proti gradnji triglavskih žičnic, ker so mnenja, da je treba ta naravni nacionalni park pustiti nedotaknjen.

Na nedopustno kratek rok za razpravo o tako pomembnih sporazumih, so imele pripombo tudi vse samoupravne delovne skupine profilarne. Poleg tega so se kritično izrekle proti nekaterim delovnim organizacijam v okviru samoupravnih interesnih skupnosti, za katere prispevamo denar za kritje izgub in za njihov razvoj, same pa ne sprejemajo ukrepov za iskanje notranjih rezerv, imajo pa, zlasti pri železniški večje ugodnosti in večje osebne dohodke kot naše temeljne organizacije. Menijo, da bi morali tudi v tej smeri nekaj ukreniti, ne pa se zanašati samo na splošno družbeno podporo.

Samoupravni delovni skupini oplaševalnica 1 in rezalnica 1 v elektrodnom obratu z združevanjem denarja za skupne potrebe krajevnih skupnosti niso soglašale, ker z delom posameznih krajevnih skupnosti v občini niso zadovoljni, prav tako niso zadovoljni z razporejanjem in porabo tega denarja za razne namene.

Vse štiri samoupravne delovne skupine elektro vzdrževanja Bela so smatrale, da bo od izvajanja dogovorov in samoupravnih sporazumov imela koristi tudi naša železarna, zato ni bilo nesoglasij pri razpravi in glasovanju. Imeli pa so pripombo na modernizacijo cest v jeseniški občini in sprašujejo, zakaj dela v zvezi s tem tako počasi potekajo. Smatrajo, da bi se denar namenjen za ceste moral bolj gospodarno koristiti, pa bi se tudi stanje naših cest hitreje izboljšalo.

Na kratek rok za razpravo o teh pomembnih dokumentih so imele pripombe tudi samoupravne delovne skupine: dispečerji 4, PIV energija 2 in vse štiri samoupravne delovne skupine hladne valjarne Bela (operativna, proizvodnja, vzdrževanje in stalna operativna). Poleg tega so te štiri skupine imele še naslednje pripombe:

— Način sprejemanja sporazumov je nesprejemljiv, ker material ni bil objavljen ali kako drugače dovolj zgodaj posredovan vsakemu delavcu.

— Iz danih povzetkov sporazumov delavci ne morejo ugotoviti kakšne konkretne obremenitve predstavljajo sporazumi za Železarno oziroma za posameznike, niti se ne ve ali bomo te obremenitve zmogli.

— Z materialom bi morala biti dana tudi strokovna stališča vodstva Železarne o primernosti sprejema ali odklonitve sporazumov.

— Delavci v bodoče ne bodo več razpravljali in sprejemali odločitve o stvareh, ki ne bodo objavljene pravočasno z vsemi potrebnimi podatki in stališči. Tak način samoupravnega razpravljanja in sprejemanja sporazumov, kot je bil primer sedaj, pomeni škodljivo manipuliranje z delavci.

Samoupravni delovni skupini oddelek za študij dela in časa ter oddelek za organizacijo dela sektorja za ekonomiko sta imeli naslednje pripombe in vprašanja

— Ali bo Železarna zmogla predvidene obveznosti, posebno ker le-te nasprotno z zagotovili, da bo gospodarstvo razbremenjeno, še vedno rastejo?

— Ali bo način kritja glede na osnutek zakona o združenem delu spremenjen?

— V delovnih organizacijah, ki koristijo združena sredstva gospodarskih organizacij, naj bi se rast osebnih dohodkov omejila na mejo splošne rasti osebnih dohodkov.

— V občinskem merilu se program za izvedbo različnih komunalnih del (kanalizacija) večkrat prelaga in v dokumentih zato prilagaja.

Nekatere samoupravne delovne skupine so te sestanke izkoristile tudi za razpravo o notranjih problemih, sprejemale so akcijski program ali pa so obravnavali vpisovanje posojila za ceste. Samoupravna delovna skupina žebljarna 3 pa je na posebnem sestanku v preteklem tednu obravnavala obratno problematiko, zlasti so se pogovorili o mazanju in čiščenju strojev, kar bo pripomoglo k boljšemu delu kljub slabim in, starim strojem. Imeli pa so tudi pripombo na dolgo čakanje na čeljusti, da bi bilo dobro, ko bi bili vijaki na nekaterih delih stroja enakih dimenzij in ko bi se nabavili kovani ključki od 10 do 14, ker se navadni ključki lomijo.

Samoupravne delovne skupine profilarne sprašujejo, kaj je z vrednostjo bona za malice, ki je pri nas najnižja, nižja tudi od tistih delovnih organizacij, katerim prispevamo denar za izgube in razvoj. Samoupravna delovna skupina profilarna 2 pa je postavilo vprašanje, zakaj delavci iz drugih republik in pokrajin ne morejo dobiti posojila za gradnjo hiše v domačem kraju, kaj je s plačilom razlike za vožnjo z avtobusom na relaciji Plavž—Javornik in kdaj se bo pristopilo k popravilu žerjavne proge.

VEČ ODGOVORNOSTI ORGANOV IN ČLANSTVA ZSMS PRI AKCIJI ČIŠČENJA CEVODOVODA

V začetku junija se je v Železarni začela letošnja največja lokalna mladinska delovna akcija: čiščenje cevovoda od obratov HVZ do valjarn Bela v dolžini 3200 m. Občinska konferenca ZSMS Jesenice si je zadala težko in odgovorno nalogo, kajti dela pri čiščenju cevovoda so zelo obsežna, poleg tega pa je sklenjena tudi pogodba z Železarno, da mora biti akcija do 31. avgusta uspešno končana.

Od začetka akcije je sedaj potekel že dober mesec, spodbudnih rezultatov pa žal še ni. »Zatika« se pri udeležbi, ki je v zadnjem času tako slaba, da se resno postavlja vprašanje ali bo akcija moč nadaljevati. Program letošnjih lokalnih mladinskih akcij so člani občinske konference ZSMS sprejeli na 5. seji, s tem pa tudi obvezno, da so neposredno odgovorni za uspešno izvedbo vseh akcij, predvsem čiščenja cevovoda kot najobsežnejše akcije. Program so sprejeli brez pripomb, ne meneč se za obseg dela na akcijah, prav tako ne za dopustniški čas, ki povsod dela preglavice. Kaže, da so člani konference »neposredno odgovornost« po domače rečeno »zataknili za klobuk«, z neudeležbo na akciji pa kažejo skrajno negativen odnos do dela v Zvezi socialistične mladine. Se mar ne zavedajo tega? Če odgovorimo pritrdilno je jasno, da potem ne morejo vestno in odgovorno opravljati dela v raznih organih ali osnovnih organizacijah ZSMS.

Velikokrat smo v obdobju po 9. kongresu pisali in izrekli marsikatero kritično prav na račun članov občinske konference ZSMS pri (ne) izvrševanju zadanih nalog. Ugotavljamo, da so naše kritike (upamo si trditi vedno objektivne in dobronamerne) zgolj samemu sebi namen, kot pa morda opozorilo ali spodbuda za odpravo napak in pomanjkljivosti. Ko to ugotavljamo se nam navsezadnje vsiljuje misel, da so posamezniki za zdravo, objektivno in dobronamerno samokritično obravnavanje slabosti v mladinski organizaciji nezreli, saj se v nasprotnem primeru ne bi tako obnašali.

Povrnimo se nazaj k akciji čiščenja cevovoda. Kot že rečeno, akcija prepočasi poteka, saj je doslej očiščenega le okrog 400 metrov cevovoda. Občinska konferenca ZSMS je v preteklih štirinajstih dnevih napravila razpored dela za člane posameznih konferenc in komisij. Odziv je bil tako slab, da ni vredno izgubljati besed. Prav tako so člani dveh osnovnih organizacij ZSMS iz Železarn prijavili sodelovanje na akciji, na določen datum pa ni bilo nikogar. Res je, da so se začele počitnice in dopusti, vendar to ne bi smela biti »ovira« preko katere ni moč zagotoviti udeležbo na akciji. Če je predsednik OO ZSMS (ali organa OK ZSMS) na dopustu, je za njim sekretar ali drug član, ki ima nalogo, da poskrbi za zadostno število svojih članov na akciji. Tega kot kaže doslej ni bilo, ob tem pa

velja še omeniti, da je prisotna stara praksa, se pravi, če je predsednik odsoten, delo preprosto stoji. Takšni primeri niso osamljeni in kaže, da se tudi dve leti po 9. kongresu pojavljajo slabosti, za katere smo se že na kongresu samem konkretno opredelili, da jih izbrisemo iz dela v Zvezi socialistične mladine.

Kljub kritičnim mislim okrog akcije čiščenja cevovoda, stvari še vedno ne gre dramtizirati. Mesec in pol je še do zaključka akcije in v tem času se da še marsikaj popraviti. Naša želja je, da s tem zapisom opozorimo vse člane ZSMS v občini (posebno najodgovornejše mlade tovariše v vodstvu občinske konference ZSMS in njenih organih), da s takšnim pristopom na začetku akcije v nobenem primeru ni moč upati na uspeh. Kaj bo v primeru, če akcija spodleti ni treba posebej poudarjati. Prav verjetno bo, da občinska konferenca ZSMS prvi mandat po 9. kongresu ne bo zaključila ravno spodbudno, kar pa

na prvem mestu predstavlja veliko črno piko dvehletnih prizadevanj za uveljavitev delovnih sposobnosti mlade generacije v nadaljnjem razvoju naše samoupravne socialistične družbe. Vsem članom ZSMS, ki še vedno kažejo pasiven odnos do akcije postavljamo vprašanje: Kako morajo prizadeti postati uspešni samoupravljanci jutrišnjega dne, če nimajo v sebi niti trohice odgovornosti do Zveze socialistične mladine, se pravi do najmlajše družbenopolitične organizacije z jasno opredeljenimi cilji v prihodnjem razvoju naše družbe?

Kot že rečeno, zamujenega še ni ničesar. Ob koncu le še poziv k resnično množični udeležbi na akciji v prihodnjih dneh. Vodstva osnovnih organizacij naj le opozorimo, da udeležbo predhodno javijo na OK ZSMS zaradi razporeda dela. Bolj množična bo udeležba, več možnosti za uspešen zaključek akcije. Mladi znano dokazati svoje sposobnosti, zato prav na tej akciji ne smemo zatajiti. Naj bo do konca avgusta naše geslo: najprej na delovno akcijo čiščenja cevovoda, potem pa na počitnice in dopust!

Janko Rabič

OBŠIREN DELOVNI PROGRAM TUDI V POLETNIH MESECIH

Kljub temu, da smo sredi počitnic in dopustov, delo pri občinski konferenci ZSMS NE ZASTANE. Člani so na sedmi seji sprejeli zahtevni operativni delovni program do meseca septembra, ki jih sedaj obvezuje da začrtane naloge do jeseni uspešno realizirajo. Prednjačijo prav gotovo vsestranske priprave na volitve novih organov ZSMS, ki so v jeseniški občini predvidene za konec septembra.

Do konca tega meseca bo komisija za kadrovska vprašanja, organiziranost in razvoj pripravila analizo kadrovskih razmer v vseh osnovnih organizacijah ZSMS, sekretariat predsedstva OK ZSMS pa bo izvedel kadrovske postopke v vse organe občinske konference. Volilne in programske seje področnih konferenc bodo zatem izvedene do 10. septembra.

Za mesec julij operativni program vsebuje ponovno ustanovitev osnov-

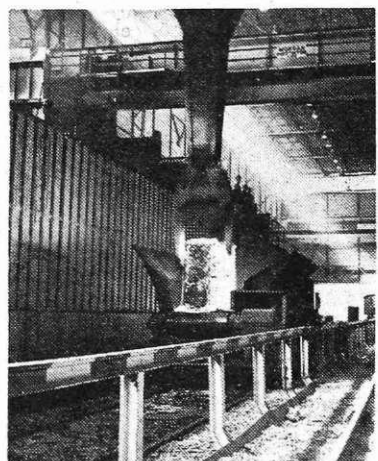
ne organizacije ZSMS v Kranjski gori, izdelavo smernic za vključevanje mladih iz samskih domov v delo in življenje krajevnih skupnosti, priprave za usposabljanje mladih delegatov in članov samoupravnih organov ter povezavo OK ZSMS s študenti v vojaškem učnem centru na Pokljuki.

Mesec avgust je v celoti predviden za priprave na volilno sejo OK ZSMS, ki bo predvidoma konec septembra. Septembrski program predvideva ustanovitev koordinacijskega sveta družbenih organizacij in društev, idejnopolično usposabljanje članov teh organizacij in vključevanje kolektivnih članov ZSMS v organizirano izpolnjevanje interesov mladih v krajevni skupnosti. Za mesec september pa je predviden tudi seminar za novoizvoljena vodstva OO ZSMS na šolah ter posvet o vlogi mentorja pri delu OO ZSMS na osnovni šoli in pri interesnih dejavnostih. Kot zadnja akcija v tem mandatnem obdobju pa je predvidena razprava o vlogi društvenih organizacij v ljudski obrambi.

V omenjenem obdobju pa bo predsedstvo OK ZSMS in posamezni organi z nezmanjšano intenzivnostjo sodelovali v javni razpravi o zakonu o združenem delu in analiziranju samoupravnih razmer v naši občini. Prav tako bodo mladi po že dogovorjenem programu sodelovali v akciji vpisovanja posojila za ceste. Vse osnovne organizacije morajo na osnovi sklepov V. seje OK ZSMS izdelati programe delovanja na področju družbene samozastite.

Dela vsekakor ni malo in kaže, da bo v poletnih mesecih v organih občinske konference ZSMS precej »vroče«.

J.

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje ...

Tito

NENEHNA KREPITEV VARNOSTNE KULTURE IN SAMOZAŠČITE

Nestetokrat smo se že prepričali v resničnost te ugotovitve. Letak, parola, pisan poziv k uporu in demonstraciji, anonimna grožnja na pisma so značilni izrazi razpoloženja sovražne propagande zunaj in notranjega sovražnika.

S psihološko propagandnim delovanjem v mirnem času bi sovražnik rad vnesel nemir med občane, dvome in nezaupanje v družbeni sistem, rušenje bratstva in enotnosti narodov in narodnosti Jugoslavije. Proti takim in podobnim napadom se moramo najostreje boriti. In v tem je bistvo varnostne kulture. Boriti se proti sovražnim obveščevalnim aktivnostim za pridobivanje najbolj zaščitenih in varovanih podatkov s področja visokih znanstvenih, industrijskih dosežkov in snovanj. Tuje obveščevalne službe v konkurenčnem boju monopolov ne izbirajo sredstev za doseg cilja. Njihovi interesi so in bodo ostali nasprotni interesom delavskega razreda, malih narodov in naprednega gibanja v svetu na sploh. Danes nas poskušajo sovražne agenture osamiti tudi ekonomsko na najbolj nesramne načine. Istočasno, pa če jim bi uspelo, bi se radi dokopali do naših industrijskih, znanstvenih in ostalih dosežkov. Raznovrstne so oblike delovanja sovražne propagande, poskušajo se vrniti na pomembne ključne položaje ter tam izrabljati svojo moč. Obstojijo najrazličnejše dimenzije novih pojavov preteklega, sodobnega in celo bodočega delovanja na področju industrijske in znanstvene špionaže. Prav v tem pa nam predstavlja varnostna kultura — samozastita resen poziv k še večji budnosti, posebno tistim, ki danes v naši družbi odgovarjajo za zaščito ne zgolj poslovnih, industrijskih, znanstvenih in tehnoloških, temveč tudi zaupnih podatkov z obrambnega, političnega in gospodarskega področja.

V naši samoupravni praksi je monopol nad informacijami nezdržljiv z našim temeljnim družbenim odnosom. Iz dneva v dan raste pri nas število nosilcev odgovornosti za dajanje zaupnih podatkov in za ustrezno varovanje. Če pa se pri tem zamislimo nad stopnjo njihove sposobnosti, da zaupane podatke in informacije zapro pred nepoznanimi, potem bomo morali ugotoviti, da je tovrstna kultura, ali varnostna kultura na zelo različni ravni.

Nismo bili in ne bomo pristaši pretiravanj, ki vodijo v manije, kadar nanese beseda na tkim. nevidne, specialne fronte. Vendar resnici na ljubo je potrebno poudariti, da se je pri nas nekaj let sem, razpasla tudi na področju zaščite zaupnih podatkov vrsta škodljivih in varnostno zelo riskantnih razvad. Če želi naša družba ostati demokratična in samoupravna, si spriču svoje odprtosti takšnega liberalnega odnosa do varovanja zaupnih podatkov ne more dovoliti. Ravno tako pa si ne more dovoliti primitivnih pristopov in posploševanj, kadarkoli gre za odločanje, kaj ima ali kaj naj še dobi značaj zaupnosti. Mnenje, da kot majhen narod nimamo kaj posebnega čuvati in se boriti, se kaj hitro demantira. Ne glede na stopnjo odgovornosti posameznika, se bomo začeli bolj zanimati za organiziranost in učinkovitost interne službe zavarovanja v svoji delovni organizaciji, za njeno opremljenost in tudi za uvajanje sodobnih zaščitnih, alarmnih naprav. Sami ugotavljamo, da nas čaka na tem področju mnogo zavzetega in resnega dela in že v tem trenutku vrsta nujnih, prvih ukrepov.

DEL VOJNE, KI SE VODI V MIRNEM ČASU — OBVEŠČEVALCI NA DELU

Elektronika se čedalje bolj uporablja v znanstveno-raziskovalnem delu, industriji, medicini, prometu, astronomiji in meteorologiji. Njena uporaba je naša najširše-področje predvsem v oboroženih silah sveta. Še več, zanesljivo lahko trdimo, da bi težko našli področje človeške dejavnosti, v katerem njena uporaba ne bi bila mogoča.

Univerzalna uporaba elektronike se ogleda v splošnem ljudskem odporu v naslednjih dejavnostih — v medicini, gospodarstvu, vremenoslovju ter v tkim. elektronski vojni. Elektronska vojna se vodi v mirnem obdobju, to je del vojne, ki nikoli ne preneha in so ji izpostavljeni vsi, na fronti, v zaledju in v industriji.

V mirnem času ji je izpostavljena predvsem industrija s svojimi novjšimi izumi in patenti. Toda o industrijskem elektronskem vojnstvu bo beseda tekla pozneje.

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI

ČUDOVITI SVET KOVIN: TROBENTA

Med glasbenimi instrumenti izdelanimi iz medenine, strokovno imenovano trobila, je trobenta po vsej verjetnosti najbolj igrana. Uporabljajo jo v pihalnih, plesnih, zabavnih in simfoničnih orkestrih ter ansamblih. Zato ni čudno, da so v letu 1975 prodali samo izdelovalci v ZDA doma in v druge dežele 110.000 trobent. V letošnjem letu kaže, da bo ta številka še večja.

Med pomembne izdelovalce trobent in ostalih trobil v ZDA spada tudi podjetje King Musical Instruments iz mesta Eastlake v zvezni državi Ohio. V letu 1975 je prodalo to podjetje 20.000 trobent in veliko število rogov, rogov ter ostalih trobil. Nas seveda zanima iz česa so ta glasbila izdelana.

Kot osnovni material za izdelavo trobil in s tem tudi trobent uporabljajo bakrovo zlitino — medenino. Osnovni del materiala predstavlja medenina sestojča iz 70 % bakra in 30 % cinka. Za nekatere manjše mehanske dele uporabljajo medenino s 64,5 % bakra, 33,5 % cinka in 2,0 % svina. Bati ventilov pa so izdelani iz bakrove zlitine, ki vsebuje 18 % niklja zaradi obstojnosti proti rjavenju.

Poleg tega uporabljajo pri izdelavi trobent še nekatere druge kovine. Baker za prevleko zračnih vodov pri ventilih, aluminij za ventilski stikala in peresno jeklo za peresa ventilov. Pri dražjih modelih uporabljajo zlitino z 92,5 % srebra za izdelavo ustnika in odmevnika (spodnji, razširjeni del trobente). Pri izdelavi standardne trobente porabijo približno kilogram materiala. Za 20.000 trobent je porabilo podjetje King leta 1975 23.500 kg materiala. Pri tem je upoštevano tudi 15 % odpadka. Osnovni material je bila medenina v obliki pločevine, cevi in palic.

V osnovi izdelujejo trobento delavci, specialisti ročno. Nekatere dele pa lahko izdelajo tudi na posebno prirejenih strojih. Za odmevnik izgleda, da ga izdelujejo iz enega kosa, v resnici pa je sestavljen iz dveh kosov, ki sta skupaj spajkana. Odmevnik in drugi del cevi, ki predstavlja glavni del trobente je

treba ločeno najprej oblikovati iz medeninate pločevine in jih nato spajkati.

Ko je mesto spajkanja skrbno očiščeno, vstavijo celoten kos z odmevnikom navzgor v posebno matrico. Ta ima na zgornjem koncu neke vrste votlico iz mehkega ogljikovega jekla. Ko potegnejo do odmevnika kos skozi votlico, nastane njegova pravilna dimenzija. Ker se pri vlečenju votlice deformirajo, jo uporabijo vedno samo enkrat. Po končanem vlečenju odmevnik ročno oblikuje za to specializiran delavec. Ko je odmevnik oblikovan ojača rob z žico, ki jo nalahno spajka.

Navedene operacije oblikovanja, ki jih izvajajo v hladnem stanju, poslabšajo preoblikovnost medenine. Zato je občasno v toku celotnega postopka ogrejejo na 540 stopinj Celzija, da jo potem spet lažje preoblikujejo.

Zdaj pride na vrsto najbolj zahtevna delovna operacija. Da bo dolga cev dobila dejansko obliko trobente, jo je treba dvakrat zakriviti za polovico kroga. Zahtevna operacija je zato, ker ima cev že potrebno dimenzijo, ki jo je pri nepazljivem delu možno pokvariti.

Starejši način krivljenja je potekal tako, da so cev zalili z raztaljenim svincem, ki se je v njej strdil. Nato so zalito cev v posebnem krivilniku počasi milimeter za milimetrom zakrivali. Med krivljenjem so jo pogosto jemali iz krivilnika in sproti iztolkli mekhalne gube, ki so nastajale na notranji in ožji krivini. Pred zaključkom tega dela so jo s posebnimi merili in orodji ponovno premerili in dokončno oblikovali. Nato so postopno in počasi odotalili ter odtočili svinec.

Strokovnjaki podjetja King so razvili nov, sodobnejši postopek za dokončno oblikovanje trobente in tudi drugih trobil. Imenujejo ga zakrivljenje pri nizki temperaturi.

Najprej zamašijo spodnji del cevi, nato jo napolnijo do potrebne višine z milno raztopino. Potem jo pomočjo z odmevnikom pokonci v raztopino triklorotilena (kemična spojina, ki jo proizvajajo iz acetilena in klora ter služi med drugim kot topilo za masti, olja, voske, bitumen, kavčuk in smolo) pri temperaturi -48 stop. Celzija. Tako zmrzne milna raztopina in ojača stene cevi. To omogoči zakrivljenje za 180 stopinj okoli ustreznega trenja brez težav. Sledi odotaljenje in izpihanje milne raztopine iz cevi s pomočjo stisnjene zraka.

Po končanem krivljenju je treba odmevnik in vse ostale zunanje dele dobro spolirati z ustreznimi polirnimi sredstvi. Kvalitetno delo proizvajalca kaže tudi zunanji blek trobente.

Najbolj zapleteni del trobente je sistem ventilov. Za obsega natančno strojno izdelan sklop treh ventilov z bati, ki imajo zelo ozke tolerančne meje. Platirani s trdim niklom in brušeni z zelo ozko toleranco, so bati gladki in odporni proti obrabi. Celoten ventilski del je izdelan iz medeninatih cevi in na določenih mestih spajkan.

Ostali deli trobente so bolj preprosti in predvsem izdelani iz hladno vlečenih medeninatih cevi. Vsako trobento montira skupaj iz posameznih delov delavec, ki je specializiran za ta dela. Ko so vsi deli dokončno spajkani, jih zračno preizkusijo, če dobro tesnijo. Nato pustijo trobento 30 minut v posebni kemični kopeli, ki odstrani odvisno spajko, ne da bi poslabšala medsebojno povezanost posameznih delov.

Zadnja faza v proizvodnji trobent je njena preizkušnja. To opravi profesionalni glasbenik, ki igra vse instrumente, ki so v proizvodnem programu podjetja King. Preizkusi vsako trobento z igranjem. Pri tem ugotovi, če je pravilno uglasljena in če vsi deli normalno delajo. Pri ugotavljanju uglaslosti mu-pomaga tudi posebna naprava imenovana stroboskop. Trobente, ki jih ni mogoče normalno uglasiti gredo v izmeček.

Med znanimi trobentači na svetu igra na trobento podjetje King Harry James. Njegova trobenta je nekoliko spremenjena v primerjavi s standardnimi. Ventilski so premaknjeni v primerjavi z običajnim položajem za 12,7 mm, odmevnik pa ima debelino pločevine samo 0,41 mm. Pri tako tankem odmevniku pridejo bolj do izraza hitro igrane note. To pa je pri igranju Harra Jamesa še posebno važno.

Iz vsega navedenega vidimo, da izdelava trobent in drugih trobil ni enostavna zadeva. Zahteva dosti preciznega in specializiranega ročnega dela. Zato je podjetje za izdelavo teh instrumentov na svetu malo. So pa visoko specializirani, saj zahtevajo njihovi proizvodi znanje, spretnost in kvaliteto.

POVPREČNI OSEBNI DOHODEK ZA JUNIJ 4.032 DIN

(Nadaljevanje s 1. strani)

Obdobje	ur/os	din/h	din/os	poprečni % učinka	indeks OD 1. 1975 100	indeks življ. stroškov
leto 1975	190.0	19.36	3.677	30.37	100.0	100.0
I. četrtl. 75	186.9	21.69	4.054	32.47	110.3	111.3
april	188.5	22.39	4.221	31.47	114.8	113.6
maj	188.0	22.27	4.186	30.57	113.8	112.8
junij	185.9	22.62	4.032	30.68	109.7	113.6
II. četrtl.	187.5	22.12	4.146	30.90	112.8	113.3
I-VI 1976	187.2	21.90	4.100	31.68	111.5	112.3

Z izplačilom za mesec junij smo v kumulativni dohodek 4.100 din na zaposlenega ali 97 odstotkov planiranih osebnih dohodkov za vse leto. Teoretično bi moral osebni dohodek v drugem polletju znašati okrog 4.300 din, kar pomeni, da se sedanji nivo, ki znaša po zadnji korekciji obračunskih postavk v aprilu približno 4.150 din, lahko dvigne še za 150 din. Uresničevanje pa je odvisno od tega ali bo ustvarjeni dohodek zadoščal za kritje, kar bomo lahko ugotovili iz polletnega obračuna, ki je v izdavi.

Za letošnje leto je tudi značilno počasnejše naraščanje indeksa življenjskih stroškov v primerjavi s prejšnjimi leti. Z oceno za mesec junij lahko računamo, da bo indeks

za prvo polletje okrog 112,3 odstotke in je le slab odstotek nad indeksom rasti osebnih dohodkov. Iz tega lahko zaključimo, da bo indeks ob koncu leta nekje med 116-118, kar je znatno nižje od naraščanja, ki je znašalo v primerjavi s predhodnimi leti 20 odstotkov v letu 1973, 24 odstotkov v letu 1974 in 26 odstotkov v letu 1975.

Medtem ko v naših podatkih obravnavamo osebni dohodek že za junij, pa so v statističnih podatkih objavljeni osebni dohodki šele za prvo četrtletje, zaradi česar se nekih posebnih primerjav ne splača delati. V glavnem se vidi, da smo tako v železnarstvu kot v drugih gospodarskih dejavnostih za ta čas izplačali osebne dohodke, ki so bili približno

deset odstotkov višji kot so bili leta 1975.

Ker se z delitvijo osebnih dohodkov, preko spoznavanja z drugimi delovnimi organizacijami, vedno bolj vključujemo v nek kontroliran in za vse sprejemljiv proces delitve, naj ne bo odveč, če ob sklepu damo še nekaj informacij o delovanju sporazuma o pridobivanju in delitvi osebnih dohodkov v grupaciji črne in barvne metalurgije SR Slovenije.

Leto 1975 je v resnici prvo leto veljavnosti sedanjega sporazuma, ki poleg delitve namenja veliko več pozornosti ustvarjanju dohodka. Prav naš sporazum pa vsebuje tudi novost v tem, da zavezuje delovne organizacije, da vračajo »minulosti« delu vsaj tisti minimalni delež, ki ga praviloma daje vsak vložen kapital. V konkretnem primeru nas sporazum zavezuje, da iz dohodka odvedemo vsaj osem odstotkov v poslovnih sklad, ki smo ga v procesu proizvodnje uporabljali. Šele dohodek ustvarjen nad to obveznostjo, lahko postane predmet delitve.

Glede osebnega dohodka je sporazum zelo enostaven. Za vsako delovno organizacijo — podpisnico sporazuma, je določen normalni osebni dohodek, določen na eno plačano uro. Razmerje med delovnimi organizacijami z ozirom na sestav in pogoje dela, višina pa se prilagaja indeksu naraščanja življenjskih stroškov. Če delovna organizacija ne izpolni obveznosti do poslovnega sklada, ima pravico »deliti« le 85 odstotkov dogovorjenih normalnih osebnih dohodkov. Pri analizi delovanja sporazuma v letu 1975 je bilo ugotovljeno, da so podpisniki izplačevali osebne dohodke v meji med 92 in 98 odstotki v odnosu na dogovorjene. Edino ena delovna organizacija, ki je ekonomsko v zelo neugodnem položaju, je izplačala le 85 odstotkov normalnih osebnih dohodkov. Sama analiza pa je tudi pokazala zelo velike razlike v uspešnosti poslovanja, pa tudi precejšnje razlike v interni delitvi, medtem, ko so delovne organizacije pri priznavanju tistih izplačil, ki jih priporoča Sindikalna lista, dosti enotne. SM

URESNIČEVANJE PLANA POPRAVIL V PRVEM POLLETJU

(Nadaljevanje s 1. strani)

	Planirano štev. remont.	Izvedeno št. remont.	Planirano štev. ur	Izvedeno štev. ur	Indeks 2:1	3:4
1975	138	117	14.694	14.832	84,78	100,93
1976	109	84	9.420	9.266	77,06	98,37

Planirane ure so izračunane samo za tista popravila, ki so bila dokončana, za popravila, ki so bila odložena, planirane ure niso upoštevane.

V glavnem vsa popravila, razen peči in valjavniških naprav, izvasmo na eno dnino, le v izrednih primerih to delo potegnemo na dvanaest ur. Na osnovi tega so tudi planirane potrebne ure.

Kot sem že poudaril, je bila dana letos prednost enodnevnim popravilom ki so trajala od šest do štiriindvajset ur. V letnem planu je bilo za prvo polletje programirano skupno 301 popravil, na osnovi česar so bili izdelani tudi mesečni operativni programi. Od teh pa je bilo v prvem polletju izvedenih le 233 enodnevnih popravil. V primerjavi z letom 1975 pa je stanje naslednje:

	Planirano štev. remont	Izvedeno štev. remont	Planirano štev. ur	Izvedeno štev. ur	Indeks 2:1	4:3
1975	242	213	1.836	1.857	83,88	101,16
1976	301	233	2.144	2.095	77,41	97,73

Pri enodnevnih popravilih se vodi natančna evidenca, zato ker je v času popravila ustavljen celoten proces proizvodnje, zato tudi vsako podaljšanje roka popravila vpliva na proizvodni plan.

V letošnjem letu je prišlo večkrat do kritike v vzdrževanju, da nekateri enodnevni popravil nismo izva-

jali po vnaprej določenih dnevih in tako postavljamo vzdrževalce v zelo težaven položaj glede delavcev, kar velja predvsem za enodnevne remonte na valjarni bluming.

Poglejmo kako smo izpolnjevali operativne programe za važnejša enodnevna popravila v prvem polletju:

Naprave	Plan, št. remont	Izvedeno št. remont	Na planiranem času	Planirano štev. ur	Porabljeno štev. ur
El peč	10	9	5	240	188,55
ASEA	12	11	6	288	239,55
LECTROMELT	13	6	13	124	119,35
Valjarna bluming	26	25	25	215	210,25
Valjarna žice	22	20	20	134	119,30
Valjarna debele ploč.					

Iz razpredelnice je razvidno, da smo pri prvih treh obratih dosegli komaj 50 % planiranih rokov. Prestavitve so v glavnem samo za nekaj dni. Te pa upravičujejo v elektro-jeklarni s številom sarž, kvaliteto posameznih sarž in na kraju tudi z vzdržljivostjo opeke. Tako ravnanje je seveda popolnoma upravičljivo, kajti s tem se zmanjšujejo stroški

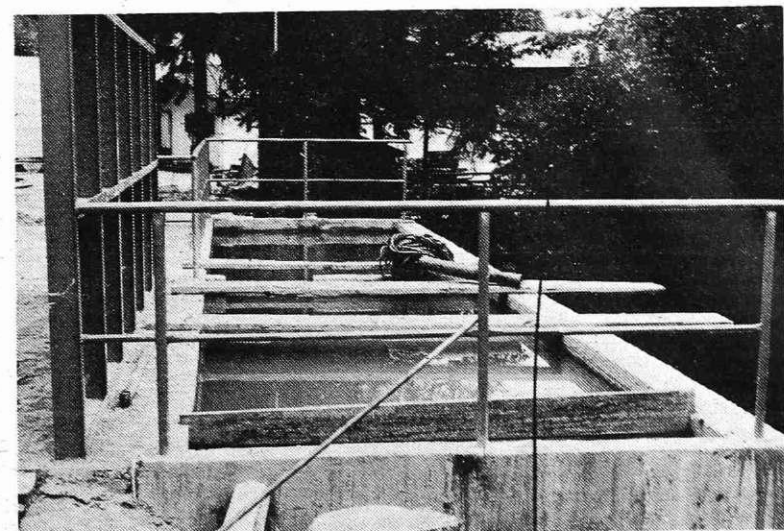
popravil, ker na leto odpadeta tudi po dva ali celo več popravil na eni peči. Seveda pa pri vzdrževanju to povzroča težave zaradi ljudi, posebno to velja za valjarno bluming, kjer je na enodnevnem popravilu zaposlenih več ljudi kot na električnih pečeh. V valjarni bluming pa je eden osnovnih vzrokov za prestavitve, poleg programa valjanja, tudi vprašanje strojnih vzdrževalcev, ker pri enodnevnih popravilih vedno potegnemo preostalo dnino vzdrževalcev na delo in s tem tudi rešujemo pomanjkanje vzdrževalcev. Seveda pa mora vsaka taka prestavitve biti vnaprej določena, kar se v zadnjem času tudi dogaja.

Analiza nam kaže, da je pri programiranju popravil še vedno premalo zavzetosti, premalo sodelovanja na račun strojnih naprav, pa nam to stroške vzdrževanja le povečuje in tudi ogroža proizvodnjo, z daljšimi zastoji. Razumljivo, da so zato odgovorni tako vzdrževalci v obratu, kakor tudi vodilni v proizvodnji.

Smotno odlaganje popravil, ki ne gre na škodo kasnejše iztrošenosti posameznih naprav ni slabo in morda celo znižuje stroške proizvodnje, toda v kolikor gre odlaganje na račun strojnih naprav, pa nam to stroške vzdrževanja le povečuje in tudi ogroža proizvodnjo, z daljšimi zastoji. Razumljivo, da so zato odgovorni tako vzdrževalci v obratu, kakor tudi vodilni v proizvodnji. Smotno programiranje popravil strojnih naprav, pa najsibo to večdnevni ali enodnevni, pa nam daje dve prednosti: zmanjšuje vzdrževalne stroške in omogoča nemoteno proizvodnjo, na drugi strani pa racionalno koristi zmogljivosti vzdrževalcev. Vse to bo za uspešno gospodarjenje v novih TOZD bistveno važno.

Stane Torkar
Referent za remonte

**DOPISUJTE
V ŽELEZARJA**

Usedalni bazen, nova čistilna naprava v kamnolomu Trebež

PROIZVODNJA SLOVENSKE ŽELEZARN V JUNIJU IN PRVEM POLLETJU

(Nadaljevanje s 1. strani)

železa v juniju ni bil dosežen in znaša 98 odstotkov. Polletni načrt izvršujemo s 102 odstotki, letošnja proizvodnja pa je za devet odstotkov večja kot je bila v prvem polletju preteklega leta.

Proizvodnja jekla je bila v juniju izjemno nizka in znaša samo 87 odstotkov poprečne mesečne načrtovane količine. V jeklarni železarneskega Jesenice so obratovali z manjšimi SM peči. Zaradi omejene možnosti oskrbe z električno energijo prvih osem dni v mesecu, je bila nižja proizvodnja elektro jekla. Za proizvodnjo jekla v železarni Ravne je rečeno že v uvodu, da je namerno omejena. Zaradi okvare je bila dalj časa izven obratovanja tudi visokofrekvenčna peč.

V železarni Store je bilo na SM peči veliko zastojev, od 13. dalje pa je bila v popravilu.

Mesečna izvršitev načrta proizvodnje jekla znaša v železarni Jesenice 91 odstotkov, železarni Ravne 79 odstotkov in železarni Store 85 odstotkov.

Ob koncu petega meseca je znašala proizvodnja jekla že okoli odstotek več kot v enakem obdobju preteklega leta in tudi okoli 1.700 ton več kot je bil zbirni načrt.

Ob polletju zaostajamo skoraj za 7.000 ton za načrtom in letošnja proizvodnja jekla je za okoli 5.000 ton manjša kot je bila lani ob koncu šestega meseca.

Načrt blagovne proizvodnje so izvršili samo v železarni Store s 101 odstotkom, v železarni Jesenice je znašala izvršitev 92 odstotkov in v železarni Ravne 87 odstotkov. Skupen rezultat je 93 odstotkov načrtovane količine. Polletni načrt izvršujemo s 97 odstotki, kar je tudi tri odstotke manj kot je znašala blagovna proizvodnja v prvem polletju 1975. Tudi odprema se ni bistveno popravila, saj je odpremljeno 94 odstotkov proizvodnje. Ker je pa naša blagovna proizvodnja v juniju 1.500 ton več kot v maju, je tudi odprema nekaj večja.

Predelovalci so imeli iste težave kot železarneske, predvsem pomanjkanje naročil. To ne velja sicer za vse proizvode, vendar je vpliv tolikšen, da so mesečni načrti proizvodnje izvršili samo v Plamenu — Kropa, kjer je stanje sploh najboljše in znaša letošnja proizvodnja devet odstotkov več kot v enakem obdobju lani ter izvršujejo polletni načrt s 105 odstotki. V Tovilu Ljubljana je znašala izvršitev načrta proizvodnje v juniju 68 odstotkov, v Verigi Lesce 75 odstotkov in v Žični Celje 75 odstotkov. Skupno znaša izvršitev plana proizvodnje za predelovalce v juniju 80 odstotkov.

Po prvih šestih mesecih je letošnja proizvodnja osem odstotkov nižja od lanske in zaostajajo za polletnim načrtom za 12 odstotkov. Slovenske železarnice kot celota izvršujemo polletni načrt blagovne proizvodnje s 97 odstotki.

Eksterna realizacija je še naprej slaba, čeprav malo boljše kot je bila maja. Nobena železarna ni preseгла

90 odstotkov načrtovane vrednosti in je skupen rezultat 88 odstotkov. Med delovnimi organizacijami predelovalcev sta Plamen in Žična visoko presešla načrtovano vrednost mesečne realizacije. V Plamenu so realizirali tudi pet odstotkov več kot so načrtovali polletno vrednost prodaje in 16 odstotkov več kot je znašala vrednost prodaje v prvem polletju lani. Nobena druga proizvodna delovna organizacija v SZ ni dosegla v polletju načrtovano vrednost prodaje in skupno izvršujemo načrt 88 odstotno ali sedem odstotkov manj kot je znašala vrednost prodane robe lani ob koncu prvega polletja.

Za rezultate izvoza je bil mesec junij še bolj uspešen kot maj. Pri skoraj enaki količini izvoza v obeh mesecih je vrednost v mesecu juniju za okoli sedem odstotkov višja. Količinsko in vrednostno je bil poprečni mesečni načrt izvoza visoko presežen in to na konvertno in klirinško področje. Letos so izvozile železarneske v prvih šestih mesecih 57 odstotkov več kot v enakem obdobju lani in tudi vrednost je 25 odstotkov višja kot je bila lanska.

Predelovalci so izvozili 15 odstotkov več kot lani, kar je po vrednosti 46 odstotkov več kot je znašala lanske letošnja vrednost izvoza. Navedeni podatki kažejo, da so predelovalci dosegli ugodnejše cene. Polletni načrt izvoza je za sestavljeno organizacijo po količini presežen za osem odstotkov, po vrednosti je pa to šest odstotkov manj kot znaša načrt. Pri tem imajo predelovalci pozitiven uspeh, saj znaša vrednost štiri odstotke več kot so načrtovali, pri železarnah je pa vrednost izvoza devet odstotkov nižja kot predvideva načrt. Edino železarna Jesenice visoko presega polletni načrt izvoza. V železarni Ravne so izvozili deset odstotkov več kot v enakem obdobju lani, za 13 odstotkov večjo vrednost, za planom pa zaostajajo za 18 odstotkov. Slabše je v železarni Store, kjer ne dosegajo lanske letne količine in vrednosti ter zaostajajo za polletnim načrtom za več kot 30 odstotkov.

Proizvodni rezultati in podatki o doseženi eksterni realizaciji ne obetajo nič dobrega za polletne obračune. Na splošno so v polletju doseženi rezultati tudi slabši od doseženih v prvih šestih mesecih lanskega leta. Koncem junija je število zaposlenih sicer manjše od načrtovanega, vendar imamo dva odstotka več zaposlenih kot konec meseca junija 1975.

Prvo polletje letošnjega leta in gospodarskega načrta je za nami in realni pogoji poslovanja niso bili za nas niti najmanj ugodni. Stanje se izboljšuje, vendar tudi na začetku drugega polletja ne moremo pričakovati bistvenih sprememb. Najhuje je to, da smo imeli vse materialne pogoje za boljše proizvodnjo in boljše poslovne rezultate. Neugoden rezultat poslovanja v prvem polletju nas pa opozarja na to, da moramo v drugem polletju zastaviti vse sile in pozornost, da bi do konca leta stanje popravili.

Milan Marolt

USPEŠNO KONČAN REMONT KISIKARNE »ŠAVA« IN VODIKARNE HVŽ

(Nadaljevanje s 1. strani)

plina je ves čas remonta solidno skrbela f. Juvent iz Zagreba, ki je s svojimi cisternami dovažala kisik in dušik iz Zagreba, Sarajeva in Padove — Italija.

V tem času so nam dobavili 400.000 kg kisika in 50.000 kg dušika. Dobava je ves čas potekala kontinuirano, razen nekajkrat, ko smo iz tankov izčrpali zadnje litre, cisterne pa so zaradi togosti carinskih predpisov po več ur stale na carini. Za prihodnje leto pa moramo realizirati postavitev rezervoarja za tekoči kisik volumna 100 kub. metrov, za katerega je pogodba s f. Juvent že podpisana. Rezervoar za tekoči dušik, volumna pet kub. metrov, imamo sposobenega od f. Juvent že dve leti. V bodoče, posebno pa za potrebe bodoče HV na Beli, pa bomo morali nabaviti rezervoar volumna 25.000 l. Z omenjeno rezervacijo bi omogočili nemoteno obratovanje na napravah v HVŽ in HV Bela. Pogoji za realizacijo tega projekta pa je zagotovitev finančnih sredstev v prihodnjem letu. Z omenjeno večjo rezervacijo bo oskrba bolj redna, poleg tega pa bomo časovno manj odvisni od dela carine in špediterjev. Če bo to zagotovljeno, se bodo verjetno za vedno ustavile stare kolone Gorenjka, ki so letos v času remonta še obratovali. Z ustavitvijo teh kolon se bo tudi končalo pionirsko obdobje kisikarnstva v Železarni.

Drugače pa je remont kisikarne potekal po programu. Odprli smo zračni turbokompresor f. CLARK, centralni rotor, menjali labirinte, kontrolirali ležaje. To delo smo opravili sami, za kar pa vsako leto kličemo strokovnjaka od te firme, ki pa ga letos ni bilo. V situaciji, ko se naši vzdrževalci niso mogli opreti na nikogar, so pokazali, da so prav tako sposobni kot renomirani monter. Tudi v bodoče bomo zračni turbokompresor odpirali sami. Poleg tega je bila tudi izvedena rekonstrukcija celice 5 kV. Pri tem smo pripravili priključke za nov turbokompresor CENTAC, ki bo postavljen zaradi

velikih potreb zraka v novi HV na Beli. Opravili smo še stalne revizije obeh kisikovih batnih kompresorjev, menjali preklonke ventile, čistili hladilce in opravili množico manjših del.

V vodikarni smo kot vsako leto opravili revizijo elektrolizerja, množico drugih del in pa opravili tlačne preizkušnje tlačnih posod, ki jih lahko izvedemo le takrat, ko je vodikarna v remontu. V vodikarni in kisikarni je bila revizija naprav izvedena dva dni pred rokom.

Na elektrolizerju, ki je še vedno v garanciji in v lanskem letu rekonstruiran, je bila zopet največja obraba na elektrodah. Zamenjati smo morali vse elektrode in tesnila. V reviziji so bili tudi vsi kompresorji, filtri, sušilne baterije, izveden pa je bil tudi priklop vodikovega kompresorja.

Dela na objektih so izvajali izključno vzdrževalci ŽJ in delavci PIV-energije, ki za solidno opravljeno delo zaslužijo vse priznanje.

RAZDELITEV STANOVANJ V STOLPNICI 3

Kadrovski sektor, oddelek za družbeni standard, obvešča člane delovne skupnosti železarne Jesenice, da je bilo na podlagi sklepa stanovanjske komisije pri delavskem svetu ŽJ z dne 22. junija 1976 dodeljeno stanovanje delavcem Železarne po seznamu, ki ga objavljamo. Stanovanja so bila dodeljena v novi stolpnici S-3 na Jesenicah, Tavčarjeva 3/b.

Ker stanovanja v S-3 niso enaka zahtevam prosilcev iz splošnega vrstnega reda je stanovanjska komisija za rešitev le-teh morala poiskati

ustrezna stanovanja pri prosilcih, ki taka stanovanja že zasedajo.

OPOMBA! Prosilci, ki so bili rešeni z zamenjavo stanovanj, so jim bila dodeljena nova stanovanja v S-3, ker je stanovanjska komisija reševala v starejša stanovanja v blokkih tiste prosilce, ki so prosili iz različnih vzrokov, da se jim tako stanovanje dodeli. Prosilci, ki jim je dodeljeno stanovanje začasno (v baraki), se še nadalje vodi kot aktivne in se njihovih vlog za dodelitev stanovanj ne odloži.

Zap. št.	Priimek in ime	Obrat	kateg. stanov.	uvrstitev v spl. vrstnem redu	
1.	Ambrožič Franc	martinarna	trosobno	29.	
2.	Bunčič Dragomir	ETE	trosobno	253.	kombinacija Spl. bolnica Jes.
3.	Dežman Jože	elektroeksl.	trosobno		kombinacija ZSD
4.	Mikula Davorin	žebljarna	trosobno	513.	kombinacija
5.	Crnkovič Omer	valj. Bela	trosobno	514.	
6.	Gasar Pavel	vod. hl. pred	trosobno	76.	
7.	Ložar Stelka	spl. sektor	trosobno	77.	
8.	Čampa Janez	elektrodni	trosobno	49.	
9.	Kos Anton	SEO	trosobno	599.	strokovnjak
10.	Markizeti Stanislav	ETE	trosobno	123.	
11.	Vujičič Luka	valj. 2400	trosobno	93.	
12.	Žvan Jelena	RTA	trosobno		zamenjava
13.	Jezdič Miroslav	žičarna	trosobno		zamenjava
14.	Tučan Milan	martinarna	trosobno	102.	
15.	Andres Josip	transport	trosobno	106.	
16.	Makarovič Valentin	upokojenec	trosobno	345.	kombinacija - Vodovod Jes.
17.	Hodža Anka	martinarna	trosobno	126.	
18.	Mrakar Janko	plavž	trosobno	203.	kombinacija
19.	Sedlarič Radovan	profilarna	dvosobno	69.	
20.	Barišič Jozo	plavž	dvosobno	70.	
21.	Dolenc Franci	žebljarna	dvosobno	74.	
22.	Zerjav Martin	valj. Bela	dvosobno	75.	
23.	Serafimov Metodija	el. jeklna	dvosobno	116.	
24.	Hamzić Vehid	valj. Bela	dvosobno	91.	
25.	Oblak Marjan	strug. valjev	dvosobno	92.	
26.	Kancler Anton	plavž	dvosobno	97.	
27.	Cvijič Bogdan	Stroj. vzdrž. Bela	dvosobno	86.	
28.	Vidmar Janez	ratni podboji	dvosobno	169.	soudeležba ROŽCE
29.	Brumat Martin	VEN - Bela	dvosobno	466.	strokovnjak
30.	Sikošek Dušan	RO	dvosobno	474.	strokovnjak
31.	Dolinar Aleksander	VEN	dvosobno	575.	strokovnjak
32.	Muminović Edhem	el. jeklna	dvosobno		zamenjava
33.	Klemenčič Anton	šamotarna	dvosobno	298.	ZB
34.	Gasar Damjan	ETE	dvosobno	240.	strokovnjak - zamenjava
35.	Kos Karel	el. jeklna	dvosobno	107.	
36.	Čufar Jože	transport	dvosobno	108.	
37.	Čizmič Fehim	el. jeklna	dvosobno	111.	
38.	Kilar Milan	stroj. vzdrž.	dvosobno	125.	
39.	Rijavec Milan	valj. prof.	dvosobno	114.	
40.	Talič Mujo	valj. Bela	dvosobno	82.	
41.	Hudolin Franc	stroj. vzdrž.	dvosobno	486.	zamenjava
42.	Zurman Viktor	valj. Blea	dvosobno	354.	kombinacija
43.	Cuznar Alojz	VET	dvosobno	498.	strokovnjak
44.	Rus Alojz	plavž	enoipolsobno	602.	strokovnjak
45.	Bernard Marjan	str. vzdrž.	enoipolsobno	83.	ZB
46.	Hribar Zdenka	str. delavnice	enoipolsobno	59.	zamenjava
47.	Kozar Ivanka	upokojenka	enoipolsobno		
48.	Faletič Janez	SEO	enoipolsobno	127.	
49.	Lipovec Ivanka	upokojenka	garsonjera	595.	ZB
50.	Novak Amalija	upokojenka	garsonjera		zamenjava
51.	Zivanović Radovan	valj. Bela	garsonjera	130.	
52.	Lotrič Aljoša	plavž	garsonjera	160.	
53.	Rupar Janez	jeklovlek	garsonjera	189.	
54.	Fabjan Anica	kadr. sekt.	garsonjera	209.	
55.	Novosel Mirko	valj. 2400	garsonjera	220.	
56.	Peternel Marija	upokojenka	garsonjera		zamenjava

OPOMBA: Ena stanovanjska enota (trosobno stanovanje), odstop stanovanjske pravice Samoupravni enoti za družbeno pomoč. Tri stanovanjske enote (eno trosobno stanovanje in 2 garsonjeri) so na podlagi kupoprodajne pogodbe med ŽJ in RSC z dne 1. 6. 1976, rezervirane za rušenje stanovanjske hiše na c. Železarjev 6, Jesenice.

STANOVANJA DODELJENA V KOMBINACIJI:

1. Inglič Danica	plavž	enosobno	19.	c Revolucije 6
2. Leskovec Angela	spl. sektor	garsonjera	192.	c. Revolucije 8
3. Blekič Mujo	martinarna	dvosobno	71.	c. Revolucije 7
4. Pajič Mahmut	martinarna	dvosobno	122.	c. 1. maja 34
5. Karič Rasim	plavž	dvosobno	124.	Tomšičeva 70/b
6. Atanasov Simeon	plavž	dvosobno	115.	Bokalova 3
7. Sodja Marjan	stroj. vzdrž.	dvosobno	98.	Tomšičeva 70/c
8. Ječević Ramiz	hl. valj.	trosobno	81.	c. Revolucije 8
9. Perat Franc	upokojenec	trosobno	119.	c. Revolucije 8
10. Durmišević Latif	martinarna	dvosobno	212.	c. 1. maja 41
11. Korošec Franc	stroj. vzdrž.	garsonjera	214.	Tavčarjeva 5
12. Šuvič Sulejman	martinarna	garsonjera	95.	c. Revolucije 7
13. Podlogar Franc	martinarna	dvosobno	99.	c. M. Tita 82
14. Šebat Franc	stroj. vzdrž.	garsonjera	99.	c. V. Svetina 1/a
15. Peternel Milan	RTA	dvosobno	68.	Tavčarjeva 5
16. Hatič Meho	plavž	trosobno	85.	c. Revolucije 5
17. Koželj Stane	upokojenec	dvosobno (38 kv. m)	121.	c. M. Tita 94
18. Alagič Hamdija	žičarna	dvosobno	299.- ZB	c. 1. maja 40
19. Bečirovič Bečir	upokojenec	enosobno	186.	c. Revolucije 4
20. Mujkič Rasim	valj. 2400	garsonjera	134.	c. Revolucije 4
21. Lasknik Rado	OTK	dvosobno	196.	Tavčarjeva 9
22. Kunšič Iva	OTK	dvosobno (38 kv. m)	128.	c. Revolucije 6
23. Marenče Anton	sekt. novogr.	trosobno	175.	c. Revolucije 1/a
24. Skenderović Cerim	hl. valj.	garsonjera	131.	c. Revolucije 6
25. Hadžisulejmanović Zijad	valj. Bela	trosobno	175.	c. Talcev 7/b
26. Brun Jožica	špedicija	dvosobno	131.	c. Talcev 7/b
27. Kondić Nenad	plavž	enosobno	84.	c. Železarjev 25
28. Mušić Ahmed	transport	dvosobno	84.	c. Revolucije 7
29. Stanojevič Milja	elektrodni	dvosobno	84.	c. Revolucije 2/a
30. Silič Naila	žebljarna	dvoipolsobno	84.	c. Revolucije 2/a
31. Dreša Mirko	upokojenec	dvosobno	84.	V. Kejžarja 28
32. Alič Janez	gradb. vzdrž.	dvosobno	84.	Bokalova 6
33. Grvala Hadžija	valj. 2400	enosobno	84.	c. v. Rovte 5
34. Filipović Feho	stroj. vzdrž.	enosobno	84.	c. 1. maja 29
35. Mihajlovič Živko	stroj. vzdrž.	enosobno	84.	Tomšičeva 111
36. Iveljič Ivo	martinarna	enosobno	84.	Delavska 9
37. Avdič Hadžeta	spl. sektor	dvosobno	84.	c. Železarjev 32
38. Savič Nada	DE DP	enosobno	84.	c. 1. maja 29
39. Alagič Šefik	martinarna	enosobno	84.	c. 1. maja 29
40. Spasevski Stojan	martinarna	enosobno	84.	c. 1. maja 29
41. Aganovič Braco	str. vzdrž. - mart.	enosobno	84.	Ilirska 9/c
42. Branković Stojan	plavž	enosobno	84.	Tomšičeva 111
43. enkratna dodelitvena pravica za grad. podjetje »SAVA« po sklepu stan. komisije z dne 19.9. 1975		enosobno	84.	Tomšičeva 111

Rešenih v nova stanovanja 56 prosilcev
 Rešenih v starejša stanovanja 32 prosilcev
 Rešenih začasno 10 prosilcev
 odstop razpolagalne pravice 1 prosilec
 kupoprodajna pogodba med ŽJ in RSC 3 prosilci
 Skupaj 102 prosilca

JAVNA RAZPRAVA O OSNUTKU ZAKONA O ZDRUŽENEM DELU MEDSEBOJNA RAZMERJA DELAVCEV V ZDRUŽENEM DELU

Razvitost našega samoupravnega sistema se kaže tudi v urejenosti medsebojnih razmerij, ki jih opredeljuje delavci v združenem delu.

Ustava iz leta 1974 jasno poudarja, da je temeljna organizacija združenega dela OSNOVNA OBLIKA združevanja dela in v njej delavci samostojno urejajo svoje medsebojne odnose pri delu.

Medsebojna razmerja so se skladno z razvojem samoupravnega sistema spreminjala in dopolnjevala in z novo ustavo JE DELAVEC (skupaj z drugimi delavci v združenem delu, ki delajo s sredstvi v družbeni lastnini) POSTAL EDINI NOSILEC ODLOČANJA. Nihče ne more odločati v imenu delavcev, ker je za to poklican delavec sam. Vendar moramo pojma delavec in odločanje pravilno razumeti. Delavec je tisti (osnutek zakona ne razlikuje fizičnega in umskega delavca), ki vestno in pravočasno izpolnjuje delovne obveznosti. Če bi se le mimogrede oprijeli te razlage, bi marsikdo med nami izgubil status delavca, čeprav je sam pri sebi trdno prepričan, da je delavec in zavzet pristaš našega samoupravnega razvoja.

Podobne napake delamo tudi, ko operiramo z drugim pojmom - odločanjem. Zelo radi sprejemamo tisto, kar nam ustreza in zelo neradi tisto, kar nam ne ustreza. To zadnje so navadno obveznosti. Vedeti moramo, da je odločanje za posameznika omejeno. Če imamo vsi delavci pravico odločanja, potem si istočasno drug drugemu to pravico jemljemo. Pravica odločanja je torej omejena, ni absolutne pravice odločanja.

In še na nekaj ne smemo pozabiti! Za pravilno odločanje je treba veliko znati, zato se bomo morali samoupravljalci še veliko učiti. Očitno so se tega dejstva zavedali tudi sestavljalci zakona, zato so zapisali, da izobraževanje NI LE PRAVICA AMPAK TUDI DOLŽNOST delavcev v združenem delu.

Ustavna načela, na katerih gradimo medsebojna razmerja, so enakopravnost, javnost, solidarnost in vzajemnost, odgovornost pri izvrševanju obveznosti do varstva pravice.

Kratka vsebina obravnavanega poglavja osnutka zakona pa bi bila naslednja: delovno razmerje; skenitev delovnega razmerja; določanje pravic, obveznosti in odgovornosti delavcev v združenem delu; odgovornost za izpolnjevanje delovnih obveznosti; varstvo pravic delavcev iz medsebojnih razmerij pri delu; prenehanje delovnega razmerja.

Delovno razmerje je razmerje med delavci, ki delajo v združenem delu. Vsak delavec lahko pod enakimi pogoji, svobodno in enakopravno sklene delovno razmerje. Star pa mora biti najmanj 15 let in splošno zdravstveno zmožen za delo. Delovno razmerje je sklenjeno, ko delavec poda pismeno izjavo, da je seznanjen s samoupravnim sporazumom o združevanju dela delavcev.

Osnutek zakona daje novo kvaliteto s tem, ko določa, da ima delavec PRAVICO IN DOLŽNOST delati vestno in marljivo in stalno se mora strokovno izpopolnjevati, da bo čim lažje in uspešneje opravljal delo.

Pravice, obveznosti in odgovornosti se določajo s samoupravnim sporazumom o združevanju dela delavcev. Delavci sprejemajo samoupravni sporazum po posebnem postopku z osebnim izjavljanjem. Kdor ne da pismene izjave o sprejetju sporazuma, mu delovno razmerje preneha.

Zaradi obširnosti področja bomo najbliž imeli več samoupravnih sporazumov. Verjetno vsaj tri: za delovna razmerja, za razdeljevanje osebnega dohodka in uporabo sredstev sklada skupne porabe in za varstvo pri delu.

Novi zakon je boljši v pogledu opredeljevanja odgovornosti za izpolnjevanje delovnih obveznosti. Delavec je osebno odgovoren za vestno izpolnjevanje delovnih nalog. Odgovarja disciplinsko in materialno. Predvideva pavšalni znesek odškodnine, ki ga plača delavec za škodo, kjer ni mogoče ugotoviti natančnega zneska ali pa bi ugotavljanje povzročilo nesorazmerne stroške. Pavšalna škoda bi se lahko določila za neupravičene izostanke in zamude, nepravilno oddajo dokumentacije, večji izmet, neažurnost pri delu, nestrokovno delo itd.

Tudi socialna varnost delavcev ni izostala. Delavec ima pravico zahtevati varstvo pravice v 30 dneh, ko je zvedel za kršitev ali ko je sprejel sklep. Pistojni organ pa mora o zadevi odločiti v 15. dneh. Proti dokončni odločbi ima delavec pravico zahtevati varstvo na sodišču združenega dela.

Delovno razmerje preneha, če delavec poda pismeno izjavo, da ne želi več delati, če odkloni delo ali prekvalifikacijo (pripravniki preneha delovno razmerje, če ga ni mogoče razporediti na delovno mesto po preteku pripravniške dobe), če TOZD zaradi neodgovornega odnosa posameznikov pride v ekonomske težave, lahko preneha delovno razmerje delavcem, ki so tako stanje povzročili, če delavec ne poda pismene izjave o sprejetju sporazuma, če je nezmožen za delo, če izpolni pogoje za pokojnino, če mu je prepovedano delo po odločbi sodišča ali drugega organa, če gre za prestajanje kazni, ki je daljša od 6 mesecev. Ni pa mogoče odpovedati delovnega razmerja zaradi zmanjšanja števila delovnih mest ali zaradi ukinitve delovnega mesta.

JANEZ TUŠAR

Kvalifikacijska struktura rešenih prosilcev po TOZD

	HL.	TAL.	VALJ.	PRED.	VET.	DSSS	upok.	skupaj	%
NK	1	-	-	-	2	-	3	3,41	
PK	6	-	3	-	1	-	10	11,36	
KV	11	11	6	6	-	-	34	38,64	
VK	5	-	2	9	1	-	17	19,32	
U-2	-	-	-	1	1	-	2	2,27	
U-3	-	-	-	1	2	-	3	3,41	
U-4	-	-	1	3	2	-	6	6,82	
U-5	1	-	1	1	1	-	4	4,54	
upokojenci	-	-	-	-	-	-	9	10,23	
SKUPAJ	24	11	13	21	10	9	88	100	
%	27,27	12,5	14,77	23,86	11,36	10,23	100		

Če preživim, potem vam bom na koncu vojne pokazal prav to potrdilo, da se boste takrat ovedli, kako trdo, strahopetno ste računali s prvimi partizani, je rekel Danči.

Miranov žalostni obraz je prežaril nasmeh. Precej je bil pri volji, da napiše dvojce povsem enakih potrdil. Gospodar je kimal, ko je bral svoje potrdilo, skušal se je izmakniti, da bi tudi sam podpisal. Šele ko sta mu zagrozila, da mora, je nerad privolil. Podpis je imel lep, pravi čudež za tako močne roke.

»Toliko povem še enkrat: prijavil bom policiji, kot je ukaz.«

»Vi kar prijavite, izdajte nas,« je bruhnil Miran. »Včeraj je padel naš komisar, ko je streljal na policijsko patruljo. Vi izdajte nas. Sram me je samo to, da ste Slovenec! Za vas me je sram!«

Razburjena, užaljena sta zapustila kmeta. Vihra je prišel za njima in hotel odločiti kosa kruha. Miran pa je ogorčen zavpil: »Partizani smo. Vse, kar imamo, bomo delili po enakih deležih.«

Kako nestrpno so borci čakali na hrano. Nekaj minut ni bilo slišati drugih glasov, kot globoko dihanje, ko so med pohlepniimi grizljaji lovili sapo.

Danči je povabil Brkača na stran in mu povedal, kako je bilo pri kmetu.

»Pregled nas bo,« je živčno zatrepal Brkač. Boleče se je kremžil. »Škoda! Na tem področju je največ gozdov. Najlažje bi se prikrivali.«

»Če prebivalstvo ni z nami in nas bo izdajalo, potem gozdovi niso prednost,« je potrj ugovarjal Danči.

Moral so se premakniti, to je vedel. Za kraj, kjer prebivalstvo s srcom in pogumom podpira partizane, ni vedel. Take kraje bo treba poiskati, če jih bo sploh mogoče najti. Če pa bodo morali to šele ustvariti, potem bo hudo. Zelo hudo.

Pa ni bilo treba premišljati tako daleč v prihodnost. Prve težave so se že kazale. Danči si je skušal dopovedati, da jih vidi on huje kot drugi, da jih morda preveličuje. Ampak ni se mogel otresti tesnobe občutka, da je Brkač nenadno postal zelo neodločen, skoraj boječ. Kot bi smrt tovariša, ki jo je od daleč videl, načela njegovo zaupanje in hrabrost. In se če komandir res boji, edini, ki nekaj ve o vojaščini, kako bo z njimi?

Začeli so hoditi brez pravega cilja. Borci, ki so polagoma zaslutili, da Brkač ne ve, kam bi se odpravili, kje bo njihovo naslednje taborišče, so postali nemirni. Ob vsakem šumu so trepetali. Ob glasovih, ki so bili izrazitejši, so pogledovali, katera smer je pripravljena za beg. Ta negotovost, strah pred neznanjem je imel vsaj to dobro stran, da nihče ni godrnjal, če je izbral Brkač še tako odročne poti, če jih je vodil po gozdu, slabih stezah, se v loku izognil vsaki hiši in so morali hoditi ob mejah, kjer so gležnji na nogah hudo boleli.

Prišli so do gozda, ki je bil videti precej zapuščen. Polomljena debela in veje so ležale na tleh, listje ni bilo grabljeno. Obšli so ga ob robu, ugotovili da se na dveh straneh po grmičju in majhni čistini madaljuje drugi gozd. Brkač je odločil, da se utaborijo pod vrhom, odkoder bodo

imeli najlepši pregled in bodo najprej opazili nevarnost.

Utrujeni so pospali, brez godrnjanja odhajali na dvojce opazovalnic, odkoder so videli precej daleč. Nihče se jim ni mogel neopazno približati bolj kot na kilometer.

Popoldne je Vihra iz opazovalnice prišel v taborišče. »Nemci!« je razburjen vpil. Nekaj borcev se je pripravljalo, da bodo stekli, ko je Vihra pojasnil. »Kakšna dva kilometra so daleč.« Olajšanje je bilo opaziti na prestrašenih obrazih.

Brkač je stekel na opazovalnico. Danči ni mogel strpeti, pa je pohitel za njim. Brkač je bil že visoko v krošnji, Danči je obstal niže. S prostim očesom jih je dobro razločil. Sprejaj jih je bilo pet. Eden je imel najbrž zbrojevko, saj jo je nosil ob pasu. Hodili so v razmaku kakih dvajset metrov. Med izvidnico in celotno glavne kolone je bilo kakih sto metrov presledka, potem v krajših razmakih zelena kača. Danči je gledal policiste in v njem je rasla tesnoba. V koloni jih je bilo že kakih petdeset, a so še prihajali iz gozda. Zagledal je troje postav, ob njih temne pse. Dovolj mu je bilo vsega. Zdrnil je z drevesa in tiho bentil kletvice, zakaj se Brkač še ubira. Moral se je krotiti, da je počakal Brkača.

»Ne omeni psov,« je poprosil Brkač. »Bolje, če tega ne vejo. Mi pa se moramo premikati. Do večera. Upam, da nas ponoči ne bodo sledili.«

Strah, da bi Nemci lahko poskusili tudi s tem, ga je gnil v panično gibanje. Ko so se odpravili, bi najraje predlagal, naj tečejo in si pridobijo čim večjo prednost. Lahko naletijo na drugo skupino, ki bo imela tudi pse. Morali bodo nazaj. In če se tako znajdejo med dvema skupinama, kaj bodo s temi puškami in naboji? Ne da bi to zavestno hotel, je začel Danči priganjati borce, jih opozarjati na poverljivost.

Ko so po dveh urah hitre hoje malo predahnil, se je Miran prisemkaval k Dančiju.

»Ugovarjam, da se neverjetno dobro znajdeš. Bolje od mene,« ga je pohvalil.

»Kaj najdem? Z drevesa sem videl: tri pse imajo. Tega me je strah, pa preganjam druge.«

»Ko bi lahko to slutil. Lahko bi prebral tudi kakšno vojaško knjigo. Jaz pa samo o revoluciji, taktiki razrednega boja, kakšna naj bo prihodnja oblast. Mi pa se moramo bojevati v posebnih pogojih, ki nam jih vsiljujejo Nemci. Nič ne vem o tem. Se to, kar sem menil, da je dobro, se podira. Prav gotovo je mogoče psom zmešati sled. S kakšno posebej jedko tekočino, z ostrim duhom. Pa ne vem,« je vzdihoval in tožil Miran.

Odličnjak, navajen, da vse razume, za neznan poišče odgovor v knjigah, se je znašel v svetu, kjer tako malo razume, knjige pa so nedosegljive. Nemoč, ki jo je občutil, je morala biti hujša od Dančijevega strahu.

Spotoma so jedli kruh, hiteli in z bolečino pogledovali sonce, ki je občepele na nebu. Kot bi se ta dan zarotilo, da noč odgnalo z dolgim popoldnevom.

Uspeli so se izmikati zasledovanju, da so v mraku utrjeni pocepali po gozdnih tleh. Brkač jih je pustil

pol ure, potem pa je sklical sestaneke.

»Nič drugega ne vem, kot da se moramo izmikati zasledovalcem, da nismo sposobni sprejeti boja. Le če bomo prisiljeni. Nekako moramo zbrisati sled in se pritajiti, da predahne. Zato potrebujemo dovolj suhe hrane. Vsi moramo h kmetom, dobiti hrano in se vrniti sem, da se skupno premaknemo. Ponoči se oglasimo pri Markovcu, da zvezmo, če ima za nas kakšno sporočilo, potem, kakor bo kazalo.«

Pravzaprav nobena dokončna rešitev. Le nadaljevanje tega, kar so počeli. S to razliko, da bodo poskušali ponikniti, da jih Nemci ne dobiojo.

Iz gozda so šli skupaj, ko pa so prišli med travnike in polja, so se ločevali. Kmalu so zagledali zaselek razpetih hiš. Njihove poti so se ločevale.

Danči se je spomnil bogatega, trdega kmeta, pa je sklenil, da se bo poslej imenitnih hiš ogibal. Ne bo se prekal s prevzetneži, ki branijo, kar so prevzeli in si želijo to povečati. Take je posebno strah. Ne samo za lastna življenja. Tudi posest se jim zaleze pod kožo; ne znajo premišljati, da ne bi del njihovih premišljanj zmerom oklepalo premoženje.

Zagledal je kmečko hišo, na ravni, dobrih sto metrov pod majhnim gozdičem. Napotil se je k njej. Stabe so bile večje, kot so se mu sprva dozdevale. Vse so bile zelo stare in slabo vzdrževane. Psa, mešanca, pripetega na verigo, ki se je postavljala na zadnje noge in bevska proti njemu, je z ostrim klicem tako prestrašil, da se je potulil v zaslono luknjo.

Ni mu bilo treba dolgo razbijati po vratih. Zasišal je moški glas, ki je kazal, da ni prehudo vznemirjen gospodarja. Slišal je votlo odmevanje cokel po lesenih stopnicah. Kot bi nalahno grmelo. Velik ključ je moral imeti gospodar, kajti v ključavnicu je rožljalo, kot bi vlamjal. Za petrolejko je Danči zagledal okrogloličen, neobrit obraz gospodarja, ki je moral imeti kakih štiri-deset let. Pravi čudež: možak se je smehljaj in ga radovedno gledal.

»Ja, vi boste pa kar hostni,« se je mehko, pristrčno zasmehal kmet in ga povabil, naj vstopi. »Slišal sem, ja, da ste v hosti. Videl pa nisem še nobenega, čeprav se mi je že nekajkrat v gozdu zdelo, da slišim človeške korake.« Gospodar je visoko dvignil svetilko, da si je natanko ogledal njegov obraz. »Mlad fant. Tako, po obrazu bi sodil, dober človek. Vem, da si lačen. Pri nas nimamo veliko, dali pa bomo vse, kar premoremo. Našim fantom pa vse, zadnji kos kruha! Mi lahko natepljemo tudi krompir in zelje. Saj smo slabega vajeni.«

Kmet se mu je zdel kar preveč ljubezniv. Tako pristrčen ne more biti z nekom, ki ga prvič vidi. In precej — naši? Kaj če bi me rad preslepil, zvalil v hišo, zadržal in poslal po Nemce? Čudno, kot bi se topil od dobrote, je zbežan premišljal Danči. Precej mu je kmet postregel s steklenico žganja, poleg je stekel po kruh. Iz veže je vpil ženi, naj pride v sobo. Ko je prinesel kruh, kos že rahlo žarke slanice, je nestrpen čakal ženo.

»Vidiš, naš fant! Nič se ne boji Nemcev, čeprav imajo toliko orožja. Poznam Avstrijce, iz prve vojne. Grdi vojaki. Pravijo, da so Nemci še hujsi. Tudi mi nismo slabi. Kadar hočemo. Ampak če se ne tepemo iz srca, smo zanič. Po mojem je vsak vojak slab, če ni hud in se noče bojevati. Vi pa, ljubčki, kar po Nemcih. Ste jih že veliko upihili?«

»Nekaj,« se je zlagal Danči, ker ga je bilo sram priznati, da niso ubili še nobenega Nemca.

Morda bodo ta zvonce zdaj slišali tudi partizani! je želel s to mislijo pozdraviti tovariše in nov dan, ki pa zaradi bližine gozdov, ni bil nič bolj varen in lažji. Se huje je občutil nasprotje, ki je tako izživajoče in vsako jutro močnejše budilo željo po osvoboditvi, po kristnem življenju kjerkoli, le v zaporih ne.

V takih trenutkih se je Aleš naslonil k steni, izgubljeno bolščal skozi svetle kvadrate v zamreženem oknu in polglasno zastokal. Glas kravjega zvonca, ki mu je še vedno brnel v ušesih, ga je odnašal v otroška leta, v domačo vas in planine nad njo, da je bolj kot vse doslej čutil, kaj je v resnici svoboda. Pogled mu je potem nemirno božal redko vejevje, ki se je spenjalo k oknom, nato pa ga je zaneslo nad drevje, kjer je lovil košček gora, ki so se strmo vzpenjale komaj nekaj streljajev od tod. Ptiči so utihnili in tihoto so zmolihi stražarjevi škornji, ki so votlo in počasi odmevali mimo bunkerja.

Oba z Bernardom sta bila v takih trenutkih razburjena tako zelo, da niti govoriti nista mogla. Navadno sta molčala do zajtrka. Spomini so se jima posmehljivo zajedali v dušo. Huje kakor udarci. Šele po zajtrku, ki ni zaslužil tega imena, sta se nekako pomirila. Zdelo se jima je, da celo pretepanje ne bi bilo tako zoprno in boleče, kot to mirovanje, ki ju je ubijalo.

Zato sta menila, da ju nalašč nočejo zaslišati. V teh dneh se je Aleš nekoliko popravil. Toda le v telo, noge pa so bile še vedno bolele. Se ni mogel stopiti nanje brez bolečin. Spraševal se je, kako da ga po tistem, ko jim je zabrusil v obraz, puščajo tako dolgo pri miru?

Zato je ob Bernardu čakal na nov plaz. Kdo ve, če niso nalovili še novih ljudi in celo partizanov? Nobena novica ni prodrla do njega. Kaj bo še prišlo? Streljanje, taborišče? Ali kaj tretjega?

Negotovost, nepoučenost, odtrganost od vsega zunanjega, bližina smrti, misel na izdajalca in Martino, in celo to, da ga niso zadnje dni nič več zasliševali, ali ga potisnili vsaj pred Filipa ali Goloba, je razjedalo njegovo moč.

Kaj pa, če je Werner tisti poziv napisal, podpisal in raztrosil med ljudi brez mene? Nič ni nemogoče?

In temu je glas kravjega zvonca vsako jutro dodajal nove bridkosti. Martina! Kaj je s teboj? Stori že nekaj, da bom vedel, če še

IVAN JAN

58

MRTVI NE LAŽEJO

živši. Nikogar nimaš zdaj. Kam je izginil Filip? So ga izželi do konca. Nemara so ga že ubili!

Od nikoder nobenega namiga, nobenega glasu.

Edino kar je bilo še nekaj vredno, je bil Bernardov burgermeister.

Zato sta večkrat lahko potegnili kak dim. Zdaj je bilo to njuno edino opravilo. Ko je kadil, ga je obšla sladkost, ki je poprej ni čutil, kot bi bil zdaj tobak namočen in prežet z nečim, česar prej nista poznala. Tedaj so živci popustili in nekaj časa je bilo čutiti, kakor da ju je dim nasitil za vselej. To je bil največji užitek.

Nekoga dne pa je ubijajočo in surovo enoličnost poživilo novo zaslišanje. Z obersturmführerjem sta se spogledala toda zgodilo se ni nič novega. To pot so se mu Wernerjeve vodeno-modre oči zdele še bolj tuje kakor prvič. Čutil se je, da so ga potrpežljivo čakali, kdaj bo na dokaj mirno vprašanje, če bo zdaj podpisal, odgovoril. Odkimal je, pa ga zaradi tega nihče ni udaril, nihče privezal k steni. Niti zavpil ni nihče. Ne bo spregovoril in tega se je oprijemal kot pijanec plota.

In kakor da so ga tisti dan poklicali tja le zato, ker je na spisku spet prišel na vrsto, in ga spet mirno vrnili v celico. Bernard, ki je že poznal te vrste premetenosti, se ni čudil. Naslednjega dne so spet prišli ponj.

— Danes bo huje, mu je šepnil Bernard, da bi ga pripravil.

Stražar Kurt pa se je bedasto nasmehnil in ne da bi hotel biti strog, napovedal:

— Obisk imaš, ti heroj! In ne slab!

Pri tem je zakrillil z rokami tako nedoločno, da ni bilo mogoče ugotoviti, kaj naj bi to pomenilo.

Ko je pred stražarjem, ki ga zaradi omahujoče hoje ni nič priganjal, temveč mu je celo pomagal, stopil v celico, je v hipu razumel prejšnje stražarjevo dopovedovanje. V sobi ga je pričakovala Martina!

Z obema rokama se je moral opreti na steno. Je to privid ali kaj? Martina! Ne, to ni moglo biti zlagano, kajti njene solze so bile resnične. Zaprti tudi ona! Huje pa ji niso še mogli storiti, kajti njena obleka je bila še čedna, ena izmed najlepših, kar jih je imela. Pretreslo in presenetilo pa ga je vseeno, kajti želel je in upal, da je v gozdu že od tistega jutra, ko je morala zvedeti za njegovo nesrečo.

Martina ga je gledala, kakor bi se bala, da je ne bo več poznal. Poprej je mislila, da bo nežno, vendar naglo skočila v njegov objem, zdaj pa je kakor vkopana stala nekaj korakov stran. Potem se ji je le posrečilo prestopiti.

Aleš je še ostreje dojel stražarjev posmeh. To ga je streznilo.

— Torej tudi ti tu! Kdaj so te prignali? Njegov glas je bil ubit.

Ob tem vprašanju je z enim očesom pogledal proti stražarju, toda policist se je delal, kakor da ju ne vidi in ne sliši. Obrnil se je napol v stran in potegnil obraz v nekakšno muzanje. Se pravi, da bo govoril, dokler ga ne bo kdo ustavil. Martina je že odprla usta, pa ni mogla takoj spregovoriti. Presenetilo so jo Aleševe besede. Mar ni dojel, da je prišla na obisk. Nobenega veselja ni pokazal ob srečanju, zato bi se najraje udrila v tla. A čas je hitel in bolje bi bilo spregovoriti, čemu je tukaj.

Bledega obraza je stopila k njemu in v strahu, da mu bo zadala bolečino, počasi povedala:

SIMON REŠEK

KONEC LETA 1944

Zima — december 1944. Temperatura je stalno pod ničlo. Izbruhne epidemija tifusa. Tifus v taboriščnih razmerah postane nemški zaveznik. Bolezen brez milosti kosi. Pokonci nas je obdržala nepremagljiva volja do življenja. Ta strašna, tri tisoč let stara volja, ki je bila močnejša od bolezni — močnejša od smrti.

Taborišče Auschwitz pobeli snežna odeja. Vtis neresničnosti se poglablja iz dneva v dan. Norost tega sveta presega vse meje. Taborišče naj bi se potopilo kot ladja v viharju. Potopljene tragedije in večni mir. Madeži hudodelstev naj bi izginile s površja zemlje.

V koloni od Lublina do Dachaua nas je preživelo samo dva odstotka (od pettisoč internirancev nas je ostalo pri življenju le sto). Sledovi taborišč izginjajo. Torej nam ne grozi več smrt, grozi nam NIČ. Smrt je naraven pojav, to je samo stadij človeškega bivanja. NIČ pa nas peha v brezno — v nič ni ničesar. Smrad iz krematorijev nas spremlja dan na dan.

Sledi splošna selitev iz taborišča Auschwitz. Ze štirinajst dni se pomikamo proti cilju, ki ga ni več. Peš proti severu, proti taborišču Grossrosenu. Tukaj ostanemo dvajset dni. Rdeča armada se bliža. Ponovno krenemo na pot. Krvava ostaja za nami vsa pot do Weimarja in Buchenvalda. Tu se ustavimo za dva dni. Od tod nas ženejo v koloni proti Mauthausenu. Ob vhodu v taborišče je zid imenovan ZID TOŽBA. Ob njem so morali interniranci stati po več dni brez hrane in vode ter čakati na sodbo. Tu so stali francoski in nemški antifašisti, jugoslovanski in poljski partizani, tu je stal sovjetski general Karbišev, ker ni hotel postati izdajalec svoje domovine.

Tudi v Mauthausenu se število iz naše kolone krepko skrči. Toda naših muk še ni konec. Kolona krene iz Mauthausena na 200 km dolgo peš pot do Dunaja in potem do Medlinga. Iz Medlinga nas ponovno poženejo peš do Florisdorfa. Rdečearmejski vedno bolj in bolj napredujejo. Nas pa poženejo esesovci iz Florisdorfa nazaj v mesto Stier.

ilk.

93.

(1)

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

28

POJASNILO UREDNIŠTVA:

Zaradi nekaterih težav, ki so nastopile pri objavljanju spominov Simona Reška, smo nekaj časa morali nadaljevanje prekiniti, le-to bomo sedaj nadaljevali, da bodo bralci lahko dobili kar najbolj popolno sliko o grozodejstvih v nemških koncentracijskih taboriščih.

PRETRESLJIVA PRIČANJA

Poljska pisateljica Seweryna Szmągłowska, ki je tudi preživela strahote Auschwitza pripoveduje v svoji knjigi spominov: »V krematorijih Auschwitza je do srede januarja 1945 zgorelo nad 4 milijone ljudi. To so bili Poljaki, Jugoslavlani, Čehi,

Angleži, Nizozemci, Francozi, Belgijci, Italijani, Ukrajinci, Estonci in otroci raznih narodnosti. Da me ne bi kdo napak razumel, izjavljam, da ne mislim dejstev z ničemer povečevati ali jih iz propagandnih namenov spreminjati. Vse, karkoli bom napisala, lahko izpovem tudi pred sodiščem.«

Komandant Auschwitza Höss pa je pred smrtjo v poljskem zaporu napisal: »Hitler je bil zame bog in če bi mi ukazal naj pokončam petdeset milijonov ljudi, bi to tudi brez pomisleka storil.« Skratka fanatizem brez primere.

Ponosni človek tudi v taborišču ni omagal. Bivši jetnik in sedanji predsednik poljske vlade Jozef Cyrankiewicz, ki je bil član vodstva ilegalnega odporiškega gibanja v Auschwitzu, je v enem izven taborišča prethotapljenih poročil zapisal:

»Čeprav smo v suženjstvu, smo vendar svobodni ljudje in takšni pošiljamo svetu sporočilo, da živimo in se borimo v enakem boju. Za žice smo prišli kot vojaki in pripadniki svojih narodov. Želimo, da z nami računate kot z borci, ki zahtevajo svoje človeške pravice.«

NOVI VLAK »NOČNI SKOK«

Gospodarske organizacije vse bolj izražajo potrebo po hitrem in natančnem prevozu blaga, kar je eden izmed pogojev za nemoten potek proizvodnih procesov in za izpolnjevanje prodajnih obveznosti. Tej potrebi se je odzvalo tudi železniško gospodarstvo Ljubljana na ta način, da je uvedlo hitri tovorni vlak na progi Maribor-Sežana in nazaj. Železniško gospodarstvo želi na ta način povečati obseg svojega poslovanja in s tem v zvezi zmanjšati izgube, ki mu jih prinaša upadajoči obseg prevozov. Novi vlak omogoča, da se blago, ki ga železnica prevzame v teku dneva, ponoči prepelje do namembne postaje. Tak prevoz imenujemo »nočni skok« in ga na evropskih železnicah poznajo že nekaj časa. V nekaterih državah so s takim načinom prevoza dosegli že lepe uspehe. Hitremu tovornemu vlaku je mogoče priključevati direktno vozove s kosovnimi pošiljkami hitro pokvarljivega blaga in vovozne pošiljke visokovrednega blaga.

Ta hitri tovorni vlak lahko uporabljajo tudi delovne organizacije z Gorenjskega, ker se blago lahko vključuje v hiter prevoz na vseh priključnih postajah. Vse pošiljke na ta hitri vlak morajo biti predane eno uro pred njegovim odhodom, naslovnikom pa bodo izročene dve uri po prihodu vlaka na namembno postajo.

S tem, da je vpeljala železnica vlak »nočni skok«, se je vključila s svojimi prizadevanji v red in zelo hiter prevoz. Železničarji zagotavljajo, da je uveden vlak šele prvi korak v hitreje prevoze. Naslednje korake bodo skušali narediti z vlaki, ki bodo vozili iz Slovenije v druge republike in nazaj. Tako bo počasi začelo veljati načelo »danes prevzeto, jutri izročeno« na vse več železniških relacijah, po katerih potuje blago.

POSOJILO ZA CESTE

Na seji štaba za vpis posojila za ceste v četrtek, 8. julija so ugotovili, da so občani jeseniške občine vplačali 93,67 odstotka posojila. Dolej je vpisalo posojilo 10.028 delavcev in občanov ali 70,12 odstotka vseh vpisnikov. Povprečje vpisanega posojila na enega vpisnika pa je bilo 1.781 dinarjev.

Člani štaba za vpis posojila so ugotovili, da nobena delovna organizacija ne more zaključiti vpisovanja posojila in da morajo vpisna mesta delati do 31. oktobra 1976, ko bo vpisovanje posojil zaključeno. Ta sklep je bil potreben zato, ker se lahko tudi tam, kjer so doslej posojilo vpisali stodoletno, do 31. oktobra še izvrše kadrovske spremembe, pridejo novi delavci, ali pa se tisti, ki so posojila že vpisali odločijo, da bodo znesek vpisanega posojila povečali.

Vpisovanje posojila v delovnih organizacijah poteka zelo dobro, saj je doslej vpisalo posojilo 9.999 delavcev zaposlenih v družbenem sektorju. Zaenkrat pa je vpis še dokaj slab, pravzaprav šele na začetku za tako imenovano skupino B, v katero sodijo kmetje, zasebni obrtniki, upokojenci in svobodni poklici. Vsi ti lahko vpisujejo posojilo na vpisnih mestih krajevnih skupnosti. Dolej je na teh vpisnih mestih vpisalo posojilo šele 29 občanov. Člani štaba so se dogovorili, da bodo v prihodnje storili več, da bo vpis bolj stekel tudi na vpisnih mestih krajevnih skupnosti. Razen tega pa pričakuje štab za vpis posojila tudi pomoč združenja samostojnih obrtnikov, kmetijske skupnosti in društev upokojencev ter občinske konference Socialistične zveze ter konferenc v krajevnih skupnostih.

Nobenega dvoma ni več, da ne bi dosegli tistega zneska posojila, ki ga mora občina Jesenice zbrati po razrezu republiške skupnosti za ceste. Imamo možnost zbrati mnogo

večji znesek posojila in prav na tem povečanem znesku bi morali vztrajati, ker bo vse, kar bo zbrano nad predvidevanji republiške skupnosti za ceste, uporabljeno za modernizacijo cestnega omrežja izključno v tisti občini, v kateri bodo sredstva zbrana.

Zato je še zlasti pomembno, da pospešijo vpisovanje posojila v tistih organizacijah združenega dela, od katerih doslej štab še ni dobil nobene poročila in ne ve ali so doslej sploh kaj vpisali ali nič.

Ti kolektivi so: dve poslovalnici kmetijskega gospodarstva Škofja Loka, Železniško gospodarstvo – sekcija za vzdrževanje prog in sekcija za signalno varnostne in telekomunikacijske naprave, Specerija Bled – trgovina supermarket Union, poslovalnica Kokra Jesenice, Standard konfekcija, prodajalni Beko in Elita, Ona-On, prodajalne Kovinotehna, Borovo, Chemo, Florijan Bobič, knjigarna, Slovenija avto, Slovenija-sport, Jugoplastika, vse bencinske črpalke razen v Ratečah, Vinotoč vina Kranj v Kranjski gori, Gramex Jesenice, Dinos, Jugosped, Feršped, Vektor in Transpotrkomerc, Vojvodina transport in podružnica časopisnega podjetja Delo, motel Kompas. Kranjska gora, turistično društvo Kranjska gora in obrat PIK Belje v Kranjski gori, Kroj Jesenice, slaščičarna podjetje Žito, Kristal, steklarska delavnica, posebna osnovna šola Jesenice, občinski odbor združenja zveze borcev NOV, veterinarska postaja, hidrometeorološki zavod Rateče, komunalni zavod za zaposlovanje – izpostava Jesenice, nadzorništvo prog Hrušica ter postaja mejne milice na Korenskem sedlu.

IZGRADNJA VROČEVODA

Ideja o izgradnji skupne kotlovnice za naselje Plavž se je pojavila že v letu 1972, ko je bil izdelan zazidalni načrt za naselje. Takrat je bila predvidena izgradnja 5.500 kvadratnih metrov nove etažne površine stanovanj. S to površino bodo izkoriščene vse razpoložljive zazidalne površine v naselju in zdaj je zazidalni načrt že v zaključni fazi ureditve. V zvezi z zazidalnim načrtom je nastopilo vprašanje ali še naprej graditi kotlovnico za posamezne stanovanjske objekte ali izgraditi skupno kotlovnico za celotno naselje. Takrat je prevladalo stališče o izgradnji skupne kotlovnice v Logu Ivana Krivca. Po takratni zamisli, bi se iz nove kotlovnice ogreval celotni Plavž do carinarnice, iz obstoječega vročevoda pa bi bile ogrevane vse stavbe do železniške postaje.

Po študiju stroškov in izvedbenih variant pa je lani prišlo do sklepa, da bo celotno območje Jesenic ogrevano iz Železarne po vročevodnem omrežju. Takrat je steklo pospešeno načrtovanje vročevodnega omrežja iz Železarne do Plavža. Za takšno varianto se je samoupravna stanovanjska skupnost odločila zaradi tega, ker je predstavljala optimalnejšo rešitev ogrevanja. Razen tega je predstavljala sistem kurjenja z enega mesta onesnaženje okolja, večjo ekonomičnost in večjo izkoriščenost instaliranih naprav.

Kljub temu, da je na Plavžu centralno ogrevanih samo 650 stanovanj, je zdaj na Jesenicah že zgrajenih 19 kotlovnica za kurjenje posameznih stanovanjskih in poslovnih stavb. V teh kotlovnica uporabljajo trda in tekoča goriva. Če bi še naprej gradili individualne kotlovnice, bi jih morali v bližnji prihodnosti zgraditi še osem, tako da bi jih bilo skupno 27. Kljub temu pa nanje ne bi mogli priključevati stanovanj, ki so zdaj ogrevana še na klasičen način. Tudi stroški vzdrževanja kotlovnice in stroški kurjenja na toliko različnih mestih, so seveda bistveno večji od stroškov, če se kuri v enem kotlu na enem mestu. Še večja korist pa je seveda v tem, da se kadi iz enega dimnika, namesto iz sedemindvajsetih.

Dela pri izgradnji vročevoda že potekajo. Razumljivo, da brez težav

pri tako obsežni in zahtevni gradnji ne gre in ne bo šlo. Nemara bomo celo nekoliko negodovali, ko bomo naleteli na različne ovire v času, ko bodo polagali vročevodno omrežje. Vendar je tako obsežno delo v lokalno tako ustenjenem mestu, kakršne so Jesenice, nemogoče izvesti brez spremljajočih težav.

PREVISOKA SREDSTVA SPLOŠNE IN SKUPNE PORABE

Že lani je rasla poraba hitreje kot proizvodnja, čeprav je bilo z resolucijo o družbenoekonomskem razvoju določeno nasprotno in tudi letos se takšno gibanje nadaljuje. Lani je bilo določeno, naj raste poraba za 20 do 25 odstotkov počasneje kot družbeni proizvod. Vendar se je družbeni proizvod lani povečal za okrog 20 odstotkov, poraba pa za okrog 30 odstotkov. Se pravi, da ni rasla za četrtino počasneje pač pa za tretjino hitreje kot je bilo določeno. Učinek takšne prekoračitve znaša v Jugoslaviji 16 milijard dinarjev. Brez takega čezmernega zajemanja bi bila sredstva gospodarstva lani bistveno večja. Ta pojav se je negativno odražal v prizadevanjih za stabilizacijo gospodarskih tokov ter v reprodukciji in akumulativni sposobnosti gospodarstva in uresničevanju ciljev njegovega razvoja.

Ukrepi, ki so bili storjeni sredi leta 1975, da bi se zmanjšala poraba in bi se začela gibati v dogovorjenih okvirih, niso dali povsem zadovoljivih rezultatov. Gibanje splošne in skupne porabe v preteklem letu je potekalo neodvisno od gibanja proizvodnje in dohodka gospodarstva in je zato nastajala poraba, ki ni imela osnove v dohodku. Od skupno 30 odstotkov, za kolikor so v celoti narasle družbene dajatve v lanskem letu v vsej državi, se je splošna poraba povečala za 26 odstotkov, skupna poraba pa je narasla za 33,6 odstotka.

Proračuni republik in pokrajin so narasli v okviru splošne porabe za 52 odstotkov, proračun federacije se je povečal za 29 in pol odstotka, najmanj pa so porasli proračuni občin – le za 17,8 odstotka. Domala pri vseh interesnih skupnostih so dohodki naraščali hitreje, kakor je bilo določeno z medrepubliškimi dogovorom in resolucijo. Čeprav so sredstva za splošno in skupno porabo letos naraščala nekoliko bolj umirjeno, kakor lansko leto, so bila v prvih štirih mesecih še vedno za 22 odstotkov višja kot v enakem obdobju lanskega leta. Zato bo treba v skladu z dogovorom in potrebami tekoče ekonomske politike na področju splošne in skupne porabe zaostri odgovornost za čim bolj desledno uporabo predpisov in izvajanje dogovorjene politike.

PREHITRO NARAŠČANJE ŠTEVILA INVALIDSKIH UPOKOJENCEV

V torek, 6. julija 1976 je bila 9. seja občinske konference delegatov Jesenice za skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Na seji so razpravljali o spremembah in dopolnitvah na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja glede na ustavne spremembe, o srednjeročnem načrtu skupnosti do leta 1980, o ugotovitvah, ki jih je dala analiza o invalidnem upokojevanju in o nekaterih drugih zadevah.

Zlasti razprava o številu invalidskih upokojencev in o naraščanju števila invalidskih upokojencev je dokaj zanimiva, saj kažejo podatki, da je naraslo število invalidskih upokojencev v Jugoslaviji v desetih letih skoraj za 60 odstotkov, število starostnih upokojencev pa je naraslo v tem času le za slabih 32 odstotkov. Tako je med stotimi upokojenci že 35 ljudi invalidsko upokojenih. To so podatki za vso državo, v Sloveniji pa je razmerje med starostnimi in invalidskimi upokojenci vendarle nekoliko boljše. Konec lanskega leta je bilo v Sloveniji 50.542 invalidskih upokojencev. Vzroki invalidnosti so: bolezni, nesreče pri delu, poklicne bolezni in poškodbe izven dela. Daleč največ je delovnih invalidov zaradi bolezni.

Vseh tistih, ki so jih lani v Sloveniji pregledale invalidske komisije, je bilo 86 odstotkov zaradi bolezni, šest in pol odstotka zaradi nesreč pri delu in skoraj toliko zaradi nesreč izven dela. Zaradi poklicnih bolezni je bilo na komisijah pregledanih manj kot odstotek zavarovancev. Skupnost pripravlja ukrepe, ki naj bi zavirali naraščanje števila delovnih invalidov. Med ukrepi so seveda na prvem mestu akcije preventivnega značaja, ki jih bodo morale izvajati predvsem organizacije združenega dela, zdravstvena služba in skupnost pokojninskega zavarovanja.

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Delegati vseh treh zborov OS so na 21. seji, 14. 7. dopoldne, obravnavali dogovor o temeljnih družbenega plana SRS in osnutku družbenega plana SRS za obdobje 1976–1980, poročilo o stanju civilne zaštite, dogovor o temeljnih družbenega plana ter družbeni načrt občine za obdobje 1976–1980, predlog družbenega dogovora o komunalnih dejavnostih, predlog odloka o maržah za živila v prodaji na drobno, spremembe odloka o posebnem davku od prometa proizvodov in plačil za storitve, odlok o srednjeročnem programu in financiranju geodetskih del, odlok o povračilu stroškov in nagradah sodnikom porotnikom, sklep o dovolitvi dopolnilnega dela nad 5 do 7 delavcev pri obrtnikih, sklep k družbenem dogovoru o načinu uporabe in upravljanja s sredstvi solidarnosti za odpravljanje posledic naravnih nesreč, odlok o javnem redu in miru, o spremembi določitve okolišev in števila delegatskih mest za zbor združenega dela OS, predlog o letošnjih občinskih priznanjih ter poročilo o poteku akcije vpisa posojila za ceste.

Na predlog koordinacijskega odbora OK SZDL za razvijanje revolucionarnih tradicij in proslave, je predsedstvo občinske skupščine na seji 7. julija sklenilo, da se bodo letošnje prireditve občinskega praznika začele od 25. julija in bodo sklenjene 8. avgusta. Slavnostna seja občinske skupščine, na katero bodo vabili predstavnike prijateljskih občin Brus in Svilažnac, bo v sredo, 4. avgusta v dvorani kina Radovljica.

Na sestanku predsednikov vseh krajevnih konferenc SZDL v ponedeljek, 12. julija so se dogovorili o pripravi na osrednjo slovensko proslavo dneva vstaje, ki bo 22. julija v Drazgošah. Iz radovljiške občine bo predvidoma sodelovalo okoli 700 udeležencev. Beseda je tekla tudi o akciji vpisa posojila za ceste, ki je v KS precej v zaostanku ter o javnih razpravah o osnutku zakona o združenem delu v KS, ki so še vedno v teku.

Predsedstvo in sekretariat OK ZSMS bo v četrtek, 15. 7. na skupni seji obravnavalo in potrdilo program OK ZSMS do oktobra ter potek evidenciranja in pripravi na volilno in programsko konferenco, ki bo oktobra. Spregovorili bodo tudi o kadrovskih spremembah v vodstvu konference zaradi odpovedi sekretarja, ocenili rezultate mladinskih delovnih akcij in se dogovorili za organiziranje občinske delovne akcije ter o pripravi na proslavo v Drazgošah, ki se je bo udeležila tudi mladinska pohodna brigada.

V vojašnici na Boh. Beli so v ponedeljek, 12. julija proslavili dan brigade. Na slovesnosti je govoril predsednik občinske skupščine Leopold Pernuš. Proslave so se udeležili razen visokih vojaških osebnosti tudi predstavniki skupščine in družbenopolitičnih organizacij radovljiške občine.

Z novim odlokom o priznanjih občine Radovljica, ki so ga sprejeli na 21. seji OS je določeno, da bodo odslej veljala za priznanja: podelitev domicila v občini; imenovanje častnega občana občine Radovljica in priznanje skupščine občine Radovljica. Komisija za odlikovanja in priznanja je dolžna vsako leto do 1. aprila objaviti razpis, pismene predloge pa bo sprejemala do 30. aprila. Letno bodo podelili največ 5 priznanj.

Od 1. januarja do 31. maja je bilo v občinskem proračunu zbranih 3.044.545 din ali 28,88 % dohodkov po celoletnem planu, ki znaša 10.540.000 dinarjev. V enakem obdobju lani je bil dohodek realiziran v višini 35,97 ali dobrih 7 % višje kot letos.

V srednjeročnem obdobju 1976–1980 bo občinska geodetska služba izdelala temeljne topografske načrte v večjem merilu za področje Boh. Bistrice v površini 130 ha, razširila temeljne topografsko-katastrske izmene na Bledu za področje Dindola, Jarš in Jermanke v površini 150 ha in temeljne topografsko-katastrske načrte za področje Kroke v površini 45 ha. Izdelala bo tudi kataster komunalnih naprav – vodovoda, kanalizacije, električno in PTT omrežje za Bohinj, Lesce in Radovljico. Za ta opravila bo potrebno iz občinskega proračuna zagotoviti 2 milijona din.

Pri samoupravnih enoti za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu je bilo 1975. leta zbranih 20.570.634 din, letošnji finančni načrt pa predvideva realizacijo 22.495.134 din. Ker je z nakupom stanovanj v cenejših etažah (v pritličju in 4. nadstropju) racionalno izkoristila razpoložljiva sredstva, je kv. meter stanovanjske površine plačala namesto povprečne cene 6.583,25 le 5.968,94 din.

Po srednjeročnem programu bo sklad kmetijske zemljiške skupnosti Radovljice razpolagal s 6 milijoni din iz prispevka za spremembo namembnosti zemljišč, s posojili iz združenih sredstev podpisnikov pa še s 5 milijoni din. S tem denarjem bo ta skupnost skušala v celoti uresničiti zahteven načrt za posodobitev in povečano kmetijsko proizvodnjo.

Občani KS Gorjuše-Koprivnik so neposredno po potresu zbrali za pomoč prizadetemu prebivalstvu Posočja nad 9.000 din prostovoljnih prispevkov, ne upoštevajoč deleža zaposlenih v podjetjih. Šolska mladina je obiskala svoje vrstnike iz potresnega območja na Pokljuki in jim prinesla praktična darila v vrednosti nad 600 din.

V sredo, 7. julija so na 4. seji KK SZDL Boh. Bela ocenili družbenopolitično dejavnost in samoupravne odnose v svoji KS. Obravnavali so tudi poročila o poteku gradnje kulturnega doma, ki ga bodo odprli za praznik republike, o gradnji gasilskega doma, ki je prekinjena in o pripravi za takojšnje obnovo po potresu poškodovane podružnične šole. Sklenili so tudi, da bodo takoj začeli z akcijo vpisa posojila za ceste, kjer so prav tako v zaostajanju.

Na 5. seji skupščine KS Lesce, 12. julija so pretresali in nato izrekli soglasje k osnutku družbenega načrta občine in družbenega plana KS Lesce za obdobje 1976–1980, družbeni dogovor med KS, skupščino občine, OZD Veriga in Murka Lesce, TD Lesce in nekaterimi SIS o financiranju skupnih potreb. Na seji so uskladili finančni načrt sveta KS za II. polletje 1976 in sprejeli sklep o prodaji lastnega tovarnjaka.

Kot je bilo pričakovati se je v prvi polovici julija naglo povečalo število nočnih na Bledu. Prejšnji teden je bilo v tem turističnem kraju poprečno nad 2.000 tujih in okoli 600 domačih turistov. V kampu Zaka so zabeležili blizu 1.000 obiskovalcev, največ Holandcev, Nemcev in Britancev, medtem ko je obisk Avstrijcev precej upadel.

KK SZDL Boh. Bela je v torek, 13. julija organizirala javno razpravo o osnutku zakona o združenem delu, ki jo je vodil predsednik izvršnega sveta OS Franc Podjed. Beseda je tekla v okvirih, ki se nanašajo na odnose med združenim delom in KS ter delitvi in namenu dohodkov TOZD za potrebe KS. Občani so potrdili sklep 4. seje KK SZDL, da se takoj začne z obnovo po potresu poškodovane podružnične šole.

Na Bledu so se 9. julija sešli na skupen posvet predstavniki OS Radovljica, KS Bled, OZD Viatorja, Ljubljanske banke in skupnosti za varstvo okolja. Beseda je tekla o poteku gradnje Park hotela in uresničevanju programa po katerem mora investitor zagotoviti prostor za garažne hiše in blejsko knjigarno.

Na občinskem sindikalnem prvenstvu v streljanju z zračno puško, ki je bilo zadnje soboto junija v Podnartu, se je pomerilo 23 žensk in 112 moških iz 18 osnovnih organizacij sindikatov. Pri strelnih je bila najboljša Sonja Beguš iz Iskre Otoče, pri streljah pa Franc Lotrič iz Verige Lesce. Tudi moštveno je bila najboljša pri ženskah Iskra Otoče, pri moških pa Veriga Lesce.

Rekonstrukcija ceste od Javornika do železniškega nadvoza se bliža zadnji tretjini

SKORAJ 500 UDELEŽENCEV IZOBRAŽEVANJA

V prvem polletju letos, se je osmih seminarjev, šestih ciklusov predavanj, partijske politične šole in dveh predavanj, ki jih je organizirala delavska univerza Jesenice, udeležilo 457 udeležencev, od tega največ prosvetnih delavcev.

Za prosvetne delavce iz osnovnih šol Koroška Bela, Zirovnica, Mojstrana, Prežihov Voranc in Tone Čufar, je bilo organiziranih šest ciklusov predavanj in dva posebna predavanja, katerih se je udeležilo

129 oseb. Skupaj je bilo zanje izvedenih 54 izobraževalnih ur.

Po udeležbi se uvrščajo na drugo mesto seminarji za nove člane ZKJ. Treh seminarjev s skupno 48 izobraževalnimi urami, ali vsak seminar po 16 izobraževalnih ur, se je udeležilo

104 slušateljev. Partijske politične šole in inštruktaže, ki je skupaj zajemala 48 izobraževalnih ur, se je udeležilo 40 oseb.

Delavska univerza je skupaj z občinskimi svetom Zveze sindikatov Jesenice, organizirala tudi tri seminarje za člane samoupravne delavske kontrole, ki so zajemali 32 izobraževalnih ur. Seminarjev se je udeležilo 75 oseb.

Razen tega so v tem času organizirali seminar za štipendiste, ki je zajemal sedem izobraževalnih ur, udeležilo pa se ga je 28 štipendistov. Seminarja za predavatelje delavske univerze, ki je trajal sedem ur, se je udeležilo 21 slušateljev, seminarja za organizatorje kulturnega življenja v Železnari, ki je trajal devet ur pa se je udeležilo 20 oseb.

Iz polletnega poročila delavske univerze Jesenice je razvidno, da se je v prvem polletju letos 16 organiziranih izobraževalnih oblik, ki so zajemale 205 izobraževalnih ur, udeležilo 457 udeležencev. Pri teh podatkih je zanimivo tudi to, da je bilo med udeleženci kar 199 žensk, kar kaže da se ženske vedno v večjem obsegu uveljavljajo kot nosilke različnih odgovornosti in javnem in političnem življenju.

Cepprav je bilo v prvem polletju letos, v primerjavi z leti nazaj, precej več prizadevanj na področju idejnopolitičnega in družbenoekonomskega izobraževanja v občini, pri čemer moramo upoštevati tudi številne izobraževalne oblike, ki jih izvajajo organizacije združenega dela ali družbenopolitične organizacije same, pa je vendarle ob izredni širini in razvejanosti delegatskega sistema tovrstnega izobraževanja premalo. Pri tem ne bi mogli naprtili krivde delavski univerzi, ki je le izvajalka tovrstnega izobraževanja, temveč premajhni iniciativi in nezadostnem tovrstnem prizadevanju družbenopolitičnih organizacij, predvsem sindikatov, kakor tudi samega združenega dela.

Usposabljanje delegatov, kakor tudi drugih nosilcev družbenopolitičnih in drugih odgovornosti, bi moralo postati trajno, sistematično delo, pri čemer bi delavska univerza in drugi nosilci izobraževanja morali nuditi le izobraževalne usluge. Kajti kvalitetnega napredka pri uresničevanju delegatskega sistema in delegatskih razmerij ter sploh uresničevanja ustavnih določil, si težko predstavljamo brez rednega, nepretrganega in stopnjevanega izobraževanja.

Te dni na Blejskem jezeru

JEKLARJI NA SEDMEM PEVSKEM TABORU

V nedeljo, 4. julija, se je v Šentvidu pri Stični na Dolenjskem končal sedmi tabor pevskih zborov in kulturni teden, na katerem je sodeloval tudi moški zbor Jeklar pevskega društva Jesenice. To je bila osrednja proslava in manifestacija petja na Slovenskem. Udeležba je bila rekordna, tako po številu pevcev, kakor po številu zborov.

Ze v soboto, 3. julija, se je zvrstilo na odru tamkajšnje šole 19 pevskih zborov iz okoliških krajev, ki so izvajali svoj program slovenskih, narodnih, umetnih in tujih pesmi. Nedeljski program prireditelj pa je bil še mnogo bogatejši, saj se je na odru kulturnega doma in na odru osnovne šole zvrstilo kar 86 pevskih zborov iz vse Slovenije in iz zamejstva.

Vsak zbor je zapel po dve pesmi iz svojega repertoarja. Pri nabito polni dvorani, ki je prejela okrog 800 ljudi in ob navdušenem ploskanju je bilo čuti velik napredek v kvaliteti zborovske dejavnosti na Slovenskem. Razen tega, da je kraj zelo primeren za srečanje zborov, imajo tudi zelo sposoben kader za organizacijo, hvaležno občinstvo med katerim ne manjka uglednih gostov tudi iz oddaljenih krajev in veliko število mladine.

Po obveznem delu programa je bilo organizirano izdatno kosilo za vse pevce, nakar je bila skupna vaja za nastop na zaključni slovesnosti. Ob pol treh popoldan se je že vila povorka vseh pevskih zborov, godbe, gasilcev, šoferjev, lovcev, tabornikov, narodnih noš, predstavnikov delovnih kolektivov in kmetijstva.

Na slavnostni tribuni sta bila med številnimi gosti tudi predsednik republiške konference SZDL Mitja Ribičič in Stane Dolanc, sekretar izvršnega komiteja predsedstva CK ZKJ. Pred šolo se je na ogromni tribuni postavilo 3.300 pevcev obdanih od udeležencev povorke in številnih občancev, pred pevci pa pihalna orkestra železarne Štore in tovarne EMO.

Uvodna pesem Pesem o slavi je zadonela iz vseh grl slavnostno in mogočno, nato pa je govoril Stane Dolanc. V svojem govoru je poudaril pomen in potrebo po kulturnem združevanju in kulturnem delovanju, da bomo iz naroda hlapcev postali enotni in trdni v naši svobodni domovini. Zato pojemo pesmi veselja in ponosa in obujamo spomine na 100-letnico rojstva našega največjega pisatelja Ivana Cankarja.

Sledil je program združenih zborov in godbe in kot zadnja pesem je bila krstna izvedba pesmi o Ivanu Cankarju, ki jo je uglasbil Radovan Gobec, ki je zboru tudi vodil.

Na tej osrednji kulturni prireditvi je nastopil tudi moški pevski zbor Jeklar z dvema narodnima pesmima v uradnem delu programa.

Za vsak zbor je to lepo priznanje in spodbuda za nadaljnje delo. Tako srečanja pomenijo tudi spoznavanje med zbori in pevskimi skupinami prijateljskih vezi vseh, ki jih pesem druži.

Ob tej priliki je bilo tudi posvetovanje pevovodij, na katerem je bilo ugotovljeno, da je zborovsko petje najmanj razvito na Gorenjskem.

Pevci, ki so sodelovali na tem taboru, pa so s tem in z ostalimi nastopi dokazali, da so pripravljeni ohranjati in razširjati kulturno poslanstvo, kar je velika vrednost malih narodov.

Obenem pa je bila to tudi dostojna proslava našega državnega praznika, dneva borca — 4. julija.

NARODNOOSVOBODILNI BOJ — VIR IZKUŠENJ KONCEPCIJE VSELJDSKE OBRAMBE IN ZAŠČITE

Izkušnje in tradicije, ki so jih naši narodi pridobili v zgodovini boja za obstanek, dokazujejo, da je narod, ki ve zakaj se bori, nepremagljiv na svojem ozemlju, ne glede na to, kako dolgo agresija traja, kako zvit in tehnično močan je sovražnik. Te tradicije in visoke moralne vrednote so prišle do popolnega izraza v času herojske narodnoosvobodilne borbe, katere izkušnje so vtakane v našo sedanjo koncepcijo splošnega ljudskega odpora, kot izraz kontinuitete čuvanja in razvijanja revolucionarno osvobodilnih tradicij naših narodov in narodnosti.

Ko je govoril o koncepciji SLO in uporabljal bogatih izkušenj NOB, je tovariš Tito na jubilejni proslavi 50-letnice slovenske univerze v Ljubljani dejal: »Mi smo v času NOB delali stvari, ki so v vseh vojnih doktrinah označene kot nemiogoče, nerazumljive. Tako rekoč smo se goloroki uprli najmočnejši svetovni vojaški sili. Bili smo popolnoma sami. To je bil boj, ki so ga naši narodi pod vodstvom KPJ vodili organizirani v splošno jugoslovansko osvobodilno gibanje. Današnja koncepcija SLO ni nič drugega kot dosledno in odločno upoštevanje teh izkušenj in NOB, v sedanjih pogojih.«

Poraz bivše jugoslovanske vojske in kapitulacija države je posledica veleizdaje in strahu vladajoče buržoazije. Dolgoletno nacionalno tlačenje, eksploatacija delavskega razreda, dušenje političnih pravic in svobode, preganjanje in ubijanje najboljših sinov progresivnega proletariata in KPJ, korupcije, razne afeze in ustvarjanje sebičnih interesov za izdajstvo države, vse to se je končalo z neslavno dvanajstdnevno vojno in kapitulacijo. Na okupiranem ozemlju so Nemci in izdajalci ustvarili razne marionetne tvorbe, uvedli so strahovit teror, bratomorno vojno, masovne pokole in se zatekali k zverinskemu mučenju v koncentracijskih taboriščih, kjer so se znašali nad nedolžnim prebivalstvom.

KPJ je bila v teh hudih trenutkih edina politična organizacija, ki je organizirano prevzemala v svoje roke boj proti okupatorju in domačim izdajalcem. Ko so desetega aprila nemške oklepne enote koračale po zagrebških ulicah, je CK KPJ na svoji seji sklenil, da nadaljni brezkompromisni boj in vseljudsko vstajo. 15. aprila pa je CK KPJ že izdal razglas vsem narodom Jugoslavije, v katerem opozarja na izredno težko stanje v državi, zaradi napada fašističnih sil. Razglas poudarja, da je edini izhod iz nove nastale situacije, le srdit boj proti okupatorju in njegovim slugam.

Na majskem posvetovanju KPJ v Zagrebu, je tovariš Tito podal izčrpano analizo dogodkov, ki so se zbirali v mesecu marcu in aprilu in analizo dela KPJ. Na posvetovanju so zavzeli odločno smer in razdelili komunistom konkretne naloge za pripravo splošne oborožene vstaje in zbiranje ljudstva v enotno fronto proti okupatorju in izdajalcem. Po ocenitvi splošne vojaško politične situacije na svetu, posebno po napadu Nemčije na Sovjetsko zvezo, 22. junija 1941. leta, je centralni komite KPJ izdal razglas, v katerem je jasno povedano, da je konec političnih priprav in da je napočil čas za odločen oborožen boj. Začela se je partizanska vojna. V tej odločitvi je bil tudi jasno začet politični program. Osnovni cilj narodnoosvobodilnega boja je bila socialna in nacionalna svoboda. Ljudstvo je to sprejelo, razumelo in podprlo. Tovariš Tito je rekel: »Beseda narodnoosvobodilna borba bi bila samo fraza, ali celo prevara, če ne bi imela vsejugoslovanskega značaja, poleg tega pa še nacionalni smisel za vsak narod posebej, torej je pomenila osvoboditev Jugoslavije, tudi osvoboditev Hrvatov, Srbov, Črnogorcev in drugih narodov, ki živijo na našem ozemlju. NOB je jamčila, da prinaša enakopravnost in bratstvo vsem narodom Jugoslavije, v tem pa je bistvo narodnoosvobodilne vojne.«

Cepprav so naši narodi ostali po polomu 1941. leta brez organiziranih oboroženih sil, je KPJ s svojim daljnosežnim ciljem in vodstvom NOB izbralo tako taktiko, da je v vseh predelih države nevtraliziralo sovražnikovo pomoč v tehniki in oboroženi sili, tako da je za nekaj časa spremenilo vso ozemlje v eno samo bojišče, s tem pa si je ustvarilo osnovo za organiziranje lastnih, hitro se gibajočih oboroženih sil. Od gverilskih skupin, partizanskih odredov, do brigad in divizij ter korpusov in armad, so se naše oborožene

ne sile razvile v ognju, v onakovredno oboroženo moč, ki je dala velik doprinos skupno z zavezniki pri uničevanju hitlerjeve soldateske v drugi svetovni vojni.

Poleg operativnih enot, ki so bile ustanovljene, od prve proletarske brigade pa do največjih enot, so se v drugi svetovni vojni na okupiranem ozemlju razvijale tudi teritorialne komponente NOV — diverzantske skupine, partizanski odredi, borbene in udarne skupine po vaseh in mestih, podprte od vseh ljudi, kot sestavni del vseljudskega odpora, ki je v resnici uresničevanje ideje o oborožitvi ljudstva. Na drugem zasedanju AVNOJ, ko je tovariš Tito govoril o ustanavljanju naših oboroženih sil v toku NOV, je med drugim poudaril: »Lahko mirno trdim, da je ustvarjanje ljudske vojske v takih pogojih, v kakršnih smo ustanavljali našo armado, edinstven primer v zgodovini. Iz golorokih partizanskih odredov, brez tovarn orožja in municije, brez skladišč in rezerv, brez vsakršne pomoči, je bila ustanovljena četrtmilijska armada, ampak ne v miru, marveč v obdobju najburnejšega, najbolj krvavega boja, ki so ga jugoslovanski narodi kdajkoli vodili.«

Z vseljudsko, splošno vstajo so bile ustanovljene enote različnega sestava in moči. Ljudske množice so bile vključene v oboroženi boj in so se kmalu prepričale v možnost uspešnega boja proti okupatorju in njegovim slugam. Vse to se je takoj pokazalo v hitri menjavi odnosov moči, v korist narodnoosvobodilne vojske ter v preraščanju NOB v posebno fronto, ki je že konec leta 1941 obsegala nad 100.000 kvadratnih kilometrov jugoslovanskega ozemlja, ki je bilo zajeto s plamenom vstaje in z oboroženimi akcijami partizanov.

Z ustanovitvijo gibljevih enot — brigad, divizij in korpusov, je NOV prerasla v času vojne v višjo obliko vojaške organizacije, toda kljub temu se je z razvojem borbe in odpora razvijala teritorialna komponenta. V času NOV so obstajale operativne enote, partizanski odredi in vojaški organi, ki so delovali v zaledju fronte. Enote NOB so v teku vojne prerasle v moderne vojaške formacije, kot v vseh takratnih armadah, partizanske formacije pa so vseskozi tesno sodelovale z operativnimi enotami, lahko pa so delovale tudi samostojno, kot teritorialna komponenta oboroženega boja.

Taka struktura naših oboroženih sil se je z manjšimi spremembami zadržala vse do konca vojne. Prvega marca leta 1945 se je NOV in narodnoosvobodilno gibanje preimenovalo v Jugoslovansko armado, vrhovni štab pa v generalštab JA. To se pravi, da ima današnja koncepcija splošnega ljudskega odpora globoke korenine proti naši NOV, o kateri meni tovariš Tito takole:

»Narodnoosvobodilna vojna je bila permanentna vojna, vojna do iztrebljanja okupatorja in izdajalcev. To je bila vseljudska vojna, dobro organizirana in vodena iz enega samega centra, vrhovnega štaba, z kombinacijo partizanskega in frontalnega bojevanja, kar je omogočalo svobodno partizansko ozemlje in formiranje večjih vojaških enot, divizij in korpusov. Mi vsi moramo pridno delati in izpopolnjevati sistem naše SLO, na osnovi trajnih izkušenj iz NOB, zaradi nadaljnega razširjanja in krepitve samoupravnih pravic naših delovnih ljudi.«

Minilo je petindridetset let od vstaje slovenskega in jugoslovanskih narodov, ko se je uprlo okupatorju in njegovim slugam vse prebivalstvo, z vsemi sredstvi, v vsakem kraju in ob vsakem času. Ta surova in težka borba za socialno in nacionalno osvoboditev, v kateri je dalo milijon in 700 tisoč Jugoslovancev svoja življenja, je bila in ostala trajen svetilnik, izvor vseh izkušenj in skupni izgradnji SLO in v krepitvi obrambne moči naše države.

Svetislav Nikolić

GORENJSKI MUZEJ V KRANJU VABI

V Mestni hiši je na ogled stalna arheološka, etnološka, kulturno-zgodovinska in umetnostno-zgodovinska zbirka. V galeriji v isti stavbi pa razstavlja v okviru kabineta slovenske fotografije TONE STOJKO iz Ljubljane. V drugem nadstropju Mestne hiše pa si lahko ogledate etnološko razstavo KMEČKO GOSPODARSTVO V DOLINI.

V Prešernovi hiši je odprt PREŠERNOV SPOMINSKI MUZEJ. V galeriji iste stavbe pa je odprta razstava mojstra fotografije EFIAP NIKOLA MARUŠIČA iz Sarajeva. V baročni stavbi v Tavčarjevi 43 je na ogled stalna zbirka NARODNOOSVOBODILNA BORBA NA GORENJSKEM, republiška stalna zbirka SLOVENKA V REVOLUCIJI, v galerijskem prostoru iste stavbe pa si lahko ogledate razstavo PARTIZANSKA GRAFIKA, ki jo je posredoval muzej ljudske revolucije Slovenije v Ljubljani.

Razstavne zbirke oz. razstave so odprte vsak dan razen ponedeljka od 10. do 12. in od 17. do 19. ure.

PROTEST SINDIKALNIH ORGANIZACIJ OBČINE

Občinski svet Zveze sindikatov Jesenice je na svoji razširjeni seji, dne 13. julija 1976 ob navzočnosti vseh predsednikov osnovnih organizacij sindikata z veliko ogorčenostjo obravnaval odnos Avstrije — avstrijskih strank do krnjenja osnovnih človeških pravic Slovencev in Hrvatov v Avstriji.

Na razširjeni seji sveta so sprejeli protestno izjavo z naslednjo vsebino, ki so jo preko sekretariata za zunanje zadeve SFRJ poslali avstrijski ambasadi.

Delovni ljudje občine Jesenice — neposredno ob avstrijski meji z iskrenimi čustvi izražajo svojo neomajno solidarnost slovenski in hrvatski narodnostni skupnosti v Avstriji ter njihovem boju za manjšinske pravice oz. boju za celovito osebo in socialno svobodo človeka in naroda.

Delovni ljudje naše občine tembolj odločno protestirajo proti takim dejanjem, kot je sprejetje zakonov o preštevanih manjšin. S tem pa so žal ustvarjeni pogoji za še večji pritisk na manjšine v Avstriji s čimer so resno ogrožene vse tiste vrednote in pridobitve, za katere se danes zavzema delavski razred širom sveta. Vsa demokratična javnost Evrope ve, da gre za očitno popuščanje in za kompromis z nacionalistično šovinističnimi silami, ki so v ne tako daljni preteklosti zagrešile grozljive zločine nad številnimi narodi in demokratičnimi oz. naprednimi gibanji v svetu.

Občinski svet ZSS Jesenice je prepričan, da bodo avstrijske oblasti oz. vladni predstavniki morali prejkoslej upoštevati že mnogokrat ponovljene objektivne predloge predstavnikov slovenske in hrvatske narodnostne skupnosti v Avstriji, ki uživajo vso podporo ne le pri nas, temveč tudi v številnih demokratičnih in naprednih krogih v sami Avstriji.

osr
sti
san
org
nal

Ni
prej
vnap
kons
navz
dih,
repu
stvo
pod
bile
orga
kraj
vklj
delo
N
zakl
obo
pra
pou
van
in
tok
ljen
zav
mla
neg
vkl
del
del
niš
ter
N
vlo
sti
ni
bor
poi

C
obl
zma
izol
rac
no,
me
raz
V
niv
tav
ške
vor
doč
okv
širi
V
letu
dol
dop
por
del
mil
mo
Ot

Na
des
Ma
voo
Gu

ČLANI ZK ZA VEČJO ANGAŽIRANOST MLADIH

Na 12. seji občinske konference ZKS Jesenice, 6. julija, so kot osrednjo točko dnevnega reda obravnavali prizadevanja za socialistično usmerjenost ter aktivno udeležbo mlade generacije v razvoju samoupravne socialistične družbe s pregledom delovanja občinske organizacije ZSMS in položaja mlade generacije v občini Jesenice ter nalog občinske organizacije ZKS na tem področju.

Na obširno poročilo, ki so ga prejeli člani konference tri tedne vnaprej, se je razvila zelo obsežna in konstruktivna razprava. V njej so navzoči pohvalili prizadevanja mladit, predvsem udeležbo na lokalnih, republiških in zveznih akcijah, udeležbo na posameznih interesnih področjih in podobno. Seveda pa so bile izrečene tudi kritike, kot je neorganiziranost mladit v nekaterih krajih in OZD, o vzgoji v šolah, o vključevanju mladit v združeno delo, na odgovorna mesta, itd.

Na seji so sprejeli pomembne zaključke, ki jih je posebna komisija obogatila z vsebino ter predlogi razprave. Med njimi je med drugim poudarjeno intenzivnejše vključevanje mladit v aktivno sodelovanje in samoupravno odločanje v vseh tokovih družbenopolitičnega življenja. Člani ZK se bodo odločnejše zavzemali za popolnejšo udeležbo mladine pri obvladovanju družbenega razvoja, še posebno pa pri vključevanju mladit v združeno delo oziroma pri zagotavljanju delovnih mest, ureditev pripravniškega staža, poklicno usmerjanje ter izobraževanje ob delu.

Mladi morajo imeti pomembnejšo vlogo v boju za razvijanje socialističnih samoupravnih odnosov. Člani ZK se bodo prizadevali, da se bodo razvijali čim bolj enakopravni pogoji za vzgojo in izobraževanje.

Pri tem naj bi najbolj pomembno vlogo odigrala celodnevna šola in preobrazba srednjega šolstva v usmerjeno izobraževanje, kot šola enakih možnosti za vse. Sistem usmerjenega izobraževanja naj bi se organiziral in razvijal v skladu s potrebami združenega dela.

Poleg tega pa bo treba skrbeti, da se čim več mladit vključuje v dejavnosti kulture, telesne kulture, športa, tehnične kulture, kulturno zabavno življenje in v druge oblike rekreacije. Z večjo odgovornostjo bo treba pristopiti k prizadevanjem za vključevanje mladit v teritorialno obrambo, da bodo prevzemali aktivno vlogo v splošnem ljudskem odporu in se vključevali v izvajanje družbene samozastite. Člani ZK se bodo zavzemali, da se mladina aktivno vključi v samoupravne organe na področju kulture, telesno-kulturne dejavnosti, kakor tudi na področju vzgoje in izobraževanja. V vseh osnovnih organizacijah ZKS se bodo nenehno prizadevali, da se mladi povsod organizirajo v osnovne organizacije ZSMS. Stalna naloga članov ZK pa bo, da mlade, ki se bodo pri tem izkazali in bodo politično dozoreli, sproti vključuje v svoje vrste. Kajti prav mladi danes aktivisti ZSMS, bodo jutri če se bodo ti sklepi uresničevali kot je treba, postali borci za ideje in politiko ZKJ.

KOLIKO OTROK PREJEMA OTROŠKI DODATEK?

Otroško varstvo je ena izmed oblik socialne politike, ki prispeva k zmanjševanju socialnih razlik in na ta način k izenačevanju vzgojno-izobraževalnih pogojev mlade generacije. To je še toliko bolj pomembno, ker so materialne potrebe posameznika in družbe na sedanjih stopnjah razvoja veliko večje od možnosti. V okviru otroškega varstva na nivoju občine in republike se zagotavlja varstvo matere ob porodniškem dopustu, pomoč za opremo novorojenčka ob porodu ter otroški dodatek. Razen tega pa se v tem okviru zbirajo tudi sredstva za razširitev vzgojnovarstvenih kapacitet.

V jeseniški občini je v preteklem letu koristilo nadomestilo osebnega dohodka za 105 dni porodniškega dopusta 468 delavk, za podaljšan porodniški dopust do 246 dni pa 349 delavk, kar predstavlja skupaj štiri milijone 900 tisoč din. Pomoč za opremo novorojenčka je prejelo 632 otrok. Otroški dodatek pa je oblika

denarne pomoči družinam z nizkimi dohodki na člana družinske skupnosti. V letu 1974 je v jeseniški občini prejelo otroški dodatek 2.455 delavcev, oziroma 17 odstotkov od vseh zaposlenih. Po stanju na zadnji dan preteklega leta je bilo v jeseniški občini zaposlenih 14.369 delavcev, od tega pa je 3.590 delavcev ali 24 odstotkov vseh zaposlenih prejelo otroški dodatek za 6.517 otrok. V jeseniški občini živi skoraj polovica vseh otrok, oziroma 44 odstotkov otrok, ki so upravičeni do otroškega dodatka, v družinah, kjer je dohodek na člana družinske skupnosti nižji od 900 dinarjev mesečno.

To pa so vsekakor podatki, ob katerih se morajo zamisliti vsi, ki skrbijo za vzgojo in izobraževanje otrok. Če bomo zanemarili ta vprašanja, se lahko zgodi, da se bomo v prihodnosti srečevali s še večjimi problemi pri vzgoji in usmerjanju otrok v posamezne poklice.

Najmlajše gasilce v jeseniški občini imajo v PGD Dovje. Mlajšo pionirsko deseterino sestavljajo: Vanja, Marko in Alež Guzeli, Uroš in Iztok Smolej, Martin Pavlovič, Bogdan Janša, Franci Legat ter Janez Crnko. Deseterino vodi in jo uči tajnik društva Janez Guzeli. Najmlajši med njimi je Vanja Guzeli, star pet let, najstarejši pa je Bogdan Janša, ki ima osem let.

NOVA VPLAČILA PRISPEVKOV ZA IZGRADNJO MRLIŠKIH VEŽIC NA BLEJSKI DOBRAVI

Vsota skupnih vplačil prispevkov za izgradnjo mrliških vežic na Blejski Dobravi, se je v času od 16. maja do 10. julija letos povečala za 216.100 din z naslednjimi vplačniki: Občinska konferenca TKS Jesenice - 1.200 din, podjetje ELIM Jesenice - 60.400 din in IGP Gradis Ljubljana - TOZD Jesenice - 150.000 din ali skupaj 211.600 din. Iz zasebnega sektorja pa so svoje prispevke v tem času vplačali naslednji obrtniki:

Marjan Višnar - Jesenice 2.000 din, Bogdan Višnar - Jesenice - 2.400 din in Natalija Zagar - Jesenice - 100 din ali skupno 4.500 din.

Po zadnjem finančnem poročilu, katerega prejema gradbeni odbor redno mesečno, je bilo tako na dan 9. julija skupaj vplačano 8.156.852,95 din prispevkov. Od navedene vsote je bilo skupno porabljeno za prvo etapo gradnje 6.248.129,50 din, dočim je bil saldo zbirnega žiro računa na omenjeni dan 1.908.723,45 din.

Vsem novim vplačnikom, se gradbeni odbor tovariško zahvaljuje.

CE

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 17. julija, bo na Jesenicah od 15. do 19. ure odprta:
SAMOPOSTREŽNA TRGOVINA ZARJA NA PLAVŽU - Kašta 4, Tavčarjeva 4.
V soboto, 17. julija, bo v Kranjski gori od 15. do 19. in nedeljo, 18. julija do 10.30 odprta
ZIVILA KRANJ - trgovina Škratica.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi ljubljeneža moža in očeta

FRANCA LAHARNARJA

se najlepše zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in znancem za darovano cvetje, denarno pomoč in izrečena sožalja ter spremstvo na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo izrekamo družinam Ravhekar in Dežman, družini Lagoja, družini Jamar in Pepci Vinkler. Zahvaljujemo se tudi DE DP, kolektivu DZS Jesenice, krajevni skupnosti Podmežaklja, RK in Jožici Krivec za poslovlne besede ob odprtem grobu ter pevcem DU Javornik za žalostinke. Še enkrat vsem prav lepa hvala za spremstvo na njegovi zadnji poti.

ZALUJOČI: žena Helena, hčerka Helena ter sin Franci z družino, sestra Angela in brat Tone z družinama

ZAHVALA

Ob težki izgubi dragega sina in brata

DRAGOTA HANŽKA

se najlepše zahvaljujemo vsem, ki ste sočustvovali z nama in nama bili v najtežjih trenutkih v pomoč in tolažbo. Hvala vsem sosedom, njegovim prijateljem, družini Stojan in sindikalnemu odboru HVŽ za denarno pomoč ter za vence in poslovlne besede.

ZALUJOČA: mati Marija in brat Zdravko

ZAHVALA

Ob tragični izgubi dragega sina in brata

MIRSADA ČATAKA

se iskreno zahvaljujemo kirurškemu oddelku jeseniške bolnice za nesebično pomoč in trud, da bi ga ohranili pri življenju. Zahvaljujemo se tudi postaji milice Ljubljana - center in Jesenice ter varnostni službi Železarne za podarjene vence in pozornost.

Iskrena zahvala vsem, ki so z nami sočustvovali, nam izrekli sožalje in nam ob tej težki izgubi na kakršenkoli način pomagali. Zahvaljujemo se za vence in cvetje ter vsem, ki so ga spremili na njegovi prerani zadnji poti - Dubrava - Bosanska Gradiska.

ZALUJOČI: mama, oče, bratje, sestra, strici in tete ter ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata gradbenega vzdrževanja se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejela v času mojega bolovanja.

Zora Smolej

ZAHVALA

Sodelavcem Ljubljanske banke enota Jesenice, se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč.

Polde Strajner

ZAHVALA

Solidarnostnemu skladu sindikata se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč ob smrti mojega moža Ignaca Jalen.

žena Marica

ZAHVALA

Sodelavcem vodstva SV Bela in sindikalnemu odboru TOZD VET se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je v času mojega in moževega bolovanja zelo dobrodošla.

Lukanovič

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

17. in 18. julija nemški barvni film **ULZANA VODJA APAČEV** ob 19., režija Godfrid Koldic, v glavni vlogi Gorko Mitic.
19. in 20. julija francoski barvni film **THOMAS** ob 19., režija Jean Francois Dion, v glavni vlogi Nicole Courcel.
21. julija jugoslovanski barvni film **UZIČKA REPUBLIKA** ob 19., režija Žika Mitrovič, v glavni vlogi Boris Buzančič, Božidarka Frajt.
22. julija ZAPRTO
23. julija švedski barvni film **KLJUČ ZA VSAKO KLJUČAVNICO** ob 19., režija Per Arne Ehlin, v glavni vlogi Börje Ahlstedt
24. in 25. julija italijanski španski barvni film **10 MALIH CRNCEV** ob 19., režija Peter Collinson, v glavni vlogi Oliver Reed

KINO PLAVŽ

17. in 18. julija francoski barvni film **THOMAS** ob 20.
19. in 20. julija nemški barvni film **ULZANA VODJA APAČEV** ob 20., 21. julija ZAPRTO
22. julija jugoslovanski barvni film **UZIČKA REPUBLIKA** ob 20.

23. julija francoski barvni film **RDEČE NOČI** ob 20.,
24. in 25. julija italijanski barvni film **AMARCORD** - SPOMINJAM SE ob 20., režija Federico Fellini, v glavni vlogi Federico Fellini, Tonino Gverra. Oskar leta 1974 za najboljši tuji film, najboljši film Fest-a 1975, najboljši film leta v Italiji, ter nosilec še mnogih mednarodnih nagrad.

KINO KRANJSKA GORA

17. julija ameriški barvni film **99 IN 1/2 % MRTEV** ob 20.
18. julija francoski barvni film **RDEČE NOČI** ob 20.
21. julija francoski barvni film **THOMAS** ob 20.
24. julija nemški barvni film **ULZANA VODJA APAČEV**

KINO DOVJE-MOJSTRANA

17. julija ameriški barvni film **ULICA BREZ ZAKONA** ob 19.30
18. julija ameriški barvni film **99 IN 1/2 % MRTEV** ob 19.30
24. julija francoski barvni film **THOMAS** ob 19.30.

Ljubljanska banka

LJUBLJANSKA BANKA, PODRUŽNICA KRANJ - ENOTA JESENICE

Komisija za medsebojna razmerja, po sklepu delavskega sveta LB podružnice Kranj, razpisuje prosto vodilno delovno mesto

POMOČNIKA DIREKTORJA

Poleg splošnih pogojev se za zasedbo vodilnega delovnega mesta zahteva:

- visoka šola ekonomske smeri
- nad 5 let ustreznih delovnih izkušenj v gospodarstvu
- pasivno znanje najmanj enega tujega jezika
- moralno politične kvalitete

Kandidati naj vložijo prijave do vključno 30. julija 1976. Prijavi naj priložijo življenjepis, opis dosedanjih zaposlitev, potrdilo o nezakazovanju in dokazila o izpolnjevanju navedenih pogojev. Prijave naj pošljejo z navedbo »za razpisno komisijo« na naslov Ljubljanska banka, enota Jesenice, Cesta m. Tita št. 8.

Kandidati bodo o izidu obveščeni v 45 dneh od dneva objave razpisa.

SOBARICO ZA PLANINSKO POSTOJANKO

Planinsko društvo Javornik - Koroška Bela ima prosto delovno mesto sobarice v planinski postojanki Staničev dom pod Triglavom. Delo je sezonsko in traja do srede meseca septembra. Osební dohodek 2.000,00 din mesečno in hrana. Ponudbe pošljite na naslov Planinsko društvo Javornik - Koroška Bela, 64270 Jesenice.

OBČANOM KS PODMEŽAKLJA

Vsak upokojenec in obrtnik, ki stanuje v krajevni skupnosti Podmežaklja, lahko vpiše posojilo za ceste meseca julija - vsak **ponedeljek in sredo** od 17. do 19. ure v pisarni krajevne skupnosti Podmežaklja, Mencingerjeva 1.

Komisija za vpisovanje posojila za ceste pri svetu KS Podmežaklja in družbenopolitične organizacije v krajevni skupnosti Podmežaklja.

DELOVNA ORGANIZACIJA KOVINOSERVIS JESENICE PREŠERNOVA c. 15

razpisuje delovna mesta:

- KOMERCIALIST
- RAČUNOVODJA
- TEHNOLOG - KONSTRUKTER

pod 1. za to delovno mesto se zahteva višja strokovna izobrazba, nad štiri leta delovnih izkušenj v tehnično komercialni smeri.

pod 2. za to delovno mesto se zahteva višja ali srednja strokovna izobrazba, najmanj tri ali pet let delovnih izkušenj na tem delovnem mestu.

pod 3. za to delovno mesto se zahteva STŠ strojne smeri in nad tri leta delovnih izkušenj.

Poskusno delo bo dva meseca. Nastop službe možen takoj ali po dogovoru. Osební dohodek po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. Stanovanja niso zagotovljena. Razpis velja do zasedbe delovnih mest. Ponudbe s kratkim življenjepisom, dokazili o izpolnjevanju zgoraj navedenih pogojev ter dokazilom o nezakazovanju pošljite na naslov: KOVINOSERVIS JESENICE, Prešernova c. 15, z označbo »Razpis«.

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata elektrodne obrata, vsem sodelavkam in sodelavcem, se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejela ob smrti mojega sina.

Fetija Čatak

GLAS v vsako gorenjsko hišo!

SMUČANJE

S TRDIM DELOM DO KVALITETE

Smučarji jeseniške smučarske zveze so že v maju mesecu pričeli s pripravami za naslednjo sezono. Kondicijske priprave, ki so pogoj za uspešnost treninga na snegu, so imeli tri do štirikrat tedensko, koncem junija pa so že prvič stopili na sneg. Prve treninge na snegu so imeli na plazu pod Prisojnikom, žal pa so bile snežne razmere izredno slabe in je bil zaradi tega nekoliko spremenjen program treniranja. Treninji na snegu so bili zato prenešeni na Kanin, ki ima ugodne snežne pogoje in prednost, da se ekipa lahko vsak dan vrača domov, kar znatno zmanjša stroške. Seveda pa je realizacija polletnega plana treningov na snegu vprašljiva in se predvideva prenos teh treningov na mesece, ko bo nanovo zapedel sneg, (oktober, november). Ravno tako pa se bodo reprezentantje udeležili vseh treningov državne reprezentance, ki bodo na programu (eden teh treningov za pionirje se odvija te dni na Kaninu).

V državni reprezentanci vseh selekcij smučarske zveze Jugoslavije je v letošnji sezoni 79 tekmovalcev od članov do pionirjev. Posamezni klubi imajo naslednje število reprezentantov: 1. Olimpija - Ljubljana 20 (od tega jih je šest prišlo iz drugih klubov), 2. Alpetour - Škofja Loka 17, kar nam kaže rezultat načrtnega dela v smučarskih razredih šole, 3. Tržič 10, kar je tudi rezultat smučarske tekmovalne šole, 4. Branik - Maribor 8 (od tega sta dva prišla iz drugih klubov, vendar nimajo pionirjev), 5. Jesenice 8 (Matjaž Šoberl, Barbara Kunc, Saška Vesek, Barbara Benedičič, Aleš Podrekar, Matej Oblak, Matjaž Presterel in Matjaž Naglič).

Kranjski Triglav in Novinar, ki sta nekaj veljala za veliki klub, imata le po dva reprezentanta, ravno toliko tudi Jezersko. Po enega pa Radovljica, Izletnik Celje, Fužinar - Ravne, Akademik, Sarajevo, Gorica in Matajur.

Kdor bolje pozna alpsko smučanje opazi v zadnjih letih izjemne spremembe v razporeditvi kvalitete. Opazi se izredni prodor Alpetoura in padec nekaterih velikih klubov, kar se seveda povezuje z načrtnim delom z mladino.

Na Jesenicah smo se dolgo časa zanašali na spontan priliv smučarjev na račun tradicije, zato pa imamo veliko vrzel v starejših kategorijah. Načrtno delo v zadnjih letih pa nam je dalo največje število pionirskih reprezentantov. Torej ponavljamo tisto pot, po kateri so uspeli drugi klubi, ki so sedaj vodilni v Jugoslaviji (Alpetour, Tržič). Statistika zadnjih let nam kaže, da direktnega vključevanja v kvaliteto v starejših kategorijah sploh več ni, pač pa se do nje lahko pride le od najnižje kategorije. Le na tak način pa bo mogoče tudi stopiti v korak z evropskim smučarskim vrhom.

Letošnji rezultati jugoslovanskih pionirjev kažejo izjemen prodor našega pionirskega smučanja v mednarodno areno, velik delež pa so pri tem imeli tudi jeseniški pionirji. Uvrstitve Oblaka, Veskove in Benedičičeve, ki so se večkrat uspeli uvrstiti v prvo deseterico evropskih pionirjev, nam dajejo lepe izgleda za bodoče delo.

V letošnji sezoni je bil tudi pri smučarski zvezi uveden status vrhunskega športnika. Za pridobitev tega naslova mora vsak tekmovalac izpolnjevati določene pogoje, od predpisanih jugo-točk, predpisane števila treningov v sezoni in starosti najmanj 14 let. Ta status je v jeseniški smučarski zvezi izpolnilo devet tekmovalcev in to: Gašperšič, Šoberl, Štravs, Vovk, Sonja Gazvoda, Benedik, Aleš Kunc, Lakota in Kejžar. Od teh so štirje (Gašperšič,

Štravs, Vovk in Gazvoda) prenehali tekmovali. Osnovan pa je bil tudi selekcijski razred, ki je ravno tako ovrednoten z jugo-točkami, v njem pa so tekmovalci do 14. leta starosti. Po novem tekmovalnem pravilniku smučarske zveze bodo pionirji pričeli s tekmovalni lahko šele v januarju mesecu, selekcijski razred pa že v novembru.

V tem selekcijskem razredu je 14 naših pionirjev in to: Barbara Kunc, Saška Vesek, Mateja Rakovec, Barbara Benedičič, Matej Oblak, Matjaž Presterel, Matjaž Naglič, Jani Pirc, Blaž Ravnik, Gaber Pogačnik, Robi Žan, Aleš Podrekar, Rok Čelensnik in Bojan Kavčič.

Toliko torej o kvaliteten tekmovalcih. Za množičnost in priliv cibanov v selekcijski razred pa bodo tudi v bodoče skrbeli področni klubi, ki so v Ratečah, Kranjski gori, Mojstrani, Planini pod Golico, Dobravi, Koroški Beli, Žirovnici in na Jesenicah. Nekateri od teh klubov so že pričeli z rednim delom (Kranjska gora, Mojstrana, Jesenice, Dobrava). V pretekli sezoni je bilo izvedenih precejšnje število medsebojnih tekmoval, ki so dala ugodne rezultate. V področne klube bo nujno pridobiti potrebno število kvalitetnih trenerjev, ki bodo skrbeli za pravilno tehniko mladih smučarjev in jih navadili tekmovalnih delovnih navad. Že mlad tekmovalac naj bi se navadil na trdo delo, ki ga čaka v smučarski karieri, le s trdim delom pa bo v bodoče lahko dosegati vrhunske rezultate.

V prenovljeni dvorani šahovskega doma se je 12. julija pričelo 30. slovensko žensko prvenstvo v šahu

PRIDNA PLANINCA

V domu učencev ŽIC Jesenice uspešno deluje mladinski odsek planincev. V ta odsek je vključenih 17 gojencev, ki pa zadnje čase dosegajo lepe uspehe pri svojem delu. V ta namen organizirajo predavanja, izlete in pohode, slednjih je bilo organiziranih letos 20. Ravno te dni sta najuspešnejša planinca Branko Škrlec in Osman Krehmčič končala tridnevni pohod na KRN.

Ko smo se nedavno tega pogovarjali s tema pridnima planincema, sta povedala, da sta v začetku hodila na pohode le v Karavanke, sedaj pa sta se usmerila tudi v Julijce.

Tako sta prejšnjo nedeljo opoldne osvojila njun sedaj najvišji vrh KRN. Zraven tega pa sta opravila tudi koristno nalogo. Popravila in uredila sta okolico planinske koče na Zgoranjem Voglu.

Jože Žerdin

Nogomet

NOV DVOBOJ ZA PRVAKA

Tekmovalje v ligi prijateljstva v malem nogometu se na Jesenicah počasi bližajo koncu. Med devetimi ekipami je večina odigrala vse tekme. Veterani in Železničarji, ki so zbrali isto število točk (13) pa bodo morali odigrati še eno srečanje, ki bo odločilo o prvaku.

Odločilna tekma za končni izid v borbi za sam vrh je bila v ponedeljek, ko sta se pomerili moštvi Železničarjev in Sokolov. Železničarjem je bila potrebna zmaga, da bi se izenačili z Veterani in da bi tako lahko odigrali še dodatno srečanje, ki bo dalo končnega prvaka. Če bi izgubili ali pa če bi se srečanje končalo z neodločenim izidom bi bili prvaki Veterani.

Nekaj časa so sicer oslavljeni Sokoli vodili z 1:0, vendar so Želez-

ničarji v nadaljevanju srečanja imeli precej več od igre in dosegli kar štiri gole ter povedli s 4:1. Do konca so Sokoli sicer zmanjšali na 3:4, vendar je bilo to vse kar so lahko storili, srečanje pa se je s tem rezultatom tudi končalo.

Ostali izidi sedmega in osmega kola: Union : Šoferji 3:3, Veterani : Sokoli 7:1, Zaštreka : Asfaltni dečki 0:0, Železničarji : Aero 5:0 b. b., Asfaltni dečki : Veterani 2:2.

LESTVICA:

Železničarji	8	6	1	1	30:8	13
Veterani	8	6	1	1	35:17	13
Asfaltni dečki	8	4	2	2	21:20	10
Zaštreka	7	2	4	1	15:11	8
Sokoli	8	4	0	4	32:30	8
Hrušica	7	3	1	3	22:20	7
Union	8	2	4	4	19:25	6
Aero	7	1	0	6	12:33	2
Šoferji	7	0	1	6	13:27	1

uničuje okolišno zdravo tkivo. Če zajema na primer mišice lica, nosno kost ali nosni hrustanec, so potrebne razsežne operacije, ki bolnika trajno in zelo iznakažijo.

ZDRAVLJENJE

Čeprav je kožni rak najpogostnejši, je najmanj usoden, ker je dokončno ozdravljiv, če ga začnemo pravočasno in ustrezno zdraviti. Tembolj, ker ga lahko odkrijemo takoj, ko se pojavi, saj je na površini telesa in ga hitro opazimo.

Kožni rak zdravimo z obsevanjem ali včasih tudi z izrezanjem, včasih pa z obojim hkrati. Zdaj se že skoraj nikoli ne primeri, da ga ne bi tudi pozdravili.

Povedali smo že, da je maligni melanom ena najbolj zločestih novotvorb. Na srečo ni zelo pogost. Največkrat se razvije na koži, vendar tudi drugi organi niso izzeti, npr. oko, možganske mreže, naslednje žleze, danki, žensko spolovilo itd.

MALIGNI MELANOM (ČRNI RAK)

Na koži se maligni melanom skoraj vedno razvije iz maternega znamenja. Teh ima človek poprečno okoli 20, bodisi že od rojstva ali pa so se kasneje pojavila. Maligni melanom se razvije rad iz takih znamenj, ki so izpostavljena draženju in okvaram. Najbolj pogostne okvare so britje, trenje obleke in obutve na mestih, kjer se tesno prilegajo telesu; praskanje, rezanje, mazanje z dražili mazili. Zelo nevarne so nekorenite operacije maternih znamenj.

Maligni melanom je nevaren zlasti zato, ker se rad in kmalu zaseje v življenjsko pomembne organe: v pljuča, jetra, možgane, kostni mozeg, ledvica in še v druge ter jih s svojim razraščanjem uničuje.

Do pubertete se izredno redko razvije, po puberteti pa je vse pogostejši. Več ga je pri ženskah kot pri moških. V glavnem je bolezen mlajših in srednjih let.

Vsako materino znamenje, posebno če je na mestu, ki je izpostavljeno poškodbam, moramo temeljito izrezati.

Zdravljenje črnega raka sodi v roke strokovnjaka, ki pozna to bolezen do podrobnosti in ima v tem veliko izkušenj. Kakršnokoli neprimerno zdravljenje (neprimerna mazila, nezadostno izrezanje) je za bolnika lahko usodno.

dr. Jože BITENC,
specialist radioterapevt,
Onkološki inštitut

USPEŠEN NASTOP

KEGLJAČEV NA LEDU

Kegljanje na ledu

Na povabilo sekcije za kegljanje na ledu, veletrgovskega podjetja sanitarne opreme in ogrevanja F.WANK iz Celovca, se je ekipa Vatrostalne - kegljaškega kluba Jesenice udeležila tekmovalnega mednarodnega turnirja, ki je bil 26. junija v Celovcu. Tekmovalje, katerega se je udeležilo skupno 18 ekip, je bilo izvedeno na asfaltnem parkirišču Philips v Celovcu.

Kot je znano se v ZR Nemčiji, še

posebej pa v Avstriji, vse bolj uvaja in uveljavlja kegljanje na asfaltnih igriščih, z namestitvijo posebnih gumi drsnih plošč na čoke, ki jih tekmovalci uporabljajo za kegljanje na ledu.

Prvo mesto je na tem turnirju z 32 točkami osvojila ekipa ASKO iz Beljaka, dočim je ekipa naših kegljačev na ledu Vatrostalna uspešno osvojila z 19 točkami sedmo mesto in prejela tudi pokal.

C. E.

V BOJU PROTI RAKU

O ŠČITNI ŽLEZI, GOLŠI IN RAKU TE ŽLEZE

BRŽ KO SMO ZAPAZILI NA VRATU BULO - K ZDRAVNIKU -

Ščitnica je žleza na vratu, o kateri marsikdo ne ve kaj prida. Ploščata je, metaljaste oblike in leži pred sapnikom: odtod tudi njeno drugo ime - predsapnica. Njena edina, vendar dovolj tehtna naloga je zbiranje joda iz krvi in izdelovanje jodirane beljakovine, znane pod imenom tiroidni hormon, ki je soodgovoren za presnovno sleherne celice v telesu. Včasih tega hormona ni in tedaj se pojavijo bolezni kot tiroidni kretizenizem in miksedem, ki sta dve obliki posledic upočasnjene celične presnove.

Mnogo pogostejše pa je dejavnost žleze prevelika, hormona v telesu je preveč; celična presnova je škodljivo zvišana. Ta bolezen je obče znana bazedovska in zadeva predvsem ženske.

Se pogostejše se pojavlja golša, ki je skupno ime za razne bule, ki nastajajo v ščitnici, ne glede na njihovo velikost, naravo in mesto nastanka; med dvema ducatoma ljudi bo vsaj eden golšav. Golšavost je včasih vezana z daljšim prebivanjem na področju, kjer v vodi ni dovolj joda; spet drugič pa nastaja brez trdnjše zveze z dejavniki okolja. Navadno golša ni nevarna, le nadležna; kirurgi jo brez posebnih težav odstranjujejo z operacijo.

Včasih pa je bula v tej žlezi prvi znanilec raka ščitnice, zločestne golše, ki bolnika vedno usmrti, če je ne zdravimo.

Bula je torej prvi in navadno edini zgodnji znak raka te vrste, ki ga bolnik morda sploh ne zazna. Se teže pa spoznamo, če se razvije znatno neželostne golše. Enakomerno, obojestransko povečana ščitnica ni sumljiva, ker se rak vedno prične na enem samem mestu v žlezi.

Napredovale in zanemarjene oblike raka kažejo najrazličnejša znamenja glede na vrsto razrasti oziroma zasevkov. Bula na vratu postaja vedno večja, vrašča v okolico in utesne bolnika dušiti - in zadušiti. »Kratka sapa« pove, da se prizadeta tudi pljuča, bolečine v pasu kažejo na zasevke v jetrih, najedene kosti pa povzročajo vedno hujše revmatične bolečine.

Raka ščitnice odkrije vesten zdravniški pregled. Zločesto mesto se tiplje kot zatrdlina, podobna trsemu siru, medtem ko so neželostne bule elastične, kot npr. gumijeve žogice. Dokazemo pa to hudo bolezen s pregledom tkiva, ki ga poskusno izreže kirurg, ali pa s pregledom posameznih celic, ki jih posrkamo iz bule s tanko iglo.

Usoda teh bolnikov je odvisna predvsem od zgodnje diagnoze. Ko je rakovine še malo, jo lahko kirurg izreže v celoti; po potrebi pa učinek kirurškega posega podkrepiti še kasnejše obsevanje.

Ko pa je bolezen prešla meje, v katerih lahko bula še operiramo, pa o bolnikovi usodi odloča vrsta rakavih celic. Nekateri »zrelejši« oblike rastejo razmeroma počasi in obdrže delno lastnosti maternega tkiva, med drugim tudi zmognost zbiranja joda iz krvi. Čeprav so take bule že napredovale in se razsejale, jih uspešno ozdravimo z radioaktivnim jodom, ki ga rakave celice sprejemajo vase kot »trojanskega konja«, v katerem se skrivajo sevanja, ki se nato

KOŽNI RAK IN MALIGNI MELANOM

VSAKA RANICA, KI SE NE ZACELI, IN VSAKA ZATRDINA, KI SE VEČA, MORA VZBUDITI SUM NA KOŽNI RAK

Leta 1966 smo v Sloveniji zabeležili 401 na novo odkritih primerov raka na koži. Pri moških 183, pri ženskah 215 primerov. V tem številu je zajetih tudi 33 primerov najbolj zločeste novotvorbe sploh - črnega raka kože, ki pa se k sreči ne pojavlja tako pogosto kot druge vrste. Od teh 33 je v 15 primerih prizadel moške in v 18 ženske.

Ce številčno primerjamo kožni rak z rakom na drugih organih, ugotovimo, da se le-ta pojavlja skoraj najpogostejše. Pojavlja se pri obeh spolih približno v enakem številu, pogostejše pa po 60. letu starosti. Tudi pri mlajših ni izjema.

Za kožnim rakom obolevajo bolj ljudje svetle in rdečkaste polti, temnopolti redkeje. Pri črnih ga skoraj ne najdemo. Največkrat se pojavlja na odkritih delih telesa (obraz, čelo, hrbtišča rok), ker so le-ti najbolj izpostavljeni soncu, vetru in drugim dražljajem. Velikokrat ga najdemo pri mornarjih in poljedelcih, ker so izpostavljeni soncu. V Makedoniji je štirikrat pogostejši pri muslimanih kot pri muslimankah, ki so se še do nedavnega zakrivala obraz s feredžo. Sicer pa je pri ženskah v Makedo-

sproščajo v celicah in jih uničijo. Učinek tega sevanja podpiramo še z dolgotrajnim hormonalnim zdravljenjem.

Usoda bolnikov, ki so zboleli za »nezrelo« obliko raka ščitnice, je zapetena, čim rakovine ne moremo več izrezati v celoti. Te bule rastejo silno hitro, predvsem na vratu samem, pa tudi po notranjih organih. Z obsevanjem zaustavimo rast le za krajši čas. Bolnika hitro pobere krvavitve, pljučnica ali drugi zapleti, ki se jim oslabele telo ne more več upirati. Na srečo pa tudi to vrsto tumorjev v zadnjem času vse zanesljiveje diagnosticiramo in tudi vse uspešneje zdravimo z obsevanjem in zdravljenjem.

Kako se obvarujemo raka ščitnice?

Poznamo le en način: čim smo zapazili na vratu bulo, pošišmo vestnega zdravnika. Navadno je bula nedolžna; le včasih gre za hujšo bolezen. Nikakor ni nikoli na narave tega pojava ne presojamo sami! O potrebi temeljitejšega pregleda naj odloči zdravnik. Le tako bo mogoče bolezen odkriti in jo odstraniti pravočasno.

dr. Marjan ERJAVEC,
specialist radioterapevt,
Onkološki inštitut

VZROČNOSTI RAKA IN PREDRAKAVA OBOLJENJA KOŽE

Med vzročnike raka in predrakava obolenja kože prištevamo vse tiste spremembe na koži, iz katerih se lahko razvije rak. Tako ni redek pojav kožnega raka na mestih, kjer je bila koža dlje vneta in vnetja ni bilo mogoče z nobenim zdravilom pozdraviti; na brazgotinah, ozeblinah, strelnih ranah; na ranah, ki so posledica slabe preskrbe tkiva s kisikom; na brazgotinah, ki so posledica dolgotrajno delujočih kemičnih snovi itd. Vse navedene primere imamo za predrakava obolenja ali kot jih tudi imenujemo - prekanceroze.

Najpogostejši prekancerizi kože